
Araştırmanın Amacı

Araştırmanın ana amacı, aşağıdaki konu başlıkları çerçevesinde Türkiye kamuoyunun yolsuzluk olgusuna ilişkin düşünce ve deneyimlerini ölçmek ve değerlendirmek.

Yolsuzluğun En Yaygın Olduğu Kurumlar

Yolsuzluğun Nedenleri

Yolsuzluk ve Oy Tercihleri

Yolsuzlukla İlişkili Kişisel Deneyimler

Yolsuzlukla Mücadelede En Güvenilir Kurumlar

Araştırmanın Yöntemi

- ▶ Bu raporun dayanağı olan araştırma, KONDA Araştırma ve Danışmanlık A.Ş. tarafından, Uluslararası Şeffaflık Derneği için gerçekleştirilmiştir.
- ▶ Araştırma, 14-17 Ocak 2022 tarihlerinde KONDA Araçlı Paneli'ne dahil olmayı kabul eden 2780 kişiyle telefon araması yapılarak gerçekleştirilmiştir. Görüştüğümüz kişiler panel sistemimize gönüllü olarak katılmışlardır.

Araştırmanın Örneklemi

Bu araştırmanın hedeflerinden biri, toplum içindeki belirli demografik kümelerin yolsuzluğa karşı bakış açılarını ve Türkiye'deki yolsuzluğu nasıl değerlendirdiklerini görmektir. Bu hedefe yönelik olarak araştırmada ele aldığımız soruları demografik özelliklere göre de analiz ediyoruz. Bu analizlere geçmeden önce demografik bulguları ortaya koymakta yarar görüyoruz. Bu bulgular, Türkiye'deki 15 yaş üzeri nüfusu temsilen kimlerle görüşüldüğü konusunda fikir veriyor ve analiz edilen alanlarda farklı kümelerin nüfus büyüklüklerini dikkate alarak değerlendirmeye katkı sağlamayı amaçlıyor.

1	Yönetici Özeti	6
2	Temel Demografik Bulgular	9
3	Türkiye’de Toplumun Yolsuzluğa Bakışı	12
4	Kamu Kurumları ve Özel Kurumlara Dair Yolsuzluk Algısı	26
5	Yolsuzluğun Nedenleri	55
6	Toplumun Yolsuzlukla İlgili Deneyimleri	69
7	Yolsuzluğun Sandıktaki Etkisi	76

Yönetici Özeti

2022 yılında Türkiye genelinde yapılan yolsuzluk ve yasa dışı ticaret konulu araştırma toplumun yolsuzluğa dair algı, görüş ve deneyimlerine dayanarak, yolsuzluğun en çok hangi kurumlarda yaygın olduğuna, kamunun hangi alanlarında yolsuzluğun fazla olduğuna, hükümetin bu konudaki performansına ve bu konulardaki seçmen tercihlerine ilişkin temel bulguları içermektedir.

“ Toplum Genelinde Son 2 Yılda Yolsuzluğun Arttığı Fikri Hâkim

Araştırmaya katılanların %74'ü yolsuzluğun son iki yılda arttığını düşünürken yalnızca %16'sı bu yargıya katılmıyor. Bu oran toplumun, ülkenin kurumlarına karşı ciddi bir güven bunalımı içerisinde olduğunu göstermektedir. 2016 yılında yapılan araştırmada toplumun %55 i yolsuzluğun arttığını düşünürken 5 yıl içinde bu oranın %20 ye yakın artması bu konuda olumsuz yöndeki algının ciddi bir şekilde pekiştiğini göstermektedir. Siyasi parti tercihi, eğitim durumu faktörlerine göre yolsuzluk algısında farklılık ortaya çıkmakta olup, muhalefet seçmenlerinin neredeyse tamamı yolsuzluğun arttığını düşünürken Ak Parti seçmenleri %44 oranında Mhp seçmenleri ise %63 oranında yolsuzluğun arttığını düşünmektedir.

Uluslararası araştırmaların verileri de bu olumsuz gidişatı destekleyecek niteliktedir. Transparency International'ın 2021 Yolsuzluk Algı Endeksi sonuçlarına göre Türkiye 180 ülke arasında 38 puanla 96. Sırada yer aldı. Böylece Türkiye, son 10 yıl içerisinde en çok puan kaybeden ülkeler arasında yer almış oldu. 2013 yılı ile kıyaslandığında ise Türkiye 12 puan kaybederek 43 sıra geriledi. Türkiye, Avrupa Birliği üyesi ülkeler ile karşılaştırıldığında, 27 üye ülkeden de düşük puan alarak Bulgaristan'ın ardından sonuncu sıraya yerleşmiştir.

Güven bunalımına ek olarak, yolsuzlukla mücadele edileceği ya da bu mücadelenin başarılı olacağı konusunda çarpıcı bir umutsuzluk da gözlenmektedir. Toplumdaki her 3 kişiden 2'si yani %67'si önümüzdeki 2 yılda Türkiye'de yolsuzluğun daha da artacağını düşünüyor.

“ Hükümetin Yolsuzlukla Mücadelede Başarılı Olmadığı Fikri Yaygın

Toplumun %60'ı "Hükümeti yolsuzlukla mücadele konusunda başarılı buluyorum" yargısına katılmadığını söylerken sadece %27'si hükümeti başarılı bulmakta. Yine 2016 yılında yapılan araştırmada toplumun %39 u hükümetin yolsuzlukla mücadele çabalarını etkisiz buluyorum derken bugün hükümetin başarılı olmadığını düşünenlerinin oranının %60'a artmış olması da dikkat çekici bir bulgudur.

Parti tercihleri ve eğitim durumu bu yargıya yaklaşımları etkileyen iki önemli etken. Eğitim durumu arttıkça hükümeti yolsuzlukla mücadele konusunda başarılı bulanların oranı azalıyor. Lise altı eğitim seviyesindekilerin %32'si hükümeti yolsuzlukla mücadele konusunda başarılı bulurken lise mezunları arasında bu oran %23, üniversite mezunları arasında ise %20. Parti tercihlerine göre bakıldığında ise Ak Parti seçmeninin %61'i "Hükümeti yolsuzlukla mücadele konusunda başarılı buluyorum" yargısına katılırken MHP seçmeninin sadece % 40'ı bu yargıya katılıyor. İktidar seçmeni son 2 yılda yolsuzluğun arttığı görüşüne yakınken, soru hükümetle ilgili sorulduğunda görüşlerinde değişiklik yapması ülkedeki kutuplaşmayı göstermesi açısından çarpıcıdır.

“ Yolsuzluk Seçmen Tercihlerinde Etkili

Gelecek yıl Türkiye’de seçim olacağını düşünüldüğünde yolsuzluğun seçmen tercihlerine göre dağılımı daha da önem kazanıyor. Toplumun %79’unun partisi hakkındaki yolsuzluk iddialarının oy tercihi üzerinde etkili olacağını belirtmesi göreceli olarak umut vaadeden alanlar arasında. Üniversite mezunlarının ve modernlerin hükümete yolsuzluk konusundaki güvenleri oldukça az olmasının yanı sıra daha önce adı yolsuzluk iddialarına karışmış herhangi bir partiye oy verme eğilimleri de oldukça az. Eğitim seviyesi azaldıkça, hayat tarzı muhafazakârlaştıkça ve dindarlık seviyesi arttıkça bu eğilimde de bir artış ortaya çıkıyor.

Toplumdaki her 10 kişiden 8’i, bir yolsuzluk iddiasının gelecek seçimdeki oy tercihini kısmen veya kesinlikle etkileyeceğini söylerken bu konudaki en büyük kırılım seçmen davranışlarında yaşanıyor. Kararsızlar yolsuzluğa karşı en net tavrı sergileyen seçmen kümesi olarak dikkat çekiyor. Kararsızların %94’ü oy verdikleri parti hakkındaki yolsuzluk iddiasının, oy tercihlerini “kesinlikle” veya “kısmen” etkileyeceğini söylüyor. Liderine güvendiği partiye oy verenlerin ve büyük bir çoğunluğunu Ak Parti ve MHP seçmeninin oluşturduğu ‘Liderci’ler ise yolsuzluk iddiasından oldukça az etkilenecek gibi gözüküyor.

“ Z Kuşağı Etkisi

Gençlerin ve öğrencilerin yolsuzluk karşısında tavrı oldukça net. 15-17 yaş arasında bulunan ve henüz oy vermek için sandığa gitmemiş gençlerin %88’i, 18-32 yaş arasında bulunan gençlerin ise %83’ü, oy verecekleri parti hakkında çıkacak olası bir yolsuzluk iddiasının sandıkta verecekleri karar üzerinde kesinlikle veya kısmen etkili olacağını söylüyor.

Yine 18-32 yaş aralığında bulunan gençlerin %76’sı son iki yılda yolsuzluğun arttığını, %67’si önümüzdeki iki yıl içinde artacağını düşünürken, %62’si de hükümeti başarısız buluyor.

“ Toplum Devlet Memuruna Hediye-Bahşış Vermenin Yolsuzluk Olduğu Konusunda Hemfikir

Toplumun ortak paydalarda bulunduğu konuların başında ‘Bir devlet memuruna hediye (ya da bahşış) vermek yolsuzluktur.’ düşüncesi yer alıyor. Toplumun %77’i, ortalama her 10 kişiden 8’i bunun yolsuzluk olduğunu düşünüyor. Eğitim seviyesi arttıkça, hayat tarzı modernleştiğçe ve ve dindarlık azaldıkça, bu durumunu yolsuzluk olduğunu düşünenler artıyor.

“ Yolsuzlukla Karşılaşanlar Suskun

Toplum genelinde yolsuzluğa dair fikirler ve algılar oldukça fazla olsa da bir şekilde kendisi veya bir tanıdığı usulsüz ödeme yapan veya yapmak zorunda kalan veya dolaylı yoldan böyle bir durumu yaşayıp yaşamadığı sorusuna toplumun %89,5 gibi çok büyük bir bölümü cevap vermiyor. Yolsuzlukla karşılaştığını belirtenlerin oranı ise %11 civarında. Toplumun bu soruda büyük ölçüde sessiz kalmasının düşünce özgürlüğü üzerindeki baskılarla ilgili olduğu düşünülmektedir. Yolsuzlukla karşılaşmasına rağmen şikâyette bulunmayanların %53’ü yasal şikâyette bulunmanın bir faydası olmayacağını düşündükleri için, %32’si de ihtiyaç duymadıkları için şikâyette bulunmadıklarını söylüyor. Geri kalanların ise %10’u olumsuz bir tepki almaktan çekiniyor. Bu bize toplumun önemli bir çoğunluğunun, yolsuzluğa ilişkin şikâyet ve itiraz yollarının kapalı olduğunu düşündüğü gösteriyor.

“ Yolsuzluğun Nedenleri İhaleler ve Cezasızlık

Yolsuzluğun yaygınlaşmasının nedenleri sorulduğunda, “yolsuzluğun cezasız kalması” %80, “ihale sistemleri” %80, “kamu kurumlarında şeffaflığın ve hesap verebilirliğin olmaması” %77, gibi etkenlerin ilk sıralarda sayılması güven bunalımının en çarpıcı göstergelerinden biridir. Bu oran giderek yaygınlaşmakta olan dokunulmazlık ve cezasızlık kültürünün toplumu sürüklediği güven bunalımına ve umutsuzluğa dair çarpıcı bir veri olarak göze çarpmaktadır. Büyük yolsuzluk skandallarının soruşturulmaması, aksine bu skandalları gündeme getiren kamu görevlilerinin ya da gazetecilerin cezalandırılması, hukuk devleti ilkesinin önemli ölçüde zedelenmesine ve cezasızlık kültürünün yaygınlaşmasına neden olmaktadır. Aynı şekilde “siyaset ve sermaye ilişkisi” %76, devlet görevlilerinin dokunulmazlıkları” %76, “basın özgürlüğü yetersizliği %71, ve “kamudaki maaşların yetersiz olması” %43, gibi etkenlerin de oldukça yüksek oranlarla sıralanmış olması güven bunalımının siyaset, iş dünyası, medya ve yargı dörtgeninde yoğunlaştığını göstermektedir.

“ En Çok Hangi Alanlarda Yolsuzluk Var?

Toplumun %82 gibi büyük bir çoğunluğu siyasi partilerin yolsuzluğa bulaşmış olduğunu düşünmektedir, bunu yerel yönetimler, kamu kurumları ve medya takip etmekte.

Kamu kurumları sorulduğunda ise toplumun %57’si gümrük ve dış ticareti, %53’ü vergi dairelerini, %53’ü ise ruhsat ve imar işlemi yapan kurumları kamuda en çok yolsuzluk yapılan alanlar olarak işaret ediyor. Bu üç alanı %47 ile tapu daireleri, %44 ile yargı, %43 ile hazine ve para politikaları, %40 ile eğitim takip ediyor.

Toplumun görece daha çok güvendiği alanlar ise dini kurumlar, diyanet, sağlık, emniyet ve iç güvenlik. Toplumun üçte bir bu kurumlar ve alanlarda yolsuzluk yapıldığını düşünüyor. Toplumun sadece yüzde 17’si orduyu, kamuda en çok yolsuzluk yapılan alanlardan biri olarak gösteriyor.

Toplumun %85 i ihaleleri en çok yolsuzluk yapılan işlemler olarak görürken, bunu gümrük işlemleri, %83, ve imar ve ruhsat işlemleri, %82, takip ediyor.

“ Sosyal Medya Kullananlarda Yolsuzluk Farkındalığı Yüksek

Sosyal medya kullanımı da kamu iş ve işlemlerinde yolsuzluk olup olmadığına dair farkındalığı doğrudan etkileyen bir faktör. Aradaki bu farkın sebebinin, medya üzerindeki baskılar sebebiyle ana akım televizyonda gösterilmeyen çeşitli haberlerin sosyal medyada rahatça ulaşılabilir olması ve sosyal medyanın haber alma alışkanlıklarını değiştirmesi olduğunu söyleyebiliriz.

Sonuç olarak araştırmamızın bulguları Türkiye’deki yolsuzluğun hızla artış eğiliminde olduğu ve temel hak ve özgürlükler ile demokrasinin işleyişine yönelik somut bir tehdit haline geldiğine işaret etmekte. Ülkedeki sosyal, politik ve ekonomik istikrarsızlığın yanı sıra, kamuoyu araştırmalarının da gösterdiği gibi, yolsuzluk hem özel sektör hem de kamuoyu için kritik bir düzeye ulaşmış durumda.

2

Temel Demografik Bulgular

%51

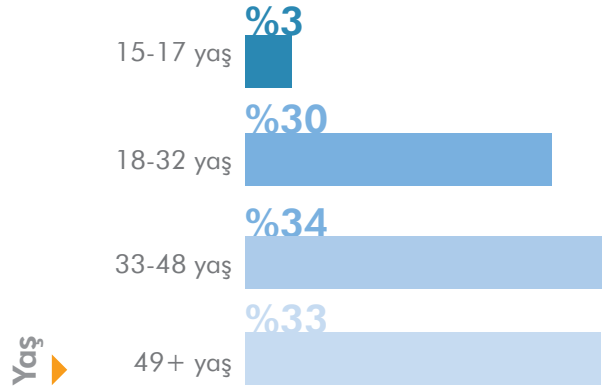
Araştırmaya katılanların yüzde 49'unu kadınlar, yüzde 51'ini erkekler oluşturuyor.

N: 2000

%34

Katılımcıların yüzde 3'ünü 15-17 yaş arasındakiler, yüzde 30'unu 18-32 yaş arasındakiler, yüzde 34'ünün 33-48 yaş arasındakiler, yüzde 33'ünün ise 49 yaş ve üzerindeki bireyler oluşturuyor.

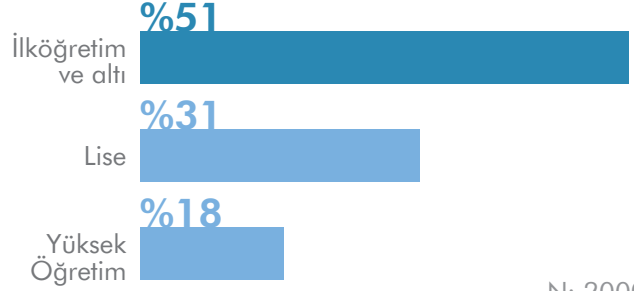

N: 2000

%51

Görüşüğümüz kişilerin yüzde 51'i lise altı eğitim seviyesine sahipken yüzde 31'i lise, yüzde 18'i ise üniversite mezunu.

Eğitim Düzeyi

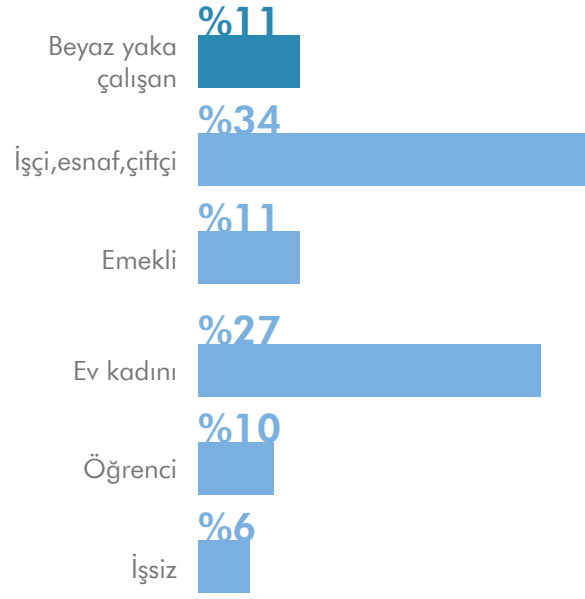

N: 2000

%34

Görüşülen kişilerin yüzde 11'inin beyaz yaka çalışan, yüzde 34'ünün işçi, esnaf, çiftçi, yüzde 11'inin emekli, yüzde 27'sinin ev kadını, yüzde 10'unun öğrenci, yüzde 6'sının ise işsiz olduğu görülüyor.

Çalışma Durumu

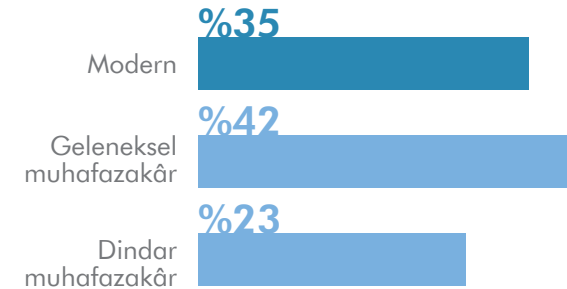

N: 2000

%42

Hayat tarzı kümlelerinde ise görüşüğümüz kişilerin yüzde 35'i kendini Modern, yüzde 42'ü Geleneksel Muhafazakâr, yüzde 23'ü ise Dindar Muhafazakâr olarak tarif ediyor.

Hayat Tarzı

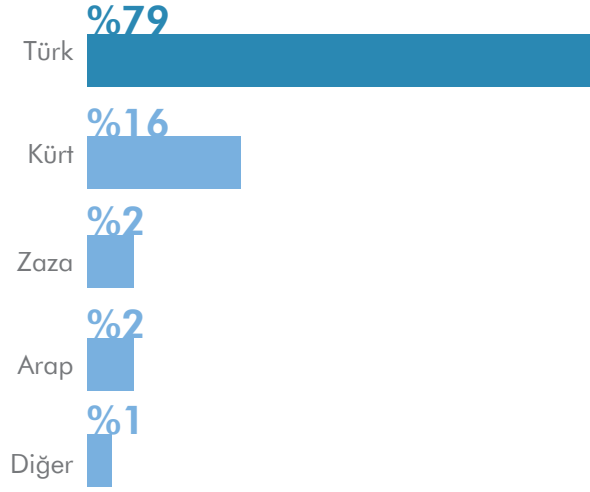
N: 2000

%79

Görüşülen kişilerin yüzde 79'unu Türkler, yüzde 16'sını Kürtler, yüzde 2'sini Zazalar, yüzde 2'sini Araplar, yüzde 1'ini ise diğer etnik kökenlerden olan bireyler oluşturuyor.

Etnik Köken

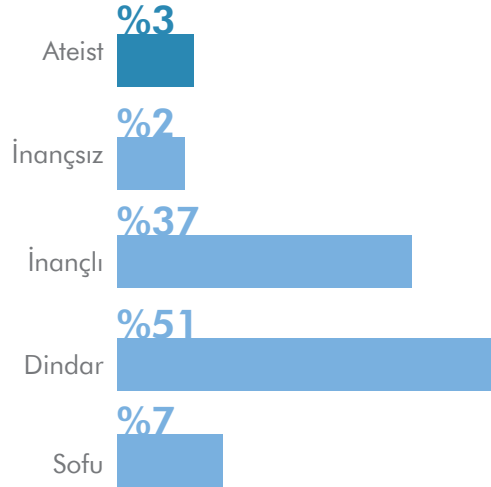

N: 2000

%51

Dindarlık seviyesine göre bakıldığında görüşüğümüz kişilerin yüzde 3'ünün ateist, yüzde 2'sinin inançsız, yüzde 37'sinin inançlı, yüzde 51'inin dindar, yüzde 7'sinin ise sofu olduğunu görüyoruz.

Dindarlık

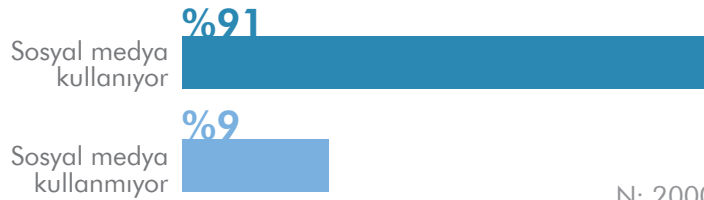

N: 2000

%91

Görüşülen kişilerin yüzde 91'i sosyal medya kullandığını, yüzde 9'u ise kullanmadığını belirtiyor.

Sosyal medya kullanımı

N: 2000

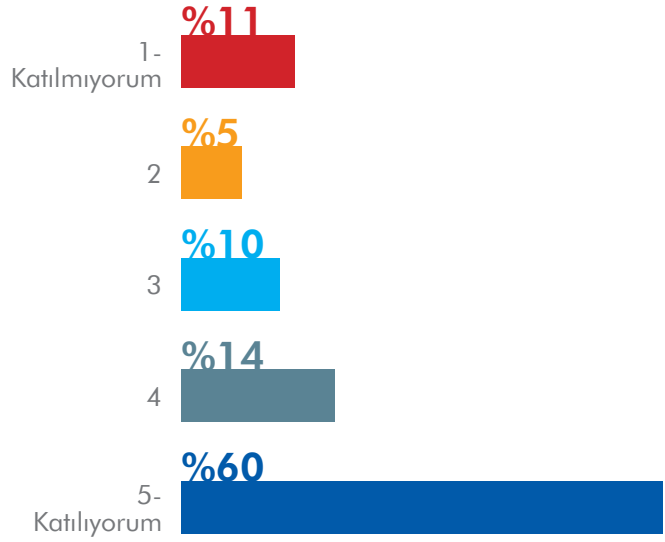
3

Türkiye’de Toplumun Yolsuzluğa Bakışı

Son 2 yılda Türkiye’de yolsuzluk arttı

%74

Toplumun yüzde 74’ü son 2 yılda Türkiye’de yolsuzluğun arttığını düşünüyor.

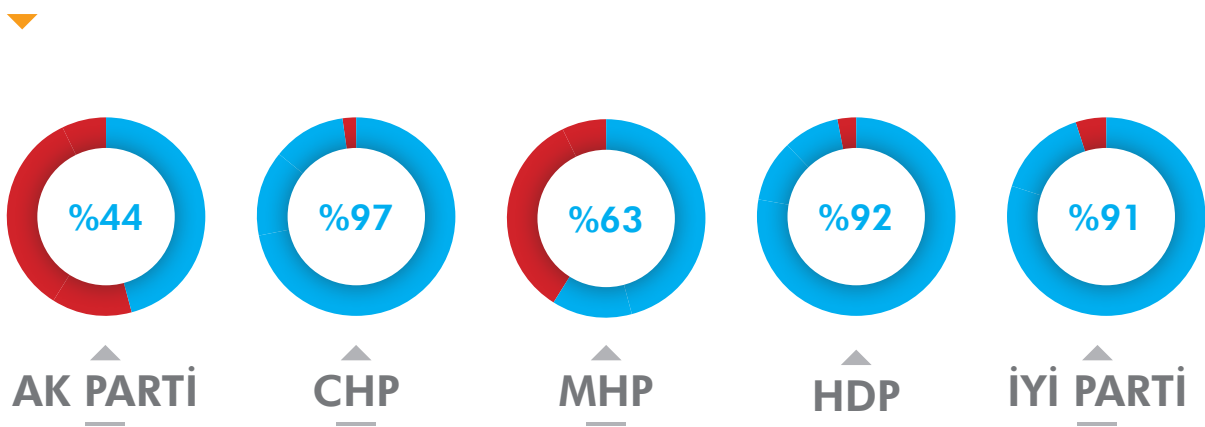

N: 2000

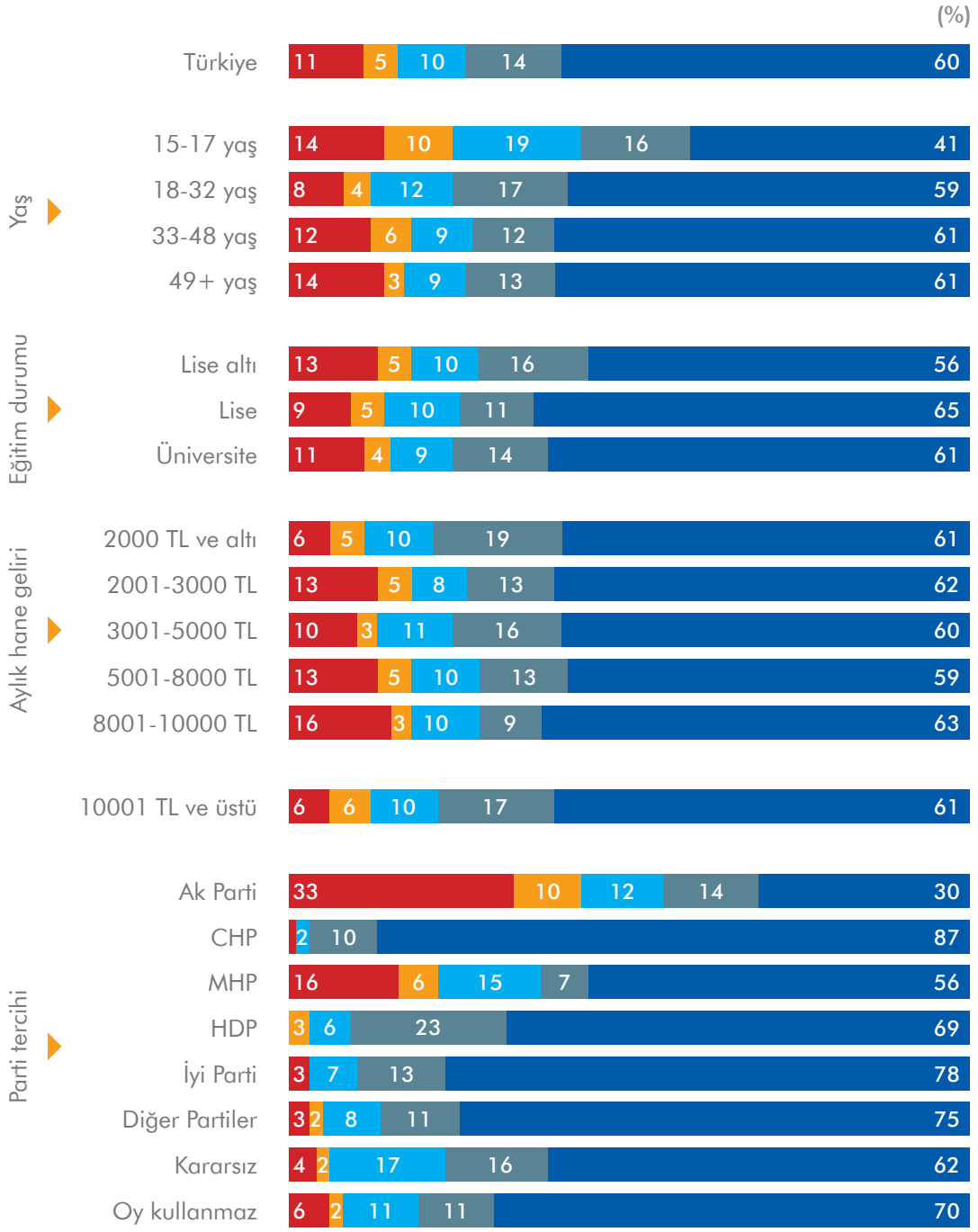
Parti tercihlerinin “Son 2 yılda Türkiye’de yolsuzluk arttı” yargısına katılma eğilimlerini nasıl etkilediğine bakıldığında iktidar ve muhalefet partilerinin seçmenleri arasında gözle görülür bir fark olduğunu söyleyebiliriz. Ak Parti seçmeninin yüzde 44’ü, MHP seçmeninin yüzde 63’ü bu yargıya katılırken CHP seçmeleri arasında bu yargıya katılanların oranı yüzde 97, İyi Parti seçmeleri arasında yüzde 91, HDP seçmenler arasında ise yüzde 92. Kararsızlar bu konuda muhalefet partilerinin seçmenlerine daha yakın bir eğilim gösteriyor. Kararsızların yüzde 78’i son 2 yılda Türkiye’de yolsuzluğun arttığını düşünüyor.

Seçmen Tercihi

■ Yargıya Katılan ■ Yargıya Katılmayan

Son 2 yılda Türkiye’de yolsuzluk arttı

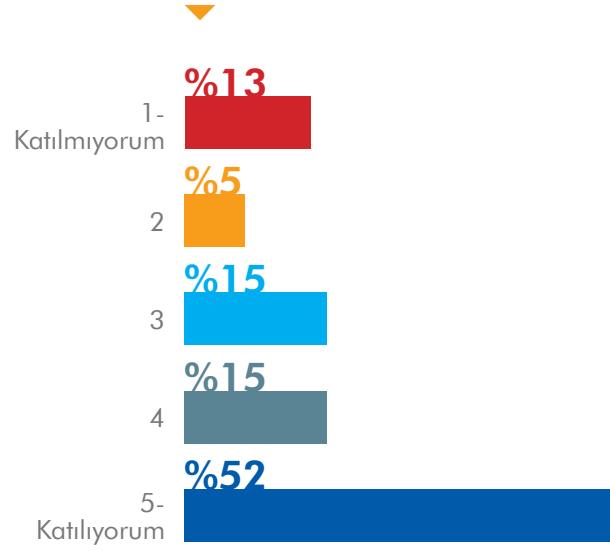
■ 1 - Katılmıyorum ■ 2 ■ 3 ■ 4 ■ 5 - Katılıyorum

Önümüzdeki 2 yıl içerisinde, Türkiye'deki yolsuzluğun ne şekilde değişeceğini düşünüyorsunuz?

%67

Toplumdaki her 3 kişiden 2'si önümüzdeki 2 yılda Türkiye'de yolsuzluğun artacağını düşünüyor.

Önümüzdeki 2 yılda Türkiye'deki yolsuzluklar artacak

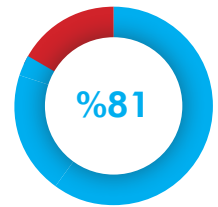
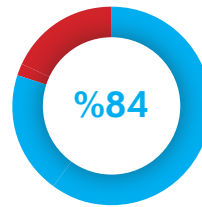
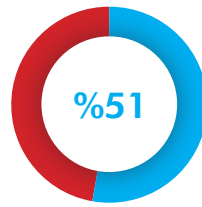
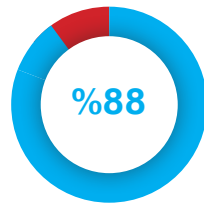
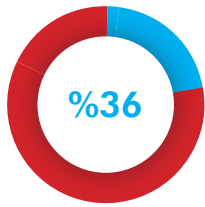

N: 2000

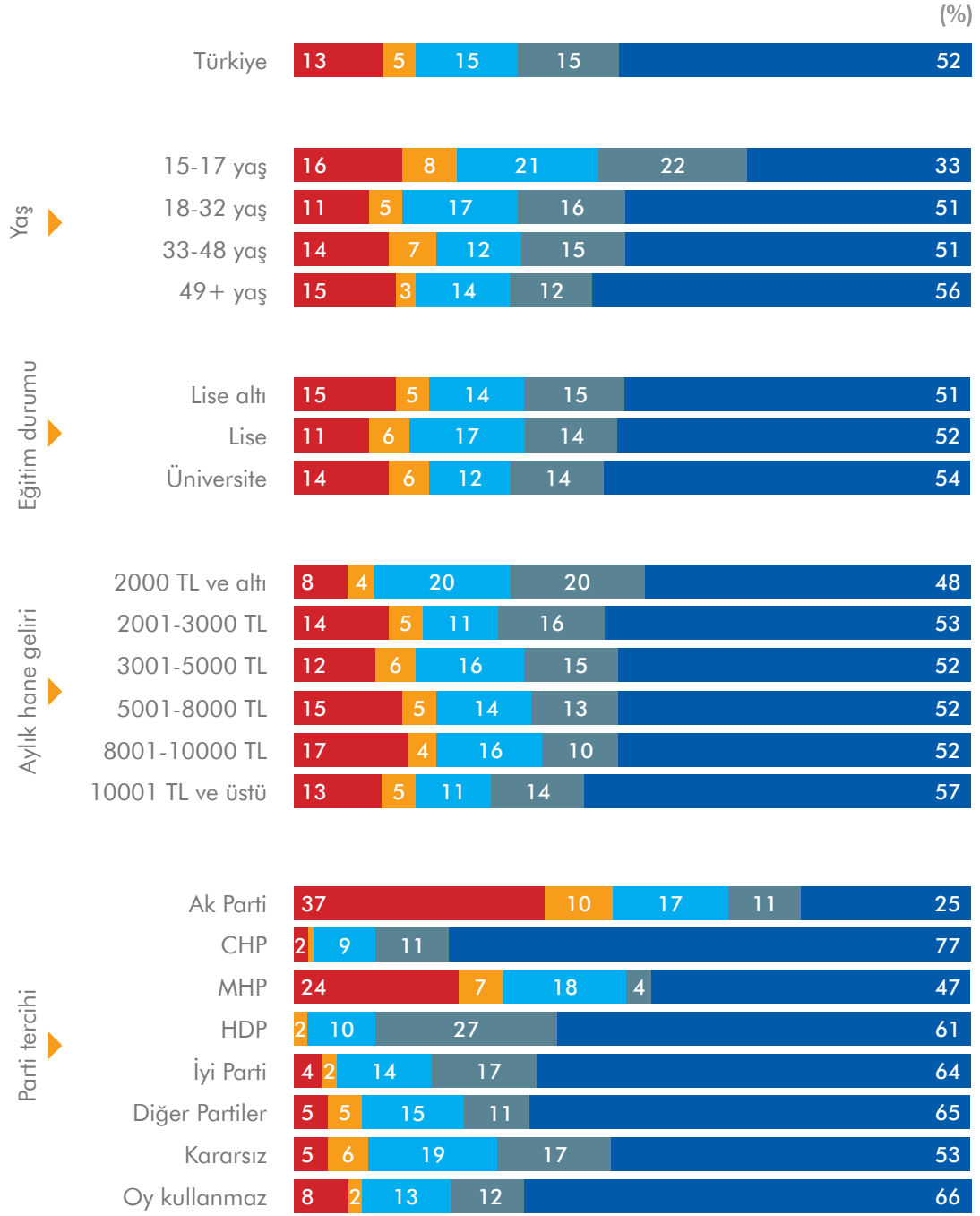
Seçmen Tercihi

■ Yargıya Katılan ■ Yargıya Katılmayan

Önümüzdeki 2 yılda Türkiye'deki yolsuzluklar artacak

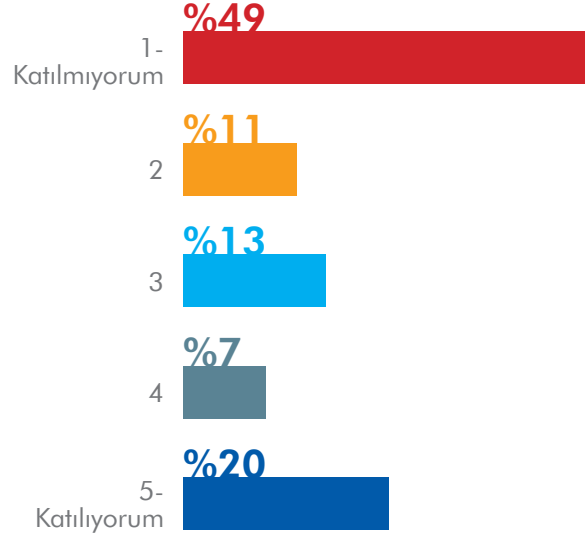

■ 1 - Katılmıyorum ■ 2 ■ 3 ■ 4 ■ 5 - Katılıyorum

Hükümeti yolsuzlukla mücadele konusunda başarılı buluyorum

%60

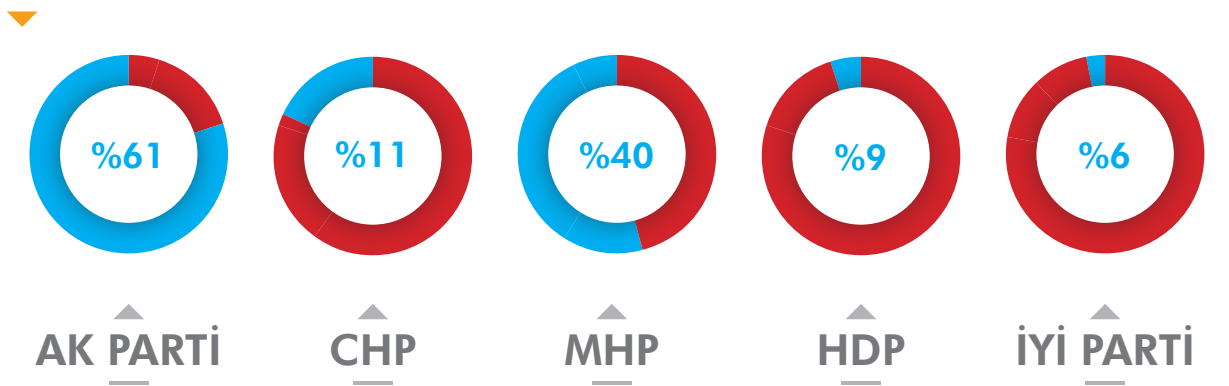
Toplumun yüzde 60'ı hükümeti yolsuzlukla mücadele konusunda başarısız buluyor.

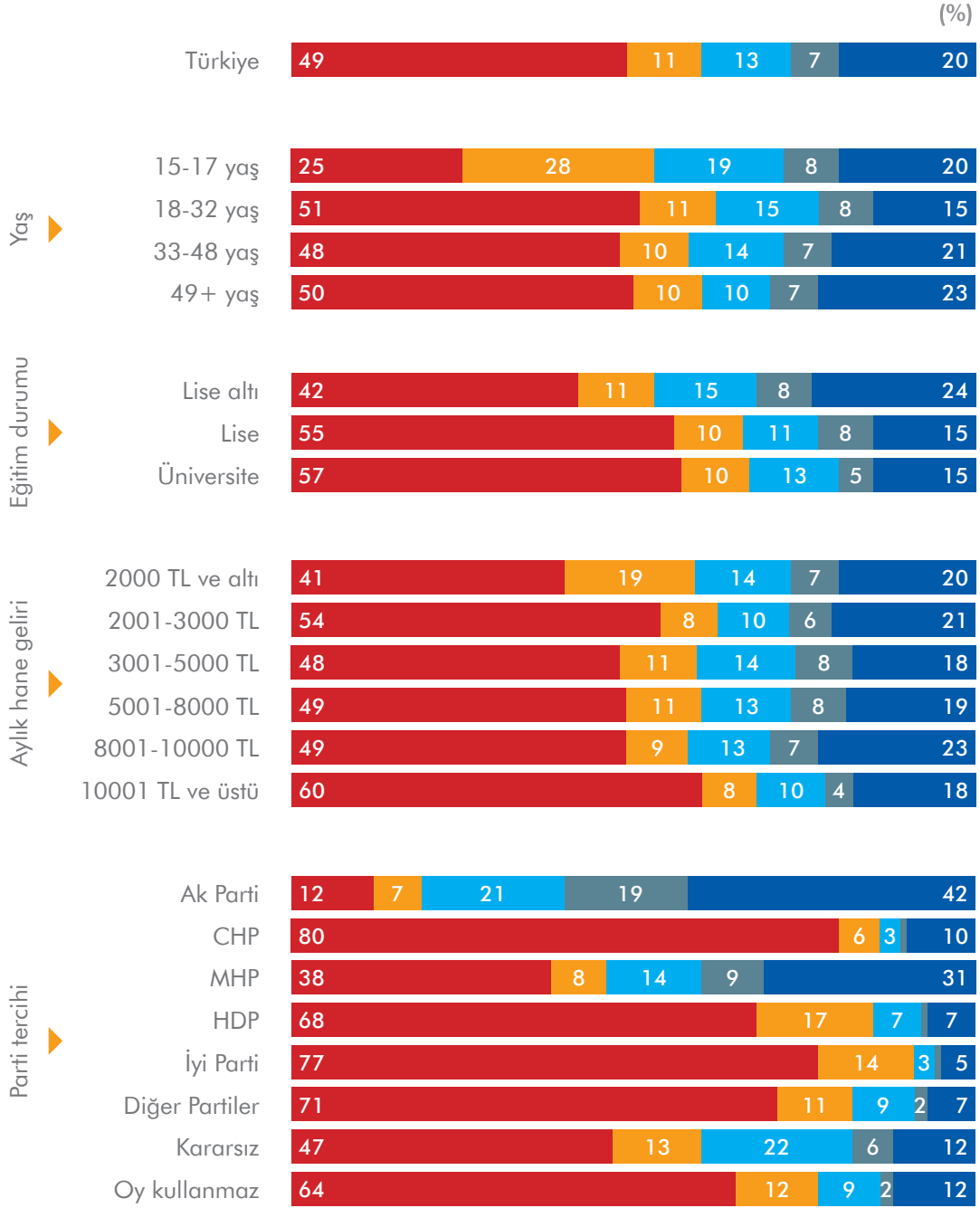
N: 2000

Parti tercihlerine göre bakıldığında ise Ak Parti seçmeninin diğer partilere göre oldukça farklı bir eğilim gösterdiğini görüyoruz. Ak Parti seçmeninin yüzde 19'u hükümeti yolsuzlukla mücadele konusunda başarılı bulmazken MHP seçmeninin yüzde 46'sı böyle düşünüyor. Muhalefet partileri seçmenlerinde ise hükümeti yolsuzlukla mücadele konusunda başarılı bulanların oranı oldukça az. CHP seçmeninin yüzde 86'sı, HDP seçmeninin yüzde 85'i, İyi Parti seçmeninin ise sadece yüzde 9'i hükümeti yolsuzlukla mücadele konusunda başarısız buluyor. Karasızlar arasında ise bu oran yüzde 60.

Seçmen Tercihi

Hükümeti yolsuzlukla mücadele konusunda başarılı buluyorum

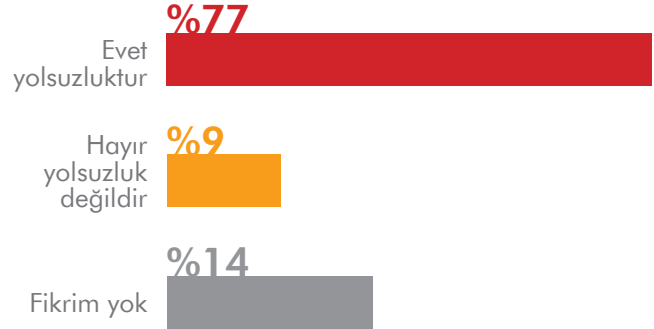

■ 1 - Katılmıyorum ■ 2 ■ 3 ■ 4 ■ 5 - Katılıyorum

Devlet memuruna hediye/bahşış vermek yolsuzluk mudur?

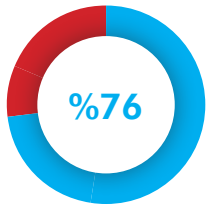
%77

Toplumun yüzde 77'si bir devlet memuruna hediye (ya da bahşış) vermeyi yolsuzluk olarak tanımlıyor.

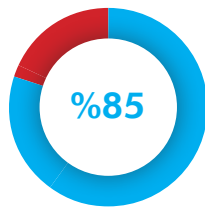

N: 2000

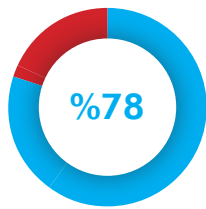
Seçmen Tercih

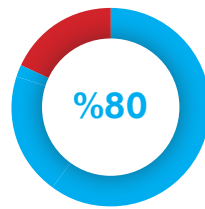
AK PARTİ

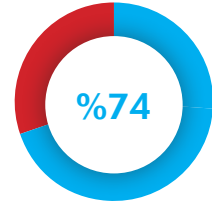
CHP

MHP

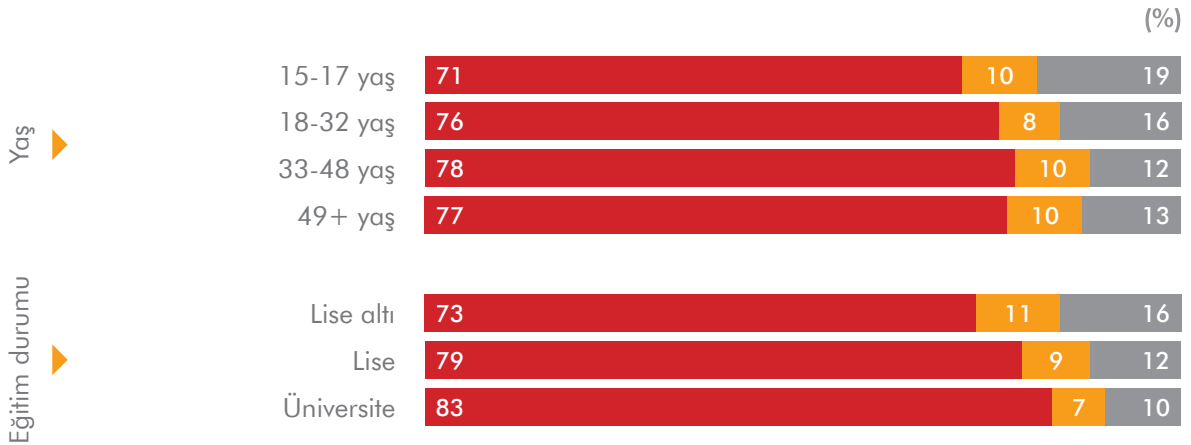
HDP

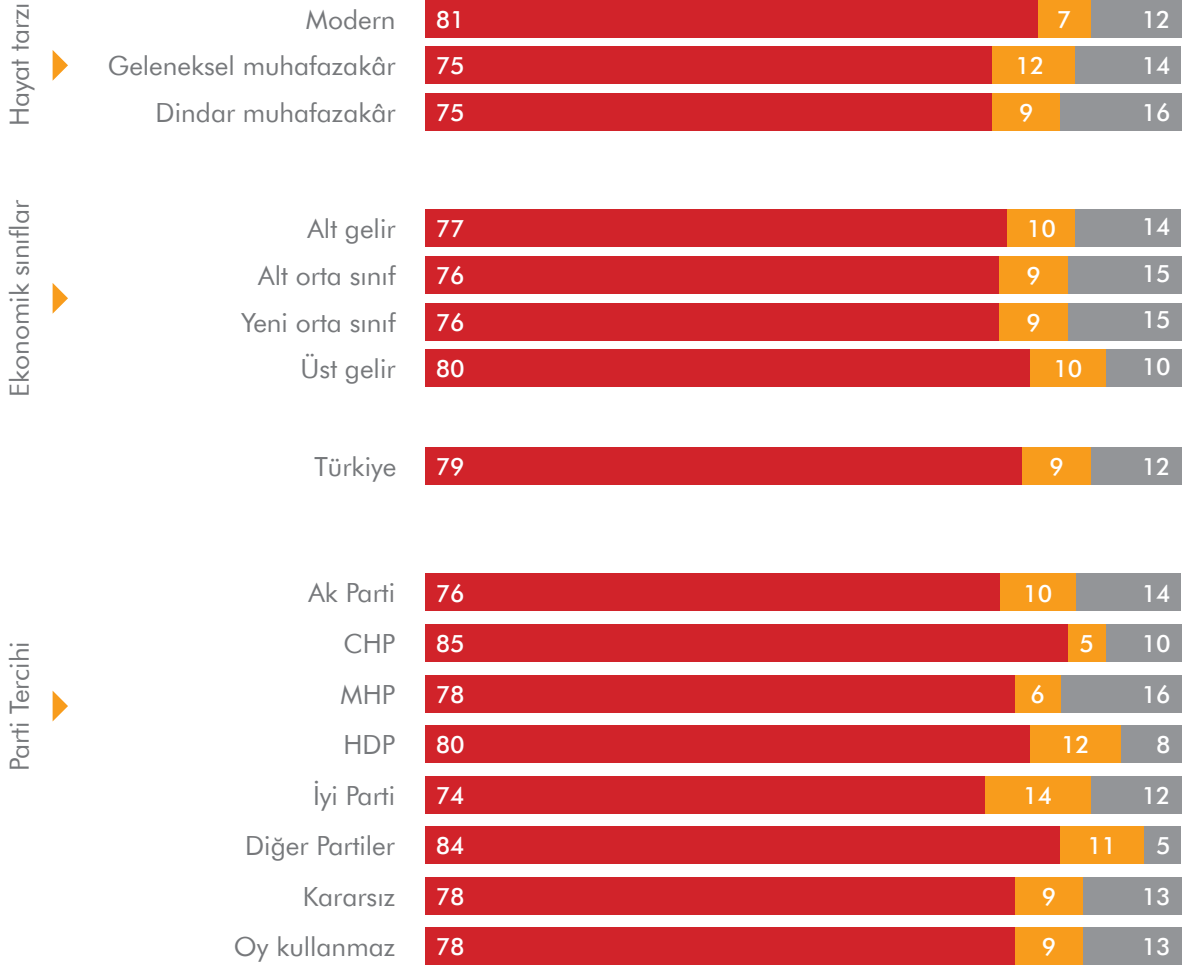
İYİ PARTİ

■ Yargıya Katılan ■ Yargıya Katılmayan

Devlet memuruna hediye/bahşış vermek yolsuzluk mudur?

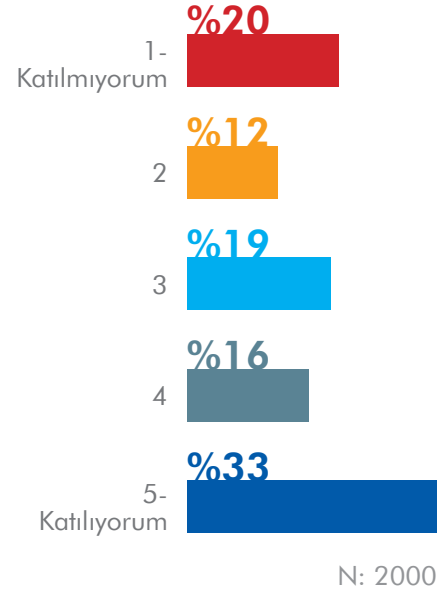
■ Evet yolsuzluktur   ■ Hayır yolsuzluk değildir   ■ Fikrim yok

CHP seçmeninin yüzde 85'i HDP seçmeninin yüzde 80'i, MHP seçmeninin yüzde 78'i, Ak Parti seçmeninin yüzde 76'sı, İyi Parti seçmeninin yüzde 74'ü, diğer partilerin seçmenlerinin ise yüzde 84'ü, "Bir devlet memuruna hediye ya da bahşış vermek yolsuzluktur," diyor. Kararsızlar ve oy kullanmayacak olanların arasında bu cevabı verenlerin oranı yüzde 78.

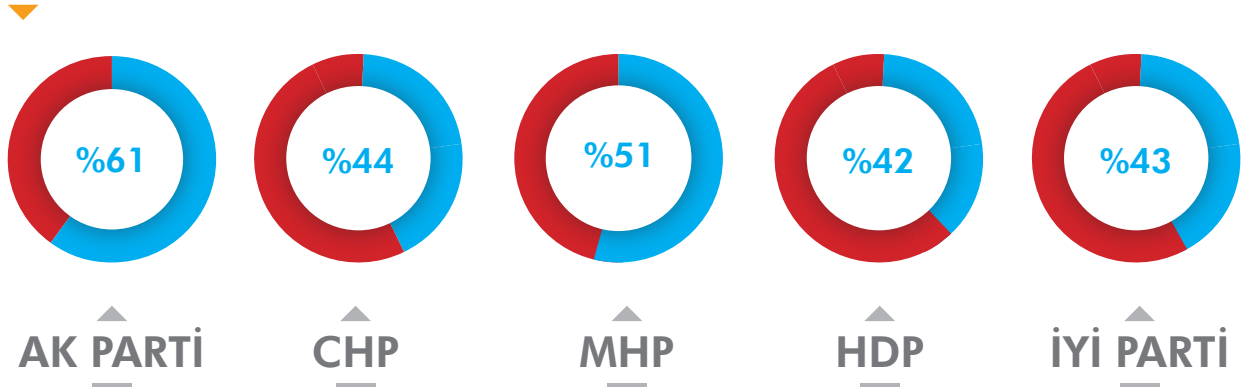
Vatandaşların kişisel çabaları yolsuzlukla mücadelede fark yaratır

%49

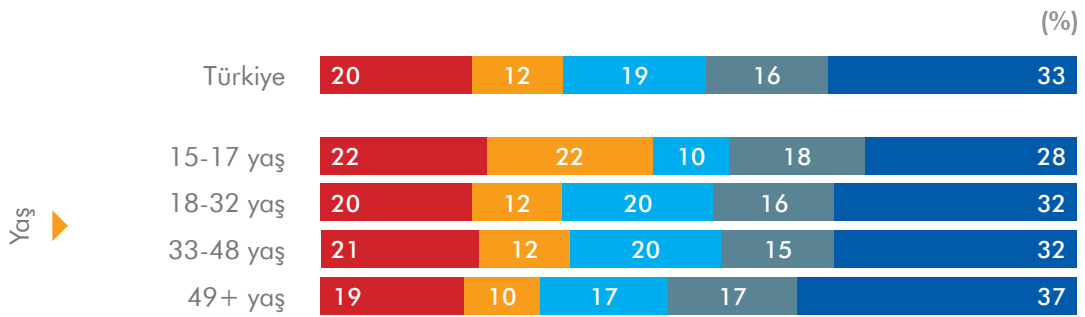
Toplumun yüzde 49'u vatandaşların kişisel çabalarının yolsuzlukla mücadelede fark yaratacağını düşünüyor.

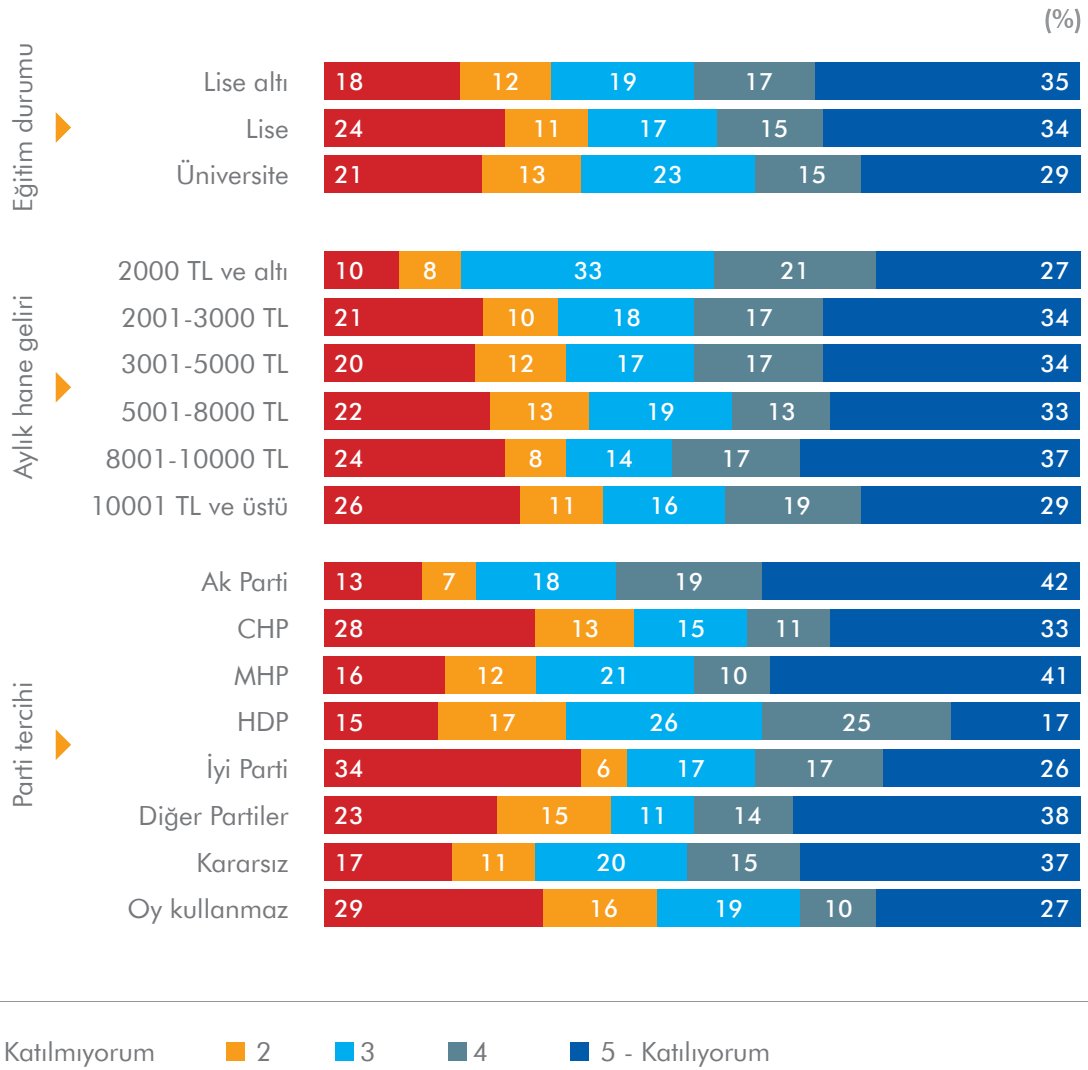
Seçmen Tercihi

Vatandaşların kişisel çabaları yolsuzlukla mücadelede fark yaratır

■ 1- Katılmıyorum ■ 2 ■ 3 ■ 4 ■ 5 - Katılıyorum

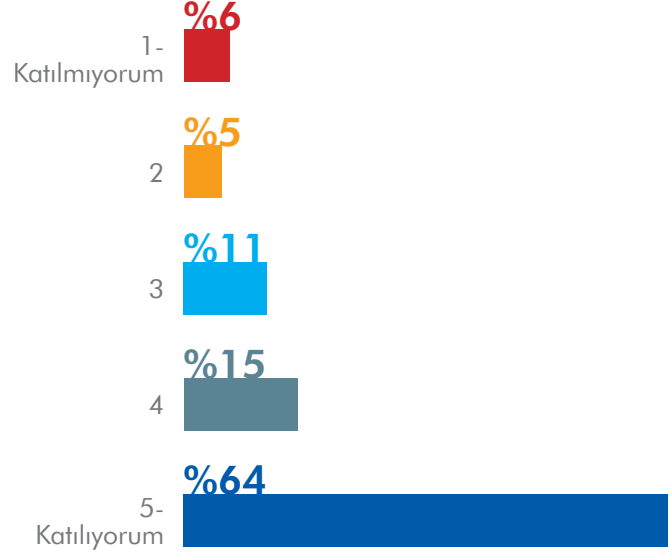
15-17 yaş arasındakilerin yüzde 46'ü vatandaşların kişisel çabalarının yolsuzlukla mücadelede fark yaratacağı fikrine katılıyor.

Parti tercihleri de bu konuya yaklaşımı etkileyen bir faktör. Ak Parti seçmeni ve MHP seçmeni genel olarak vatandaşın kişisel mücadelelerini yolsuzlukla mücadele konusunda önemli bulurken CHP ve İyi Parti seçmenleri arasında "Vatandaşların kişisel çabaları yolsuzlukla mücadelede fark yaratır." yargısına katılanların oranı yüzde 40 seviyesinde.

Bir şirket yolsuzluğa karıştıysa o şirketten ürün veya hizmet almam

%79

Toplumun yüzde 79'u bir şirket yolsuzluğa karıştıysa o şirketten ürün veya hizmet almayı tercih etmem diyor.

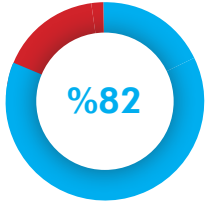

N: 2000

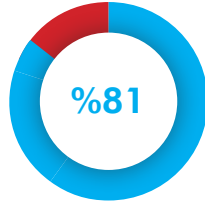
Seçmen Tercihi

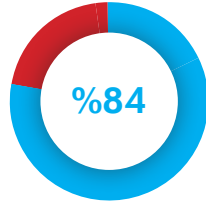
■ Katılan ■ Katılmayan

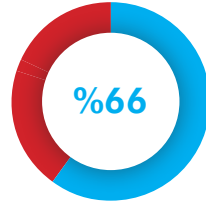
AK PARTİ

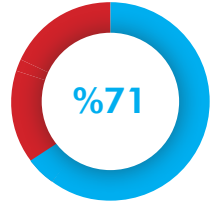
CHP

MHP

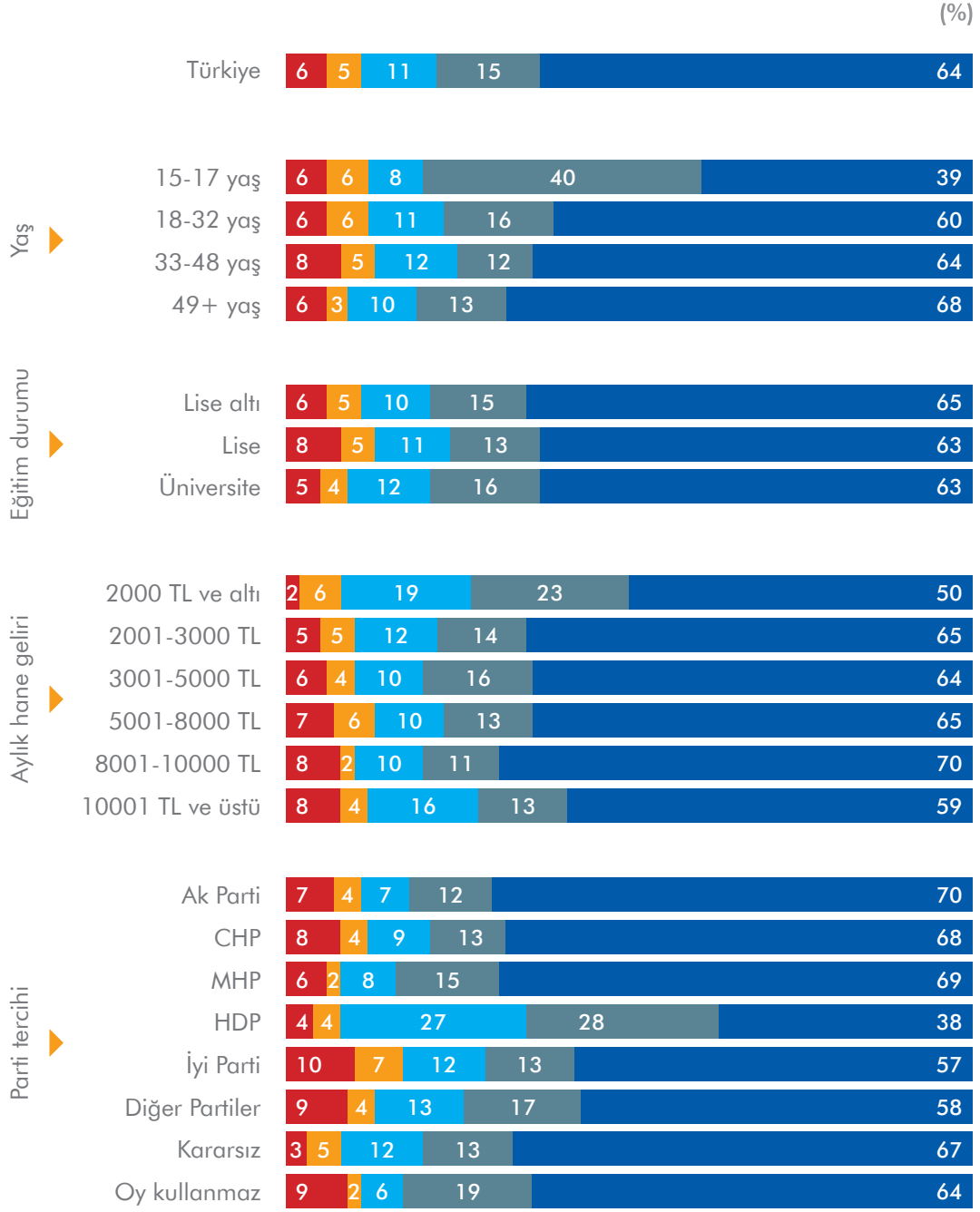

HDP

İYİ PARTİ

Bir şirket yolsuzluğa karıştıysa o şirketten ürün veya hizmet almam

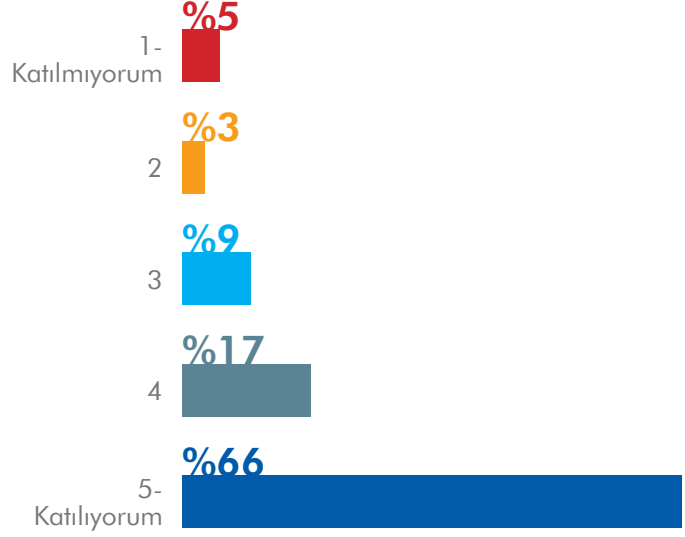

■ 1 - Katılmıyorum ■ 2 ■ 3 ■ 4 ■ 5 - Katılıyorum

Şirketler rüşvet, hediye vb. vererek devlet dairelerinde işlerini hızlandırıyorlar

%83

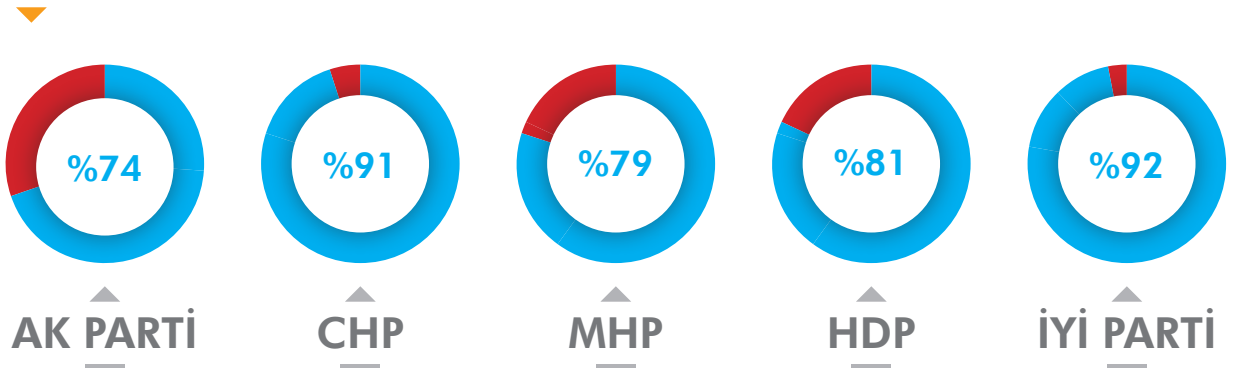
Toplumun yüzde 83 gibi büyük bir bölümü şirketlerin rüşvet, hediye vb. vererek devlet dairelerinde işlerini hızlandırdıklarını düşünüyor.

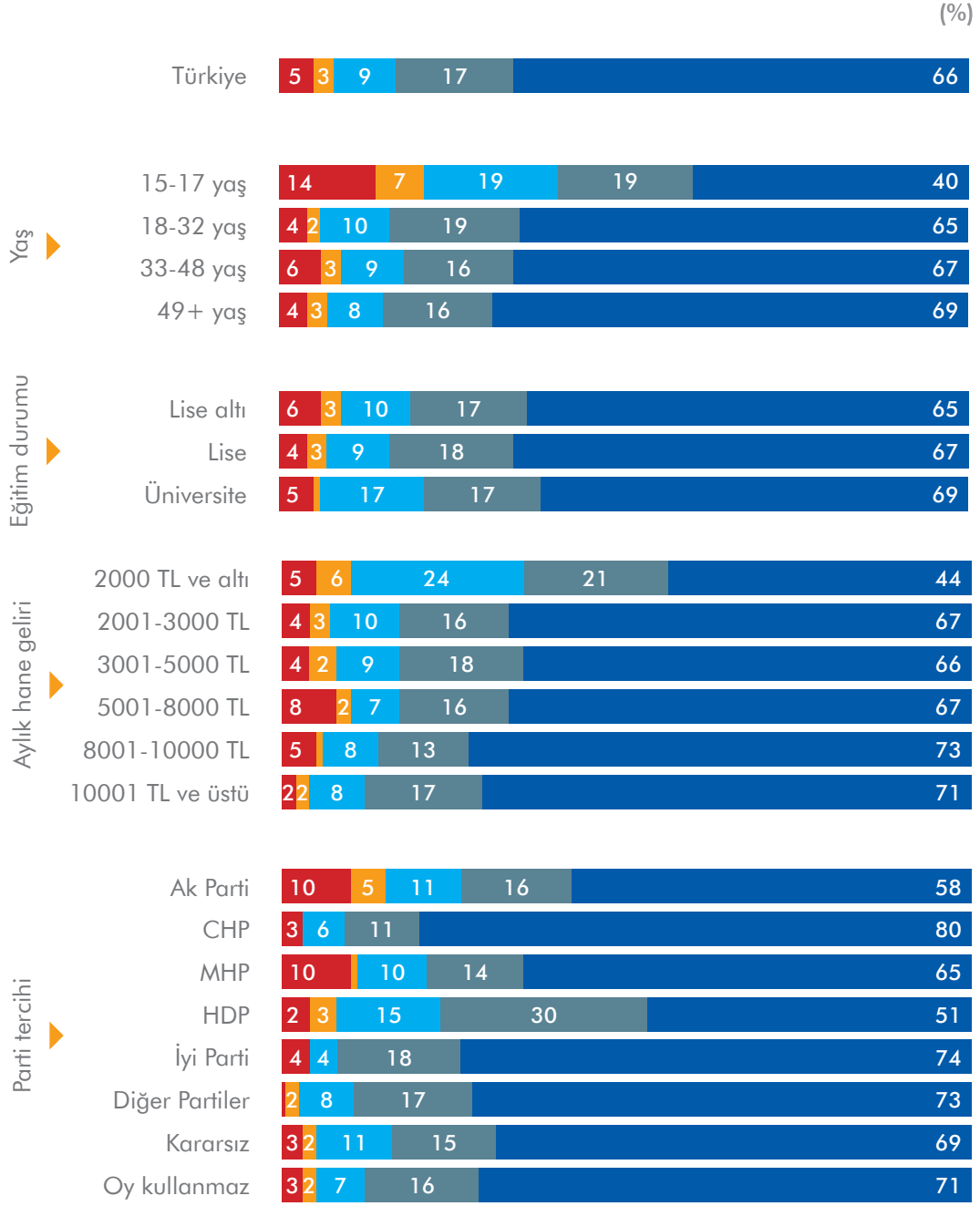
N: 2000

Ak Parti seçmeninin yüzde 74'ü, MHP seçmeninin yüzde 79'u "Şirketler rüşvet, hediye vb. vererek devlet dairelerinde işlerini hızlandırıyorlar." yargısına katılırken HDP seçmeni arasında bu yargıya katılanların oranı yüzde 81. CHP seçmeninin yüzde 91'i, İyi Parti seçmeninin ise yüzde 92'si bu yargıya katılıyor.

Seçmen Tercihi

Şirketler rüşvet, hediye vb. vererek devlet dairelerinde işlerini hızlandırıyorlar

■ 1 - Katılmıyorum ■ 2 ■ 3 ■ 4 ■ 5 - Katılıyorum

4

Kamu Kurumları ve Özel Kurumlara Dair Yolsuzluk Algısı

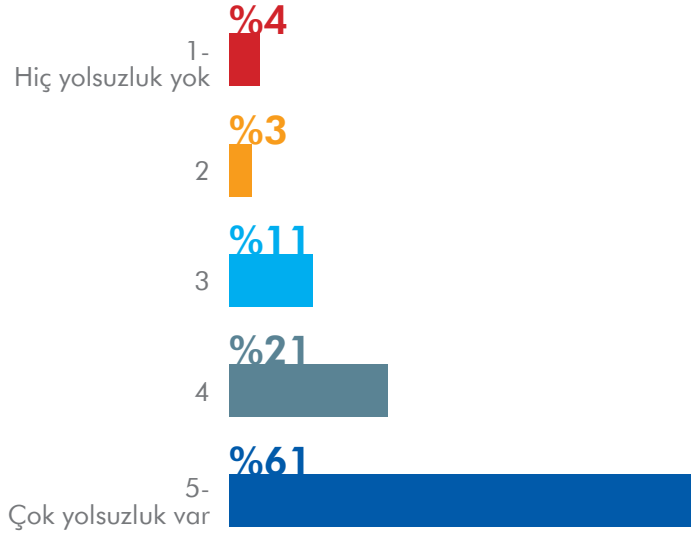
Araştırmanın bu bölümünde, farklı yedi kurumun/ sektörün yolsuzluk üzerindeki etkisinin ne derecede olduğunu, toplumun bu konudaki fikirlerini ve belirli demografik kümelerin bu durumları yolsuzluğa neden olarak gösterme eğilimlerindeki farklılıkları ele alıyoruz. Araştırmamızın bulgularına baktığımızda toplum en çok sırasıyla siyasi partiler, belediyeler, kamu kurumları, medya, özel sektör, meclis ve sivil toplumda (dernekler& vakıflar...) yolsuzluk yapıldığını düşünmektedir.

4.1 Kurum ve Sektörlere Dair Yolsuzluk Algısı

Siyasi partiler

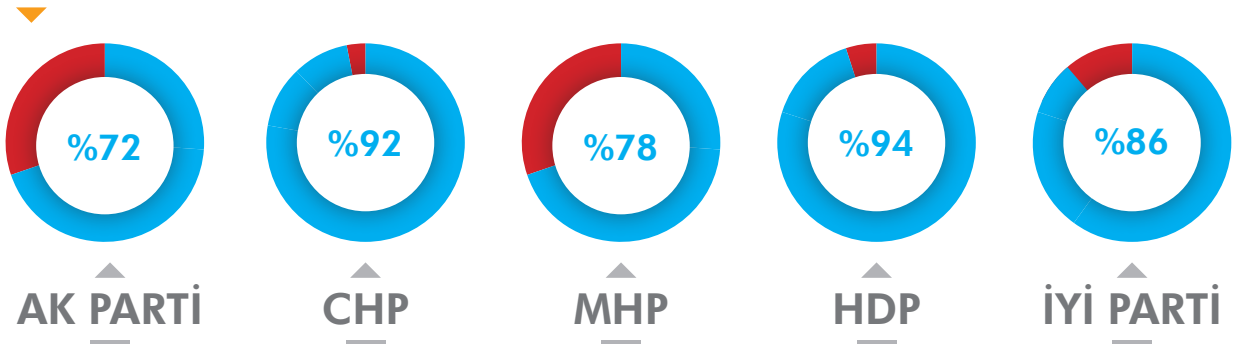
%82

Toplumun yüzde 82'si siyasi partilerde yolsuzluk olduğunu düşünüyor.

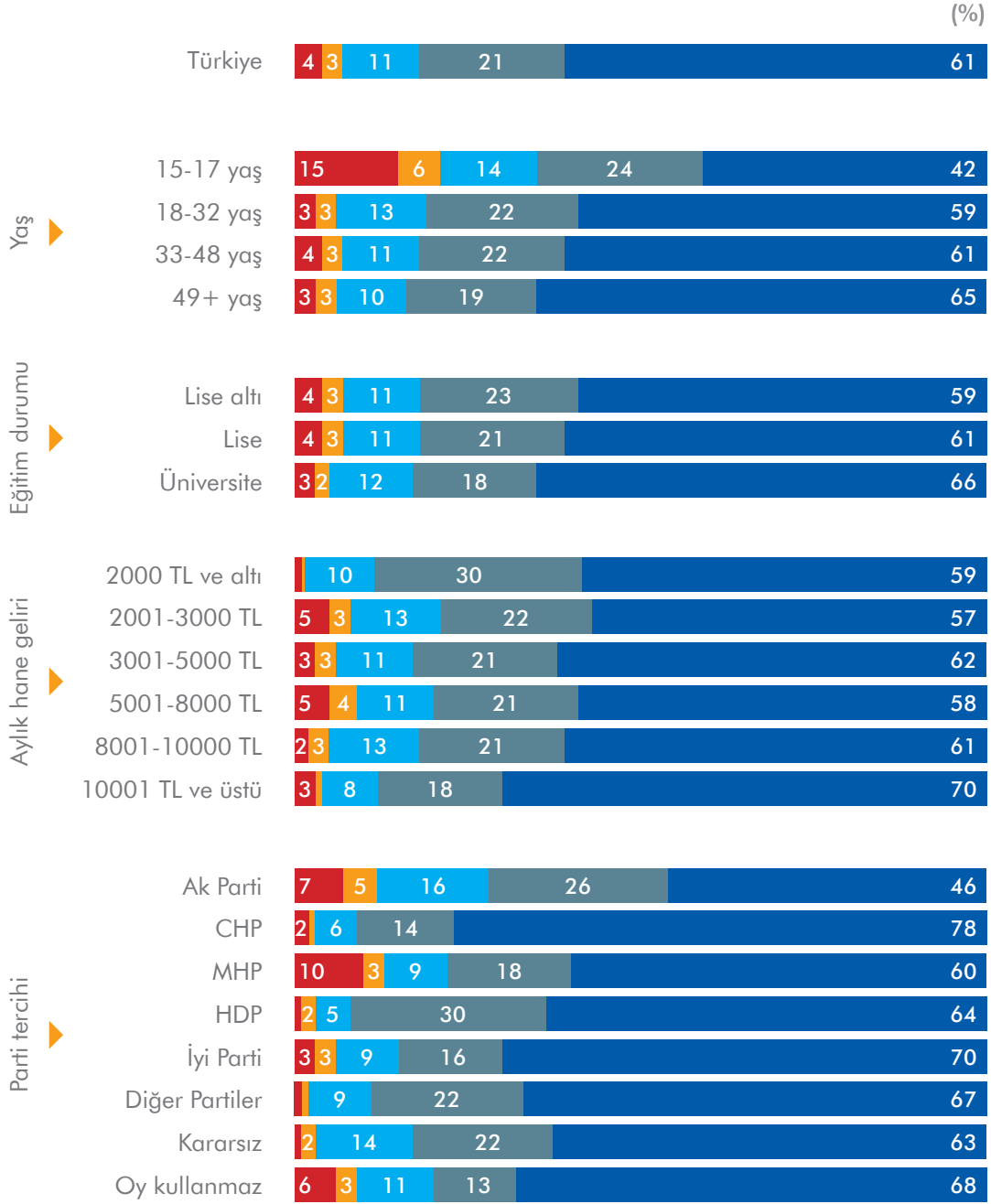
N: 2000

Seçmen Tercihi

Siyasi partiler

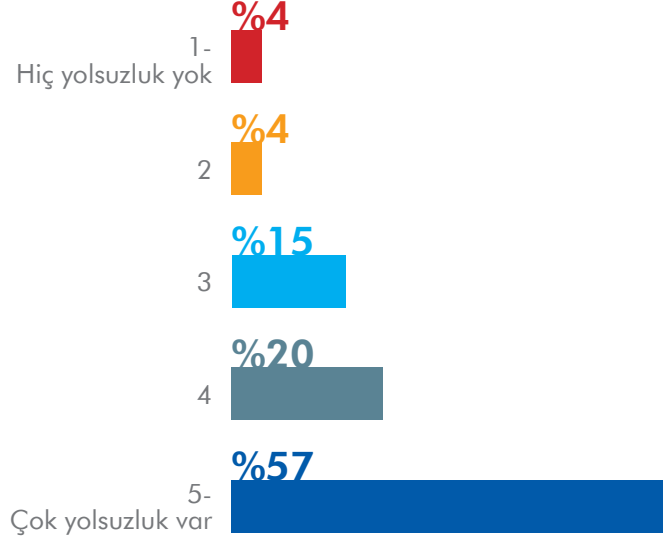

■ 1 - Hiç yolsuzluk yok ■ 2 ■ 3 ■ 4 ■ 5 - Çok yolsuzluk var

Yerel yönetimler/belediyeler

%77

Toplumun yüzde 77'si yerel yönetimler/belediyelerde yolsuzluk olduğunu düşünüyor.

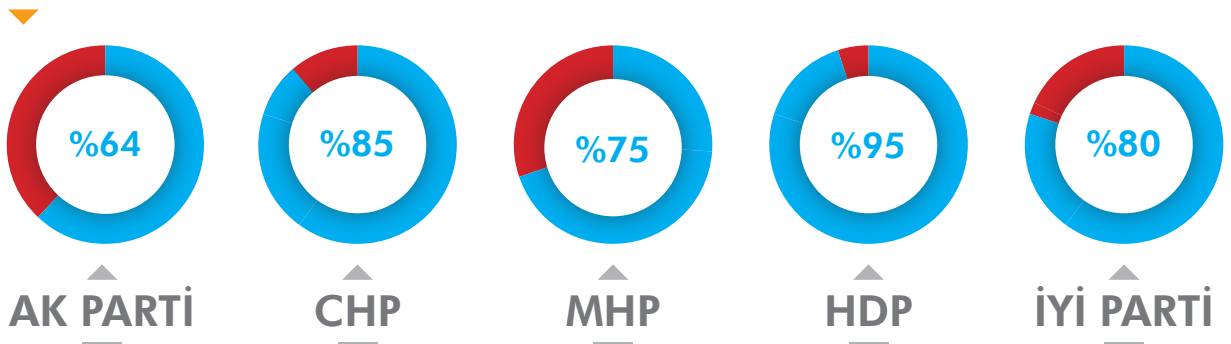

N: 2000

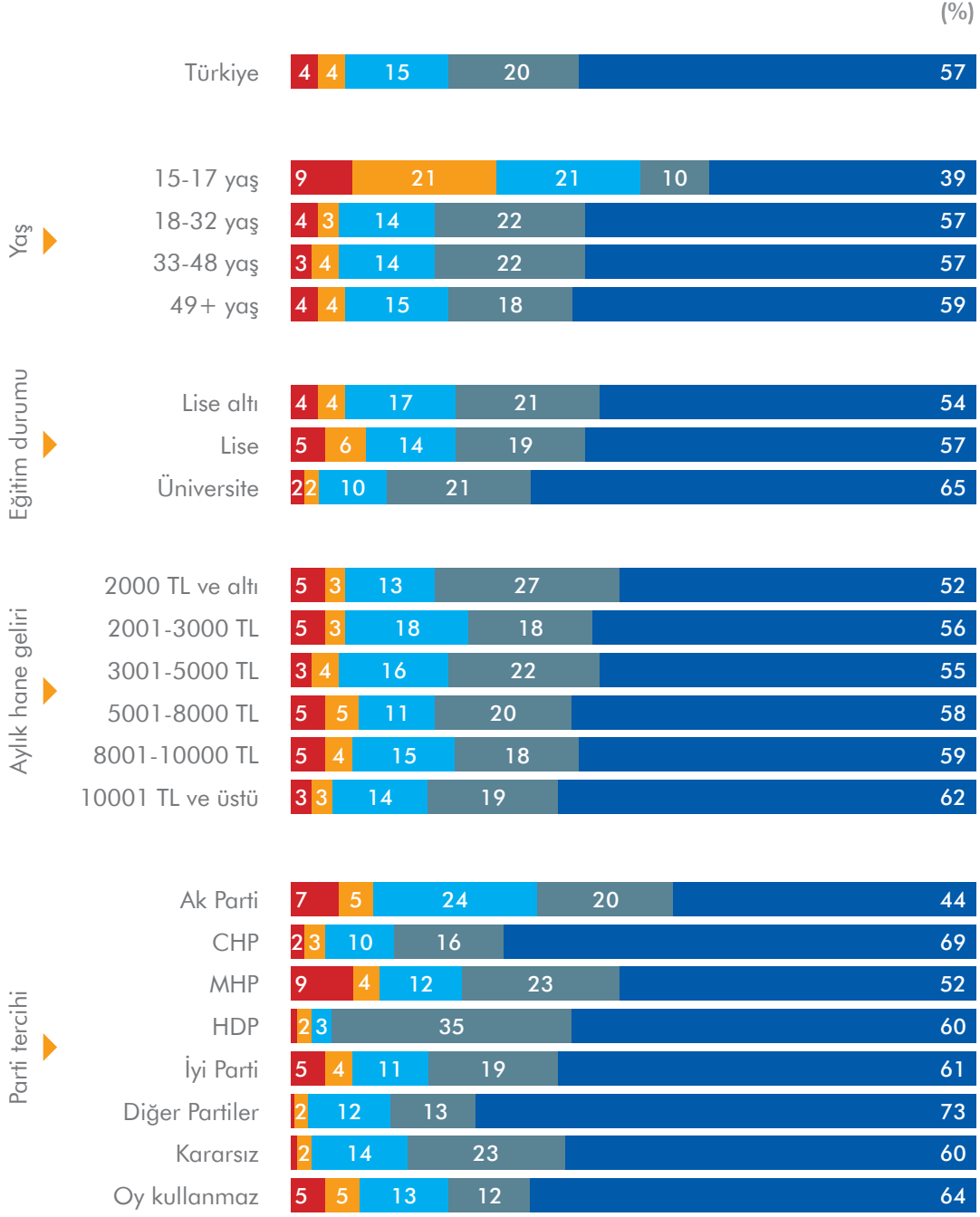
Yerel yönetimler/belediyelerde yolsuzluk olup olduğu algısına dair en dikkat çeken durumun yaş gruplarında ortaya çıkıyor. 15-17 yaş arasında bulunan her 2 kişiden biri yerel yönetimler/belediyelerde yolsuzluk olduğunu veya çok yolsuzluk olduğunu düşünürken 18 yaş ve üzeri tüm yaş kümelerinde bulunan her 10 kişiden 8'i bu algıya sahip.

HDP seçmeninde bu oran yüzde 95 iken diğer muhalefet partilerinde yüzde 80'ler seviyesinde. Ak Parti seçmeninde bu oran yüzde 64 iken MHP'de yüzde 75 civarında. Kararsız seçmenin yüzde 83'ünde de belediyelerde yolsuzluk olduğuna dair inanç yüksek.

Seçmen Tercihi

Yerel yönetimler/belediyeler

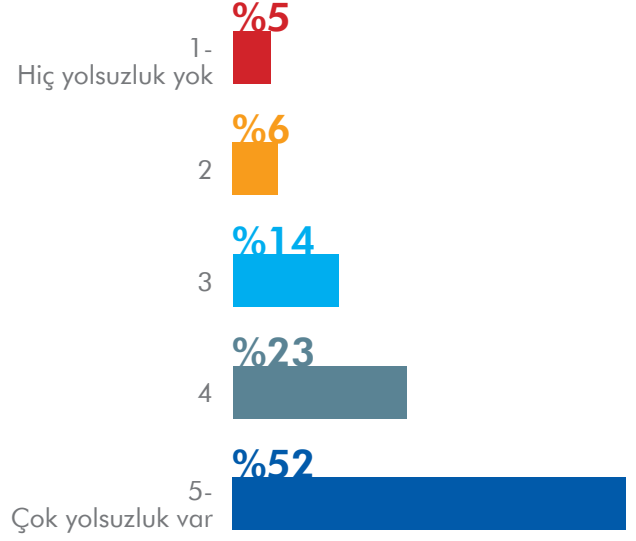

■ 1 - Hiç yolsuzluk yok ■ 2 ■ 3 ■ 4 ■ 5 - Çok yolsuzluk var

Kamu kurumları

%75

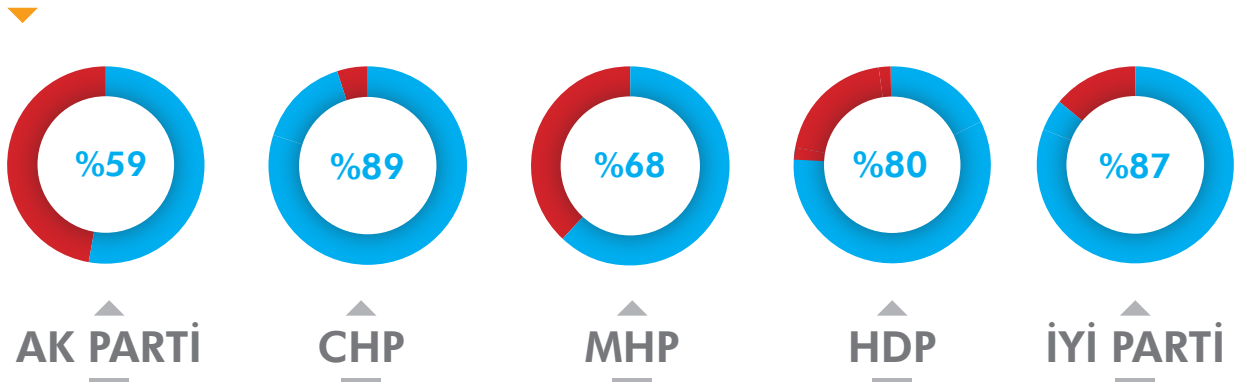
Toplumun yüzde 75'i kamu kurumlarında yolsuzluğun yaygın olduğunu düşünüyor.

N: 2000

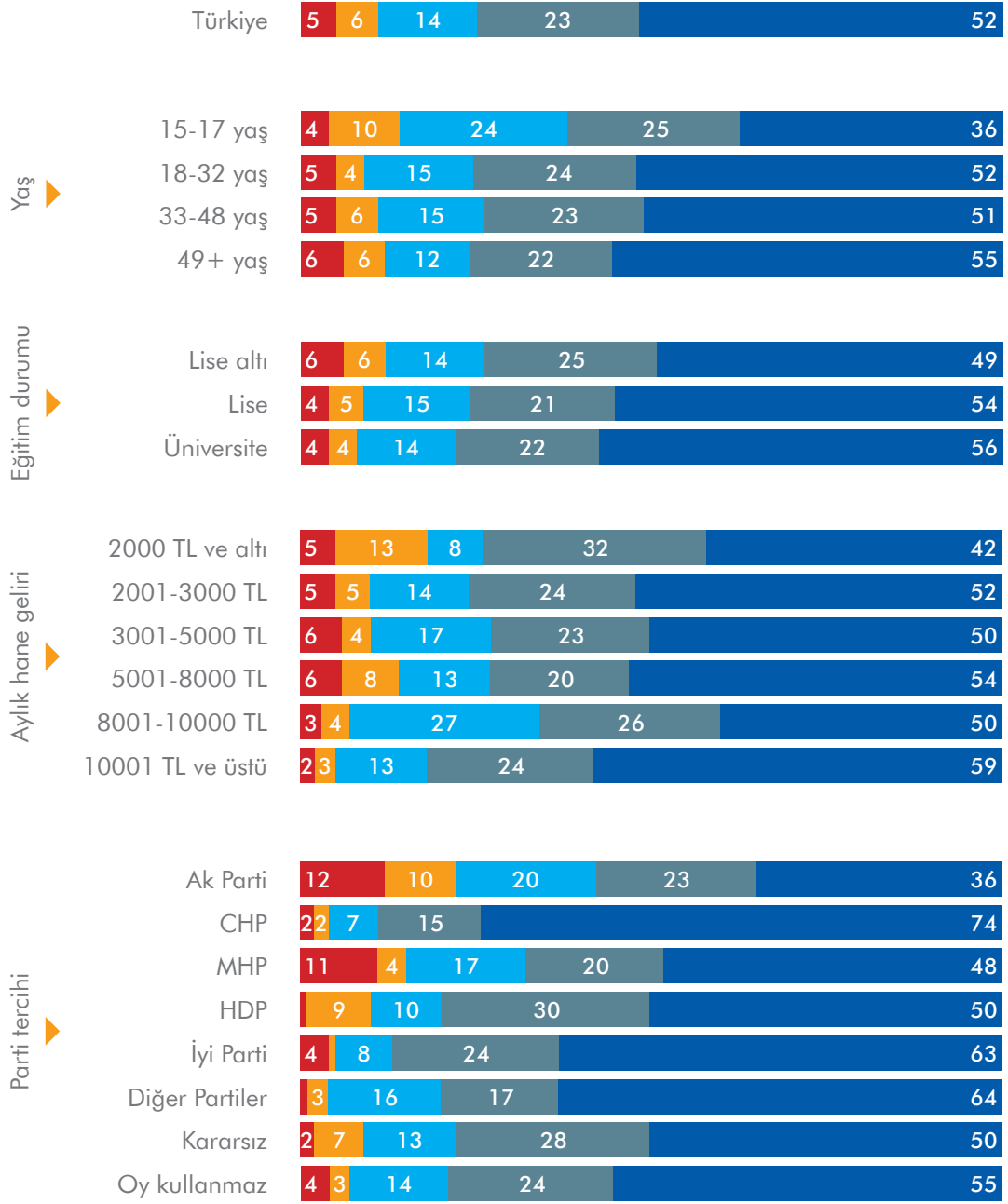
CHP seçmeninin yüzde 89'u, İyi Parti seçmeninin yüzde 87'si kamu kurumlarında yolsuzluk olduğu algısına sahipken HDP seçmeninde bu algıya sahip olanların oranı yüzde 80. Bu oran Ak Parti için yüzde 59 iken MHP'de yüzde 68.

Seçmen Tercihi

Kamu kurumları

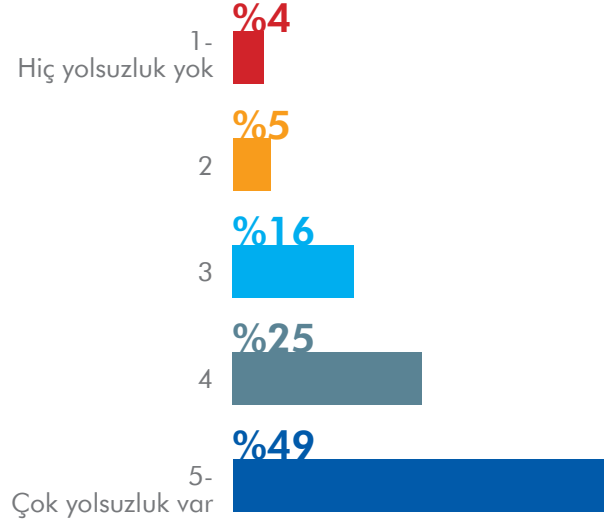
(%)

■ 1 - Hiç yolsuzluk yok ■ 2 ■ 3 ■ 4 ■ 5 - Çok yolsuzluk var

%74

Toplumun yüzde 74'ü medya alanında yolsuzluk olduğuna inanıyor.

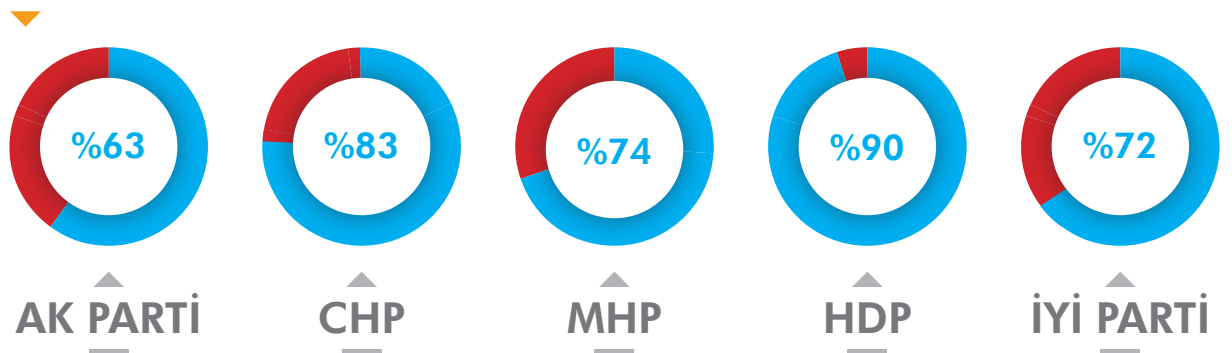

N: 2000

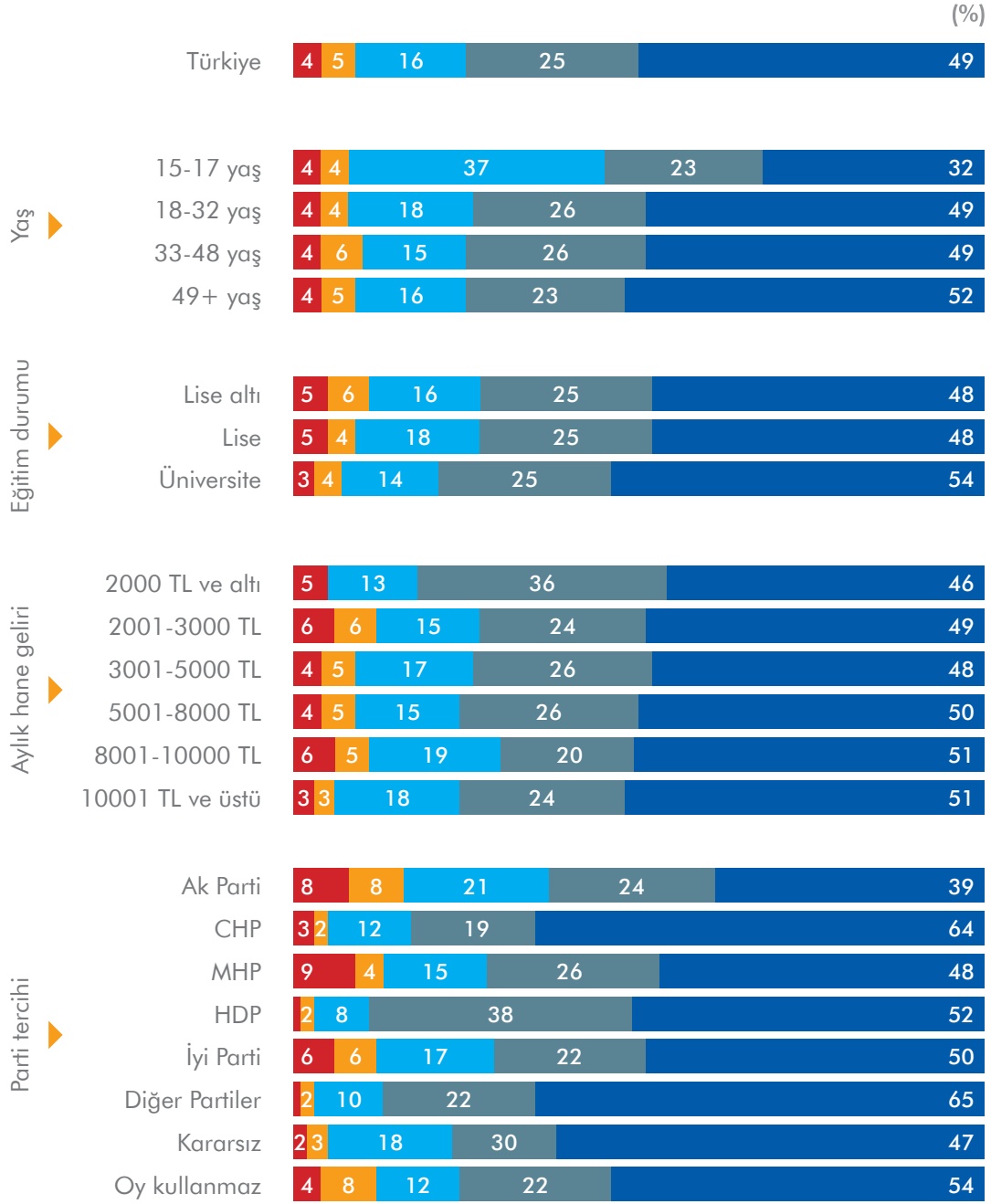
Parti tercihlerine göre incelediğimizde; HDP yüzde 90, CHP için yüzde 83, Kararsızlar yüzde 77, MHP yüzde 74, İyi Parti 72, Ak Parti seçmeni için bu oran yüzde 63 seviyesinde.

Üniversite mezunlarında medyaya dair yolsuzluk algısı yaklaşık yüzde 80 iken lise ve lise altı mezunlarında bu oran yüzde 73'te kalmakta.

Seçmen Tercihi

Medya

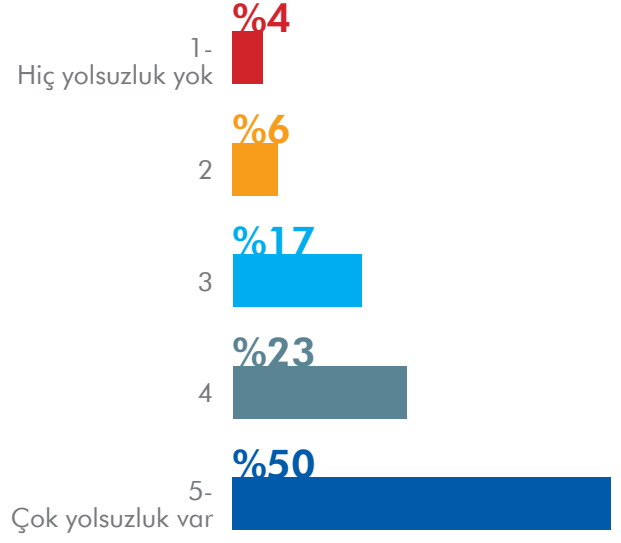

■ 1- Hiç yolsuzluk yok ■ 2 ■ 3 ■ 4 ■ 5 - Çok yolsuzluk var

Özel sektör

%73

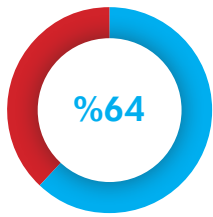
Toplumun yüzde 73'ü özel sektörde yolsuzluk var diyor.

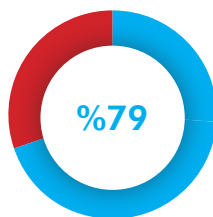
N: 2000

Ak Parti seçmeninin yüzde 64'ü, İyi Parti seçmeninin yüzde 68'i, MHP seçmeninin yüzde 76'sı, CHP seçmeninin yüzde 79'u, HDP seçmeninin yüzde 76'sı özel sektörde yolsuzluk var diyor.

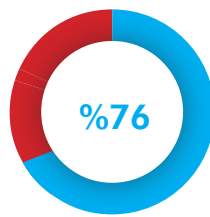
Seçmen Tercihi

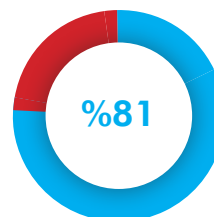
AK PARTİ

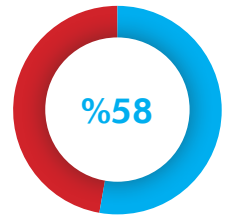
CHP

MHP

HDP

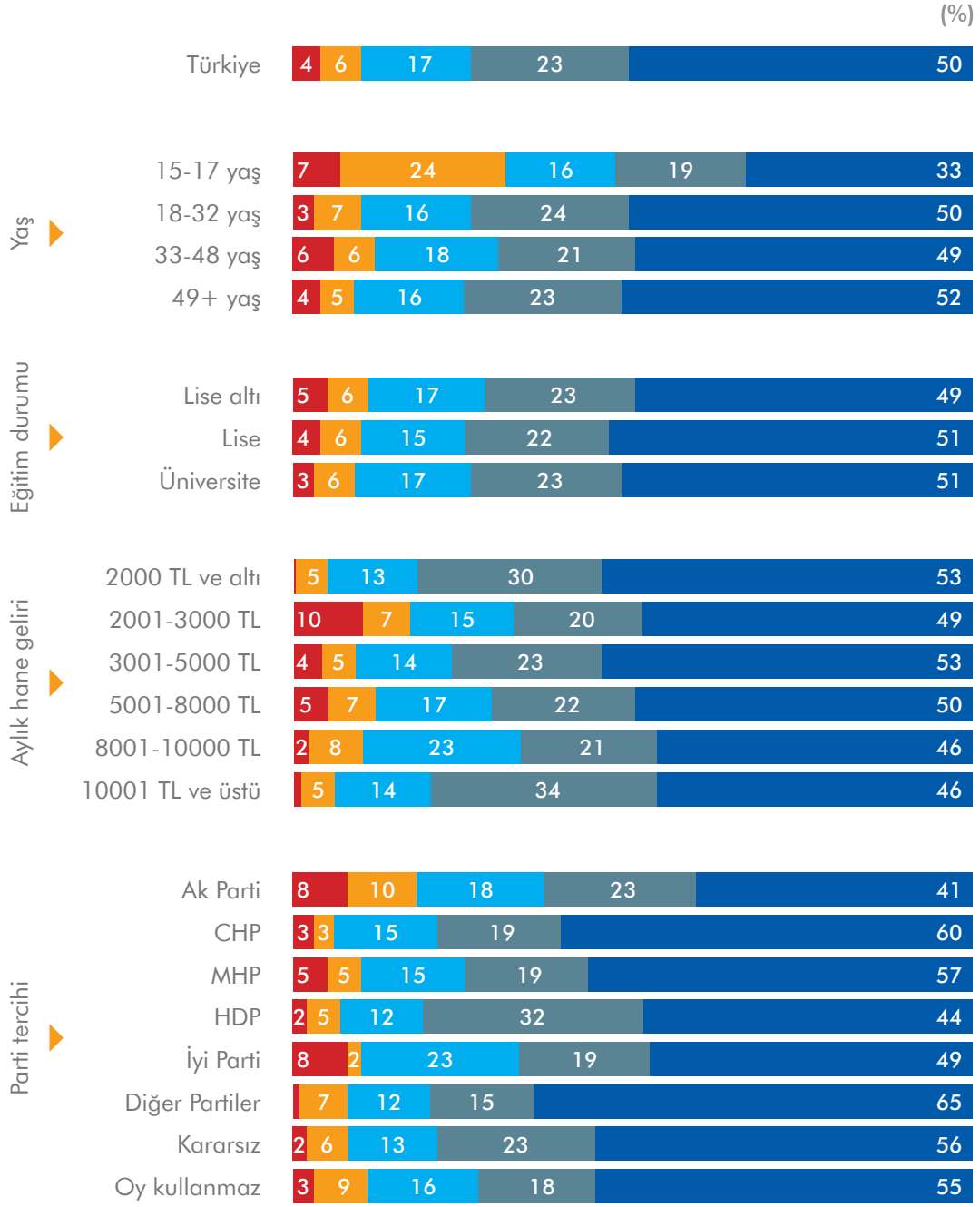

İYİ PARTİ

■ Yolsuzluk var ■ Yolsuzluk yok

Özel sektör

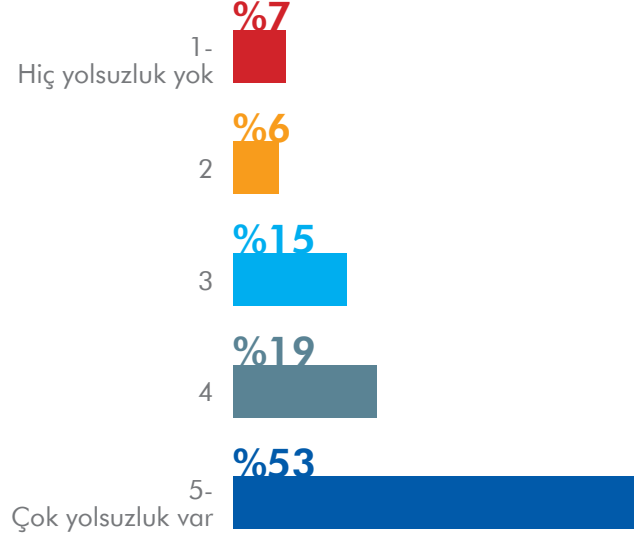

■ 1 - Hiç yolsuzluk yok ■ 2 ■ 3 ■ 4 ■ 5 - Çok yolsuzluk var

Meclis

%72

Toplumun yüzde 72'si mecliste yolsuzluk olduğunu düşünüyor.

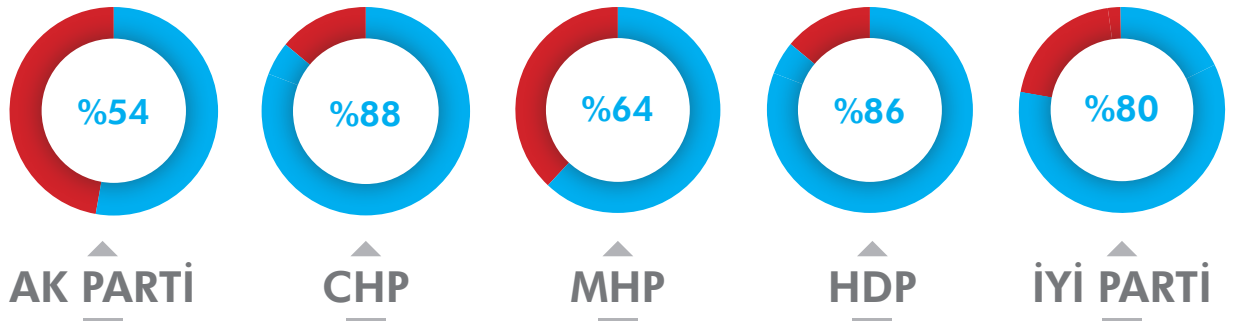
N: 2000

Mecliste yolsuzluk olup olmadığına dair algılardaki en büyük fark yaş gruplarında ve parti tercihlerinde ortaya çıkıyor. 15-17 yaş arasında bulunanların neredeyse yarısı mecliste yolsuzluk olduğunu düşünüyor. Diğer yaş kümelerinde bulunanlarda ise her 4 kişiden 3'ü yani yüzde 75'i bu fikre sahip.

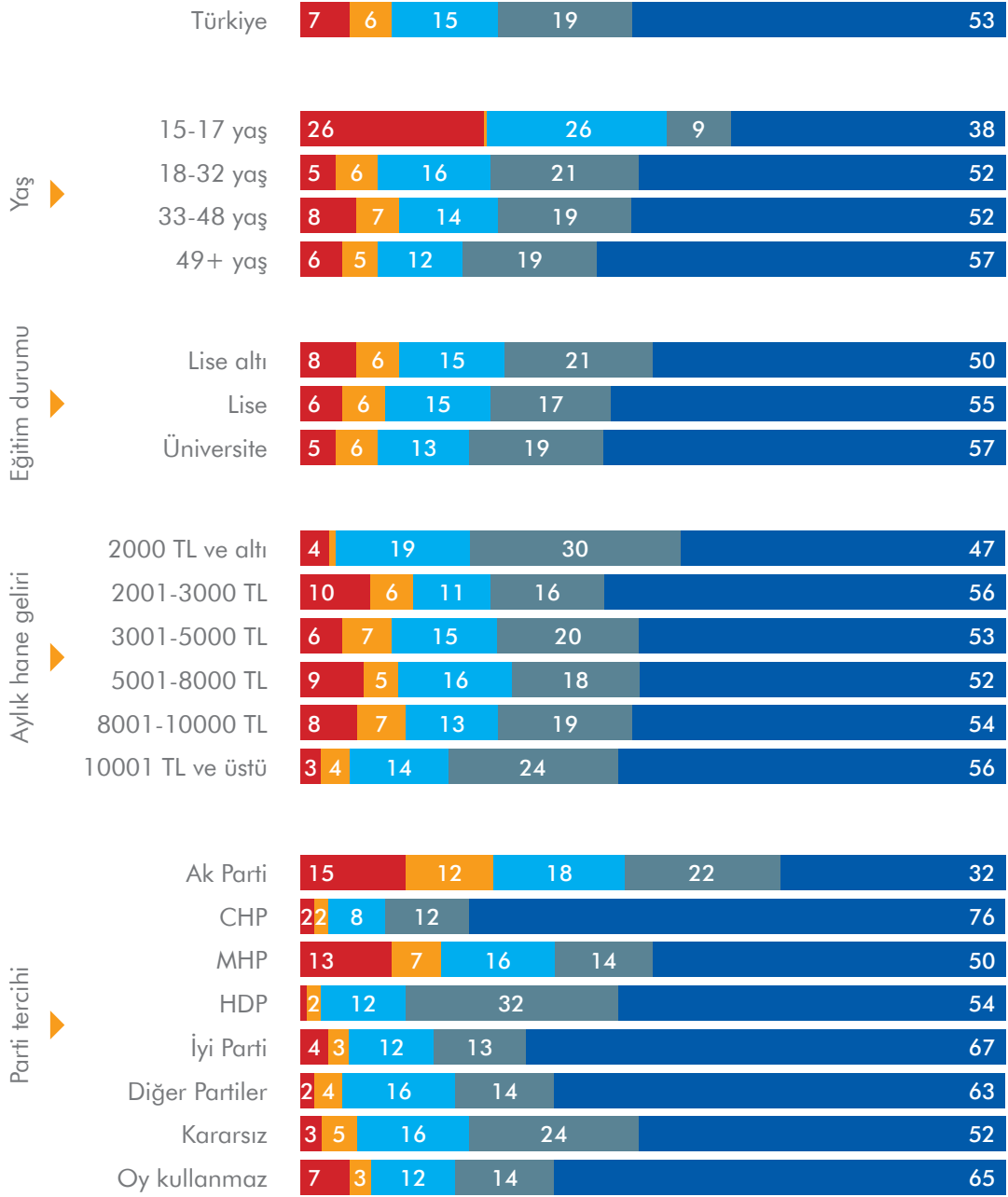
Ak parti seçmeninin yüzde 54'ü mecliste yolsuzluk olduğu algısına sahipken CHP seçmeninin yüzde 88'i bu algıya sahip.

Seçmen Tercihi

■ Yolsuzluk var ■ Yolsuzluk yok

(%)

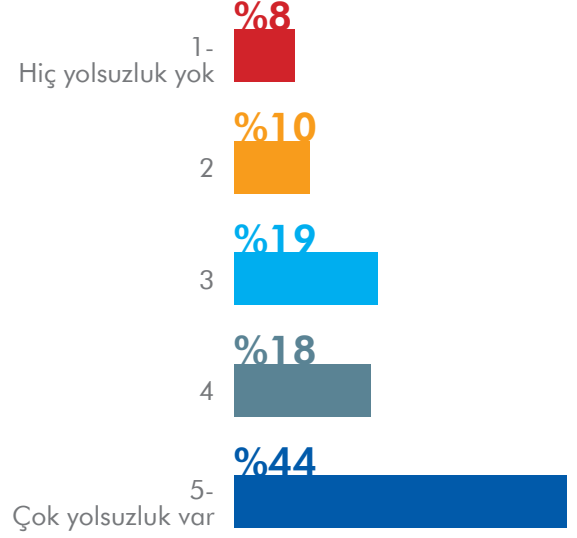

■ 1- Hiç yolsuzluk yok ■ 2 ■ 3 ■ 4 ■ 5 - Çok yolsuzluk var

Sivil toplum (dernekler, vakıflar)

%62

Toplumun yüzde 62'si sivil toplum kuruluşlarında yolsuzluk olduğuna inanıyor.

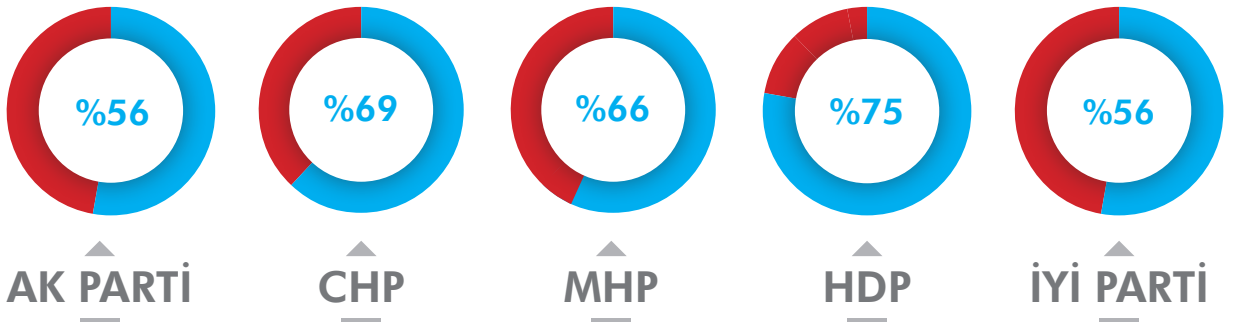

N: 2000

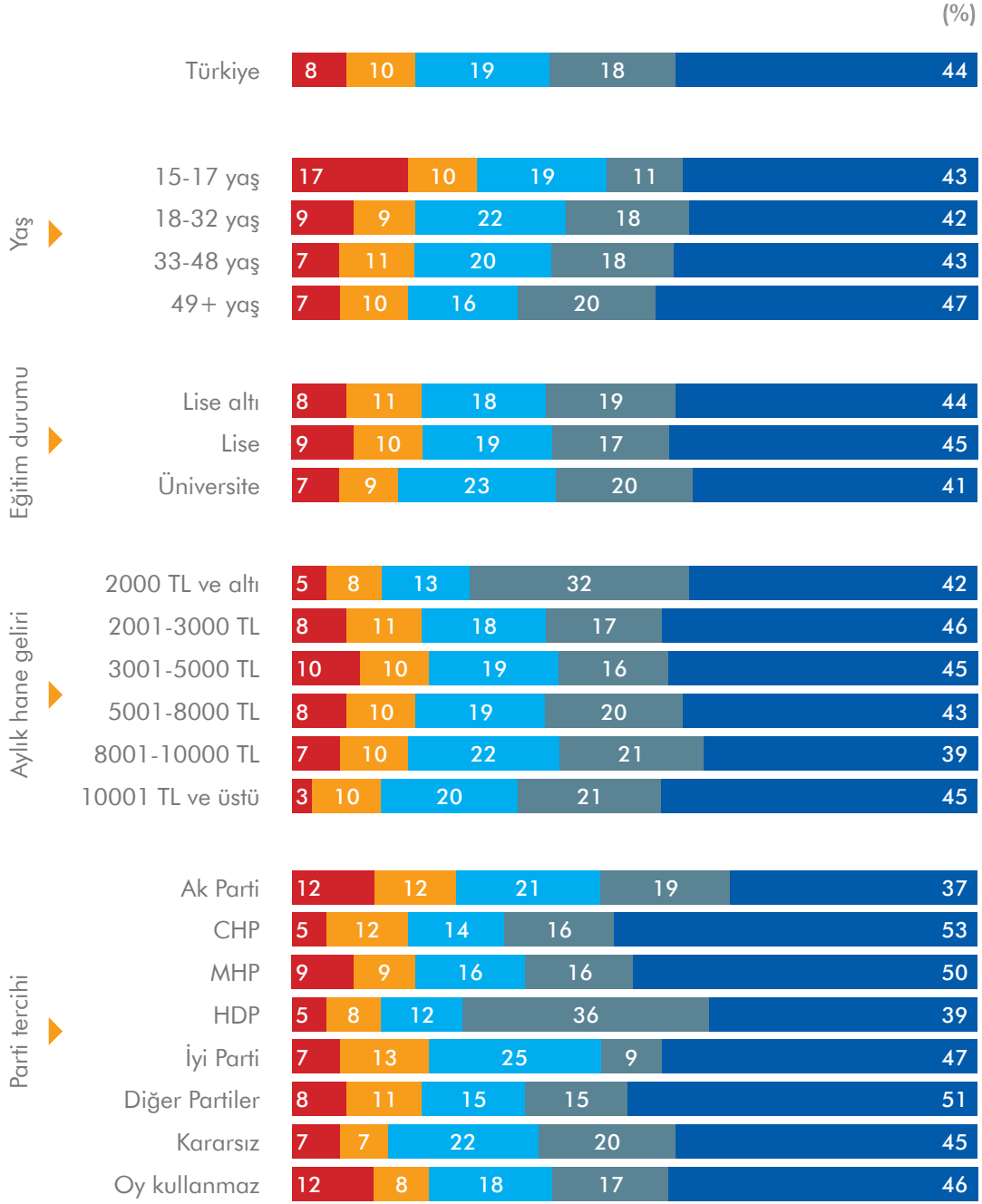
Seçmen Tercihi

■ Yolsuzluk var ■ Yolsuzluk yok

Sivil toplum (dernekler, vakıflar)

■ 1 - Hiç yolsuzluk yok ■ 2 ■ 3 ■ 4 ■ 5 - Çok yolsuzluk var

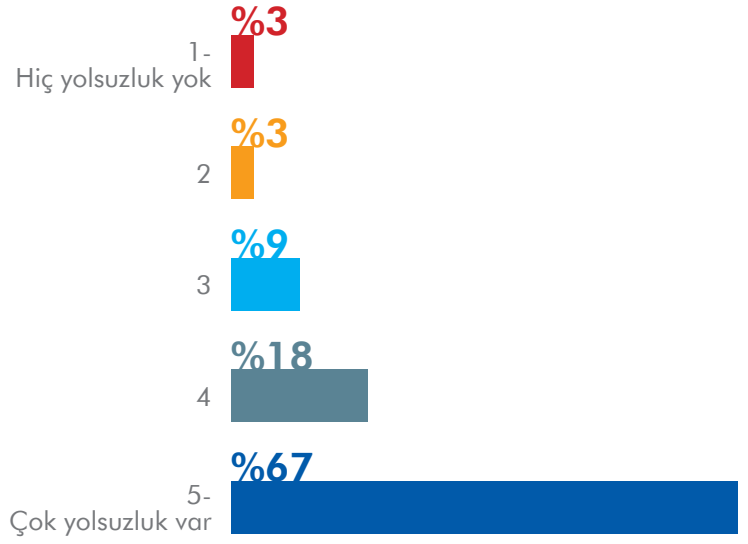
4.2 Kamu İş ve İşlemlerinde Yolsuzluk

Kamu iş ve işlemlerinde yapılan yolsuzlukların ne derecede olduğuna dair toplumun algısını incelediğimizde bahsedilecek olan altı iş ve işlemde yolsuzluğun oldukça fazla olduğuna dair genel bir algı olduğunu görüyoruz.

İhale İşlemleri

%85

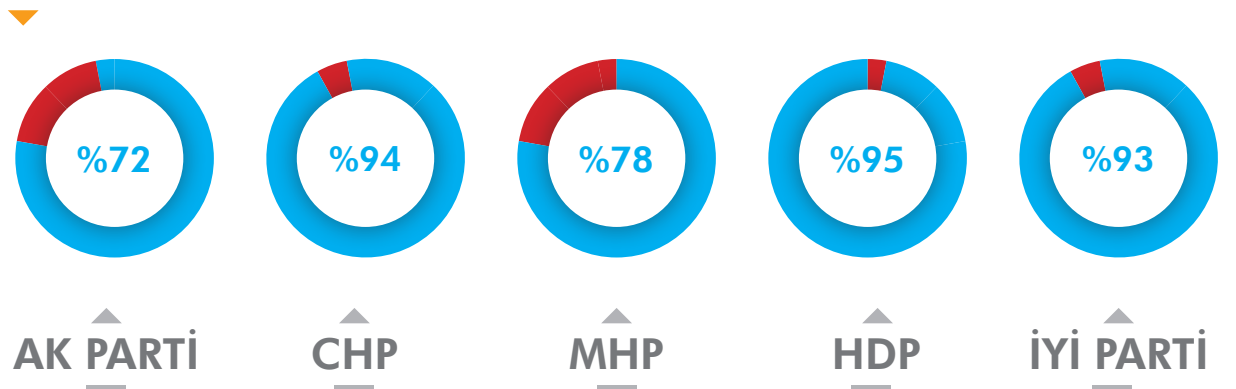
Toplumun yüzde 85 gibi büyük bir kesimi ihale işlemlerinde yolsuzluk yapıldığını düşünüyor.

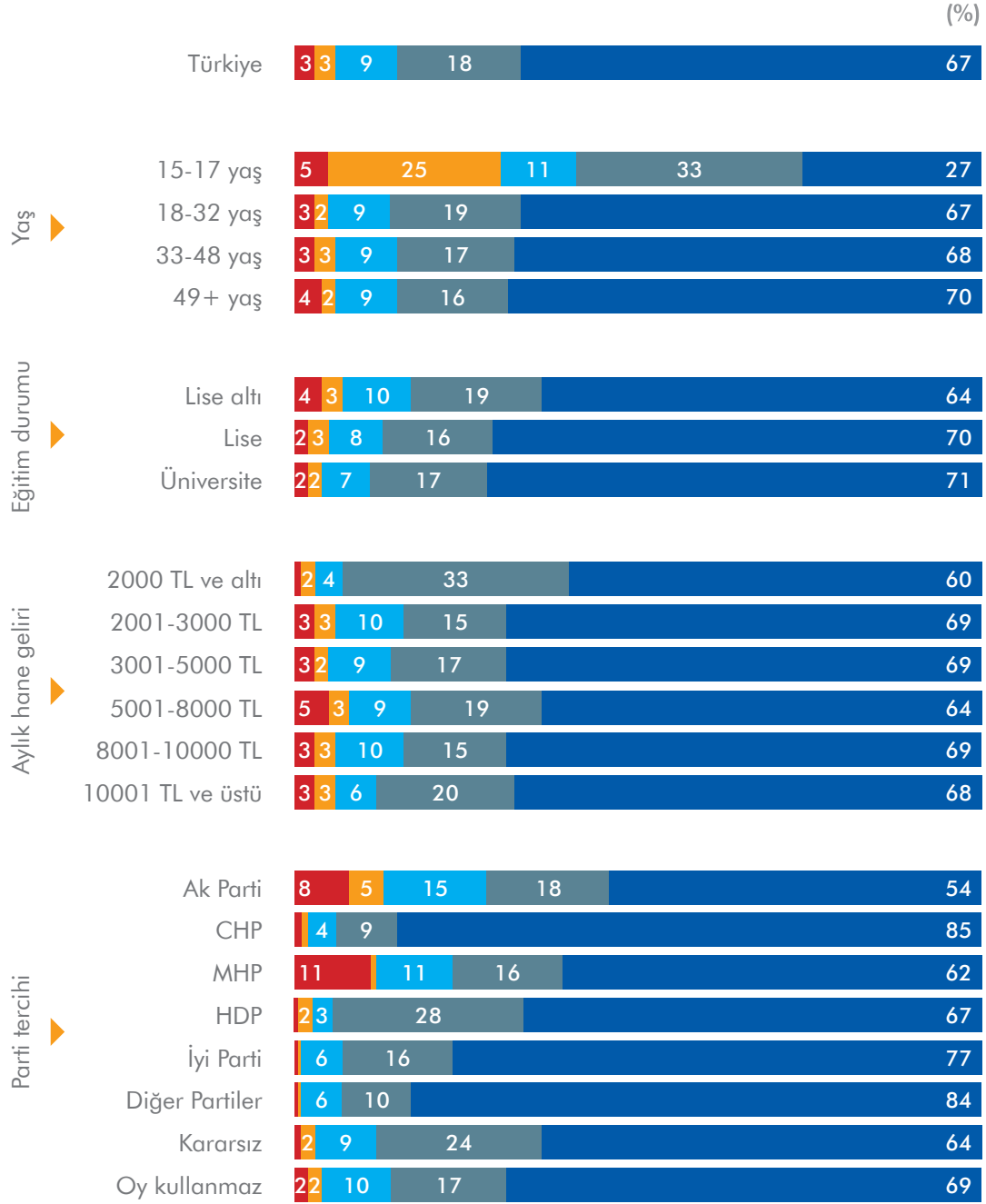
N: 2000

Muhalefet partileri seçmenlerinin neredeyse tamamı ihale işlemlerinde yolsuzluk olduğunu düşünüyor. CHP seçmenini yüzde 94'ü, HDP seçmeninin yüzde 95'i, İyi Parti seçmeninin ise yüzde 93'ü ihale işlemlerinde yolsuzluk yapıldığı algısına sahip. Bu algıya sahip olanlar Ak Parti seçmeninin yüzde 72'sini, MHP seçmeninin yüzde 78'ini oluşturuyor.

Seçmen Tercih

İhale işlemleri

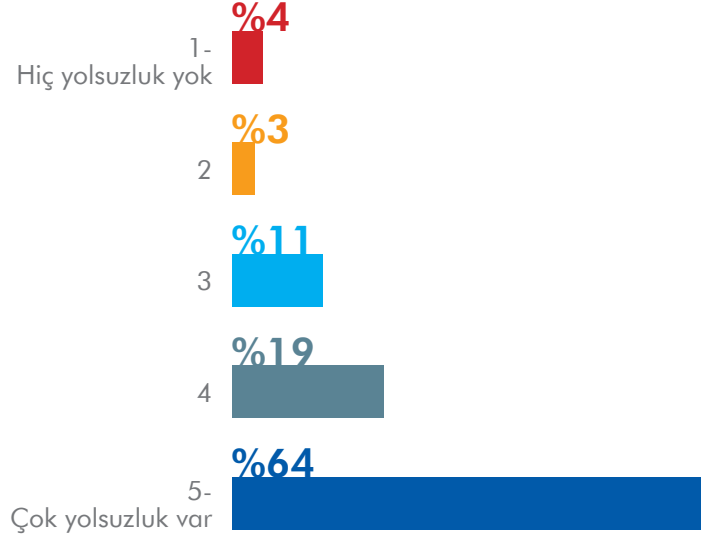

■ 1- Hiç yolsuzluk yok ■ 2 ■ 3 ■ 4 ■ 5 - Çok yolsuzluk var

Gümrük ve dış ticaret işlemleri

%83

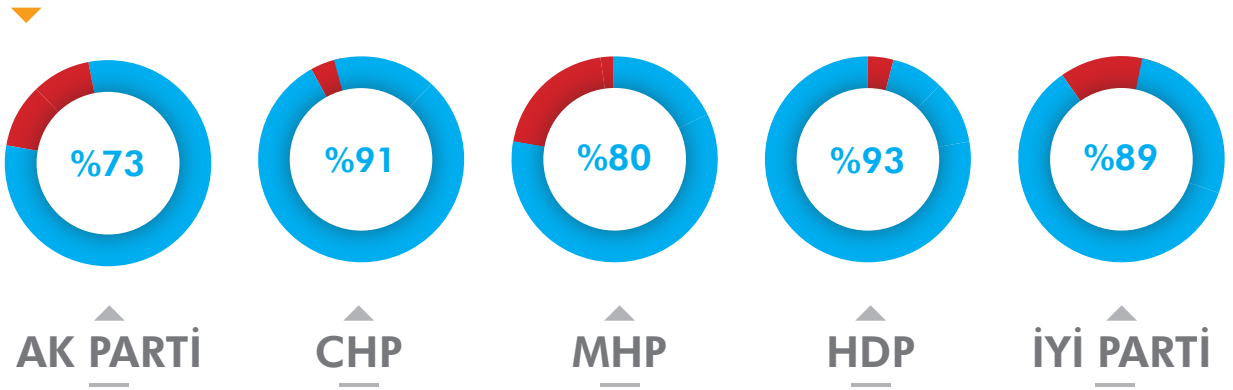
Gümrük ve dış ticaret işlemleri, en çok yolsuzluk yapıldığı düşünülen iki alandan biri. Toplumun yüzde 83'ü gümrük ve dış ticaret işlemlerinde yolsuzluğun yaygın olduğunu düşünüyor.

N: 2000

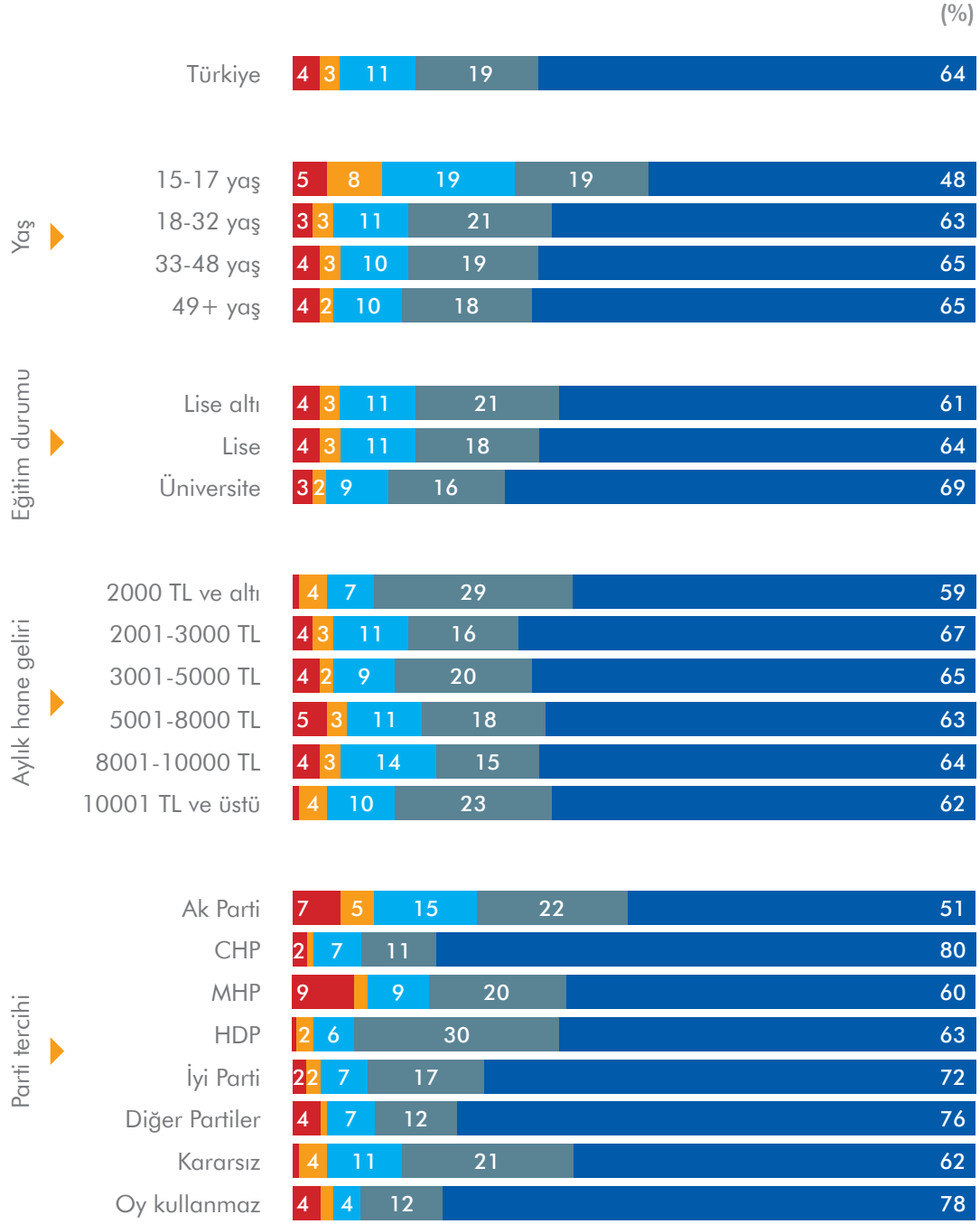
Seçmen tercihlerine göre incelediğimizde muhalefet partilerinde bu oran yüzde 90'lar seviyesindeyken Ak Parti seçmeninde yüzde 73'te kalmakta.

Seçmen Tercihi

Gümrük ve dış ticaret işlemleri

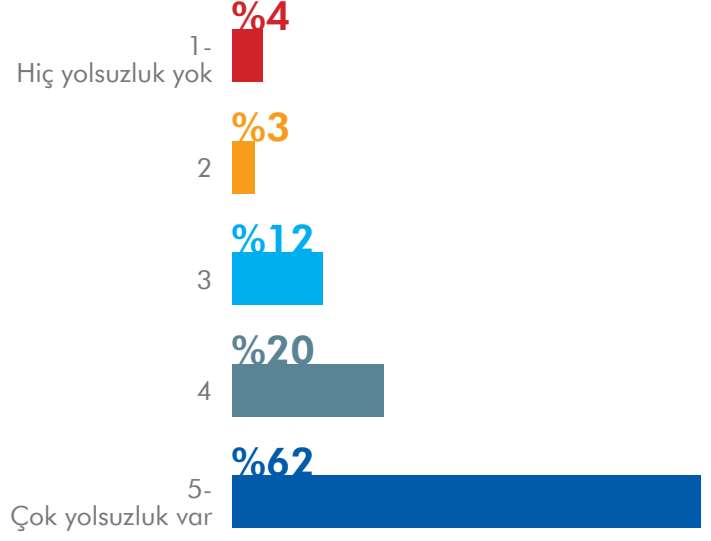

■ 1 - Hiç yolsuzluk yok ■ 2 ■ 3 ■ 4 ■ 5 - Çok yolsuzluk var

İmar ve ruhsat işlemleri

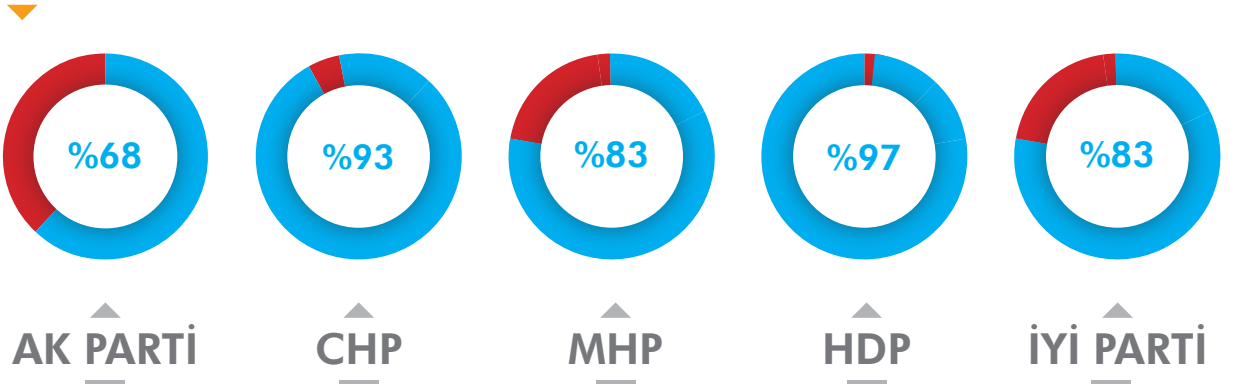
%82

Toplumun yüzde 82'si imar ve ruhsat işlemlerinde yolsuzluğun yaygın olduğunu düşünüyor.

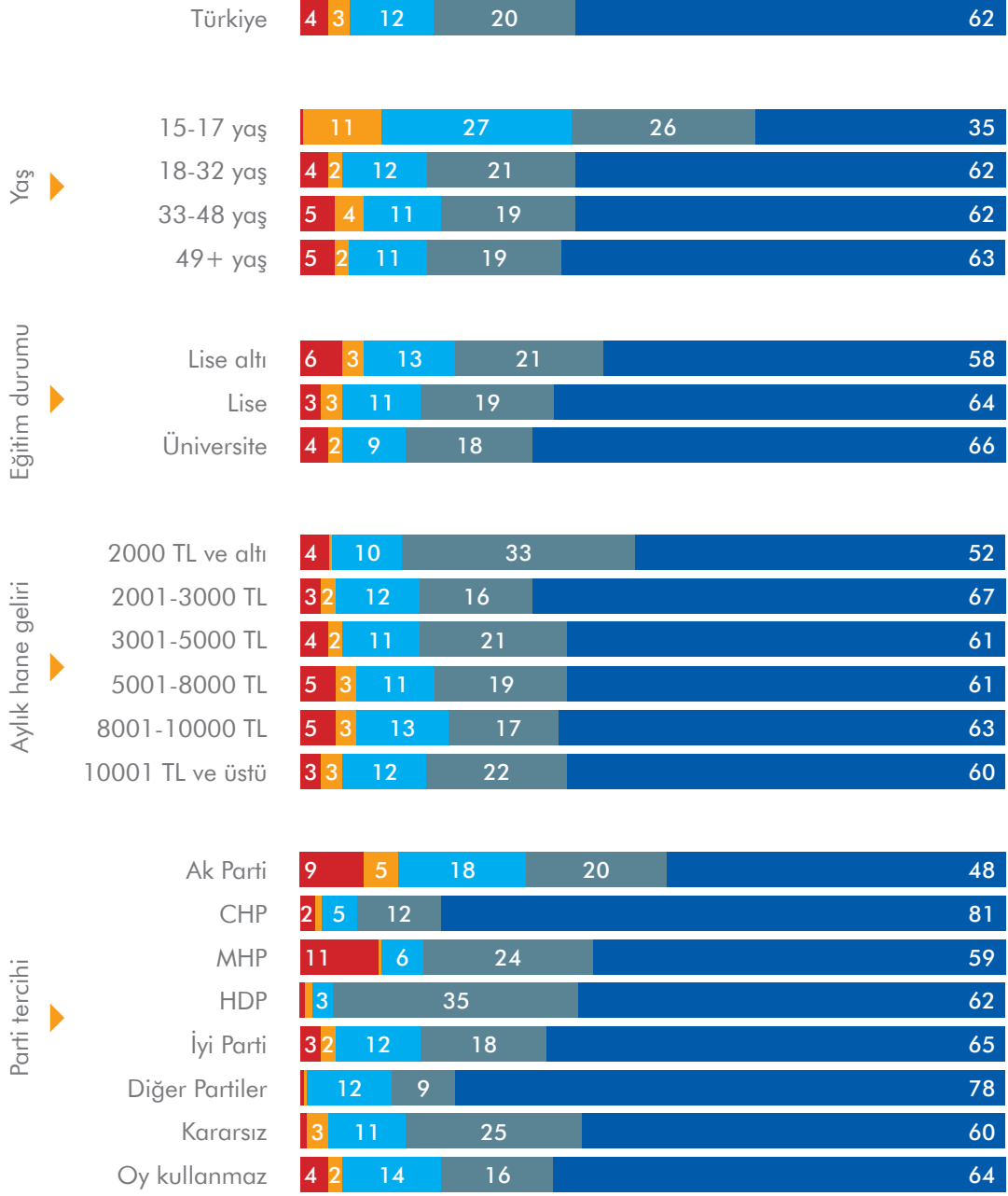
N: 2000

Seçmen Tercihi

İmar ve ruhsat işlemleri

(%)

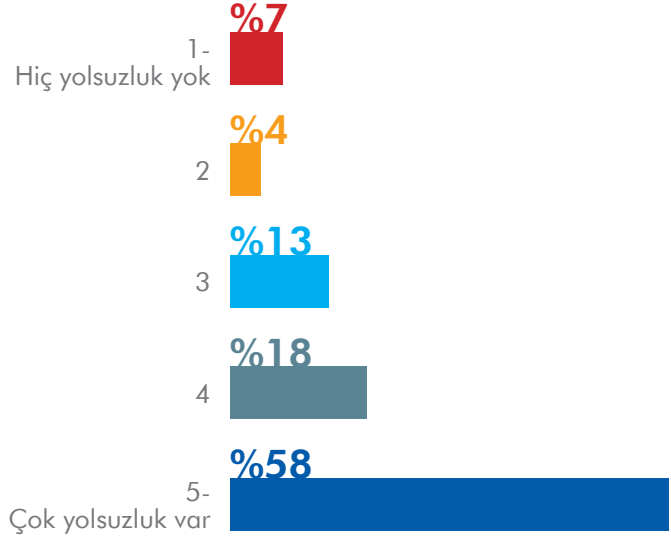

■ 1 - Hiç yolsuzluk yok ■ 2 ■ 3 ■ 4 ■ 5 - Çok yolsuzluk var

Vergi işlemleri

%76

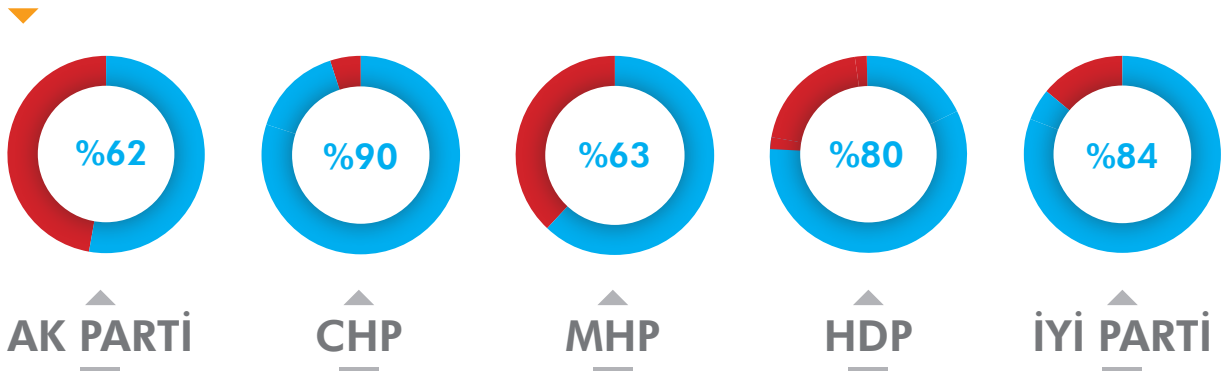
Toplumun yüzde 76'sı vergi işlemlerinde yolsuzluk olduğunu düşünüyor.

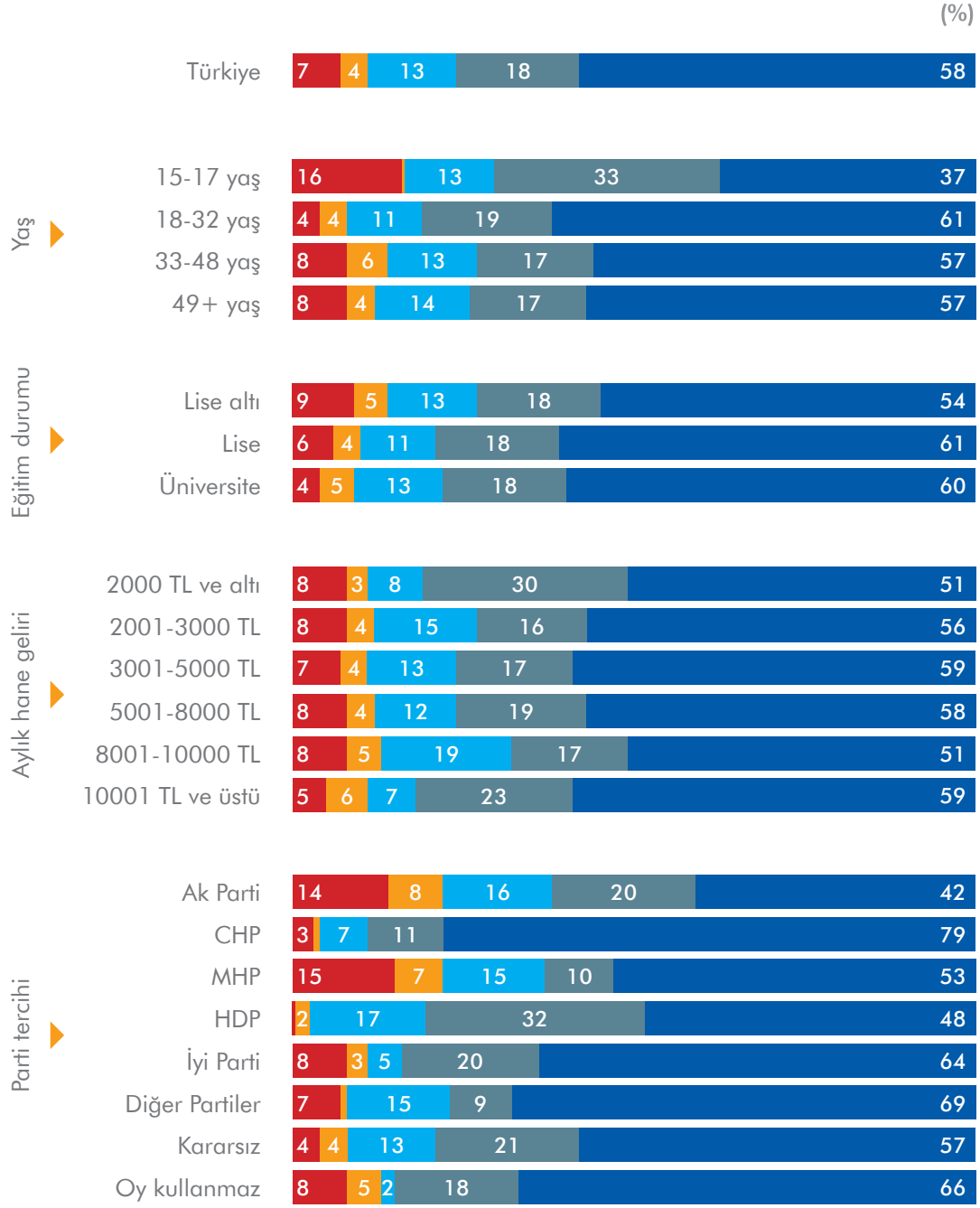
N: 2000

Ak Parti seçmeninin yüzde 62'si, MHP seçmeninin yüzde 63'ü vergi işlemlerinde yolsuzluk olduğunu düşünürken CHP seçmeninin yüzde 90'ı, HDP seçmeninin yüzde 80'i, İyi Parti seçmeninin yüzde 84'ü vergi işlemlerine yolsuzluk yapıldığını düşünüyor.

Seçmen Tercihi

Vergi işlemleri

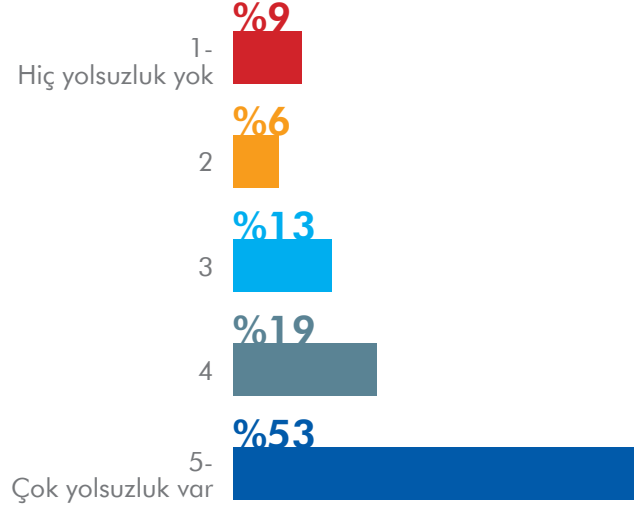

■ 1 - Hiç yolsuzluk yok ■ 2 ■ 3 ■ 4 ■ 5 - Çok yolsuzluk var

Tapu işlemleri

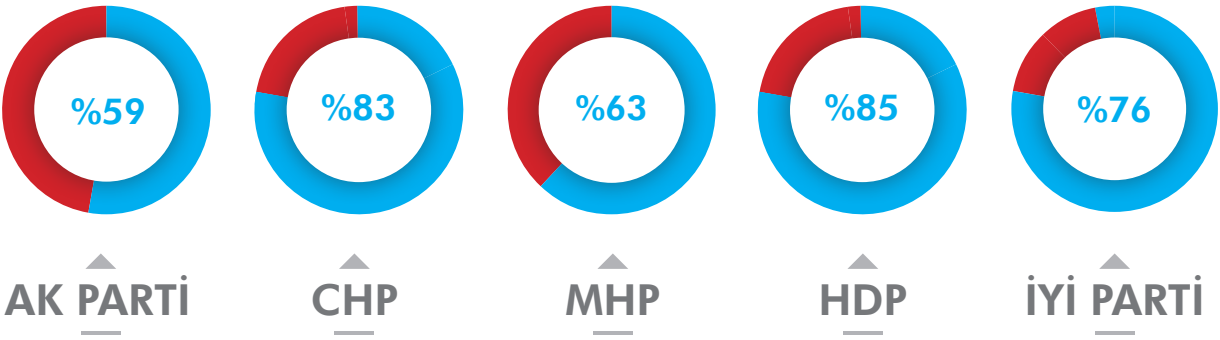
%72

Tapu işlemleri bahsedilen altı kamu iş ve işlemleri arasında en az yolsuzluk yapıldığı düşünülen ikinci alan. Toplumun 72'si bu alanda yolsuzluk yapıldığını düşünüyor.

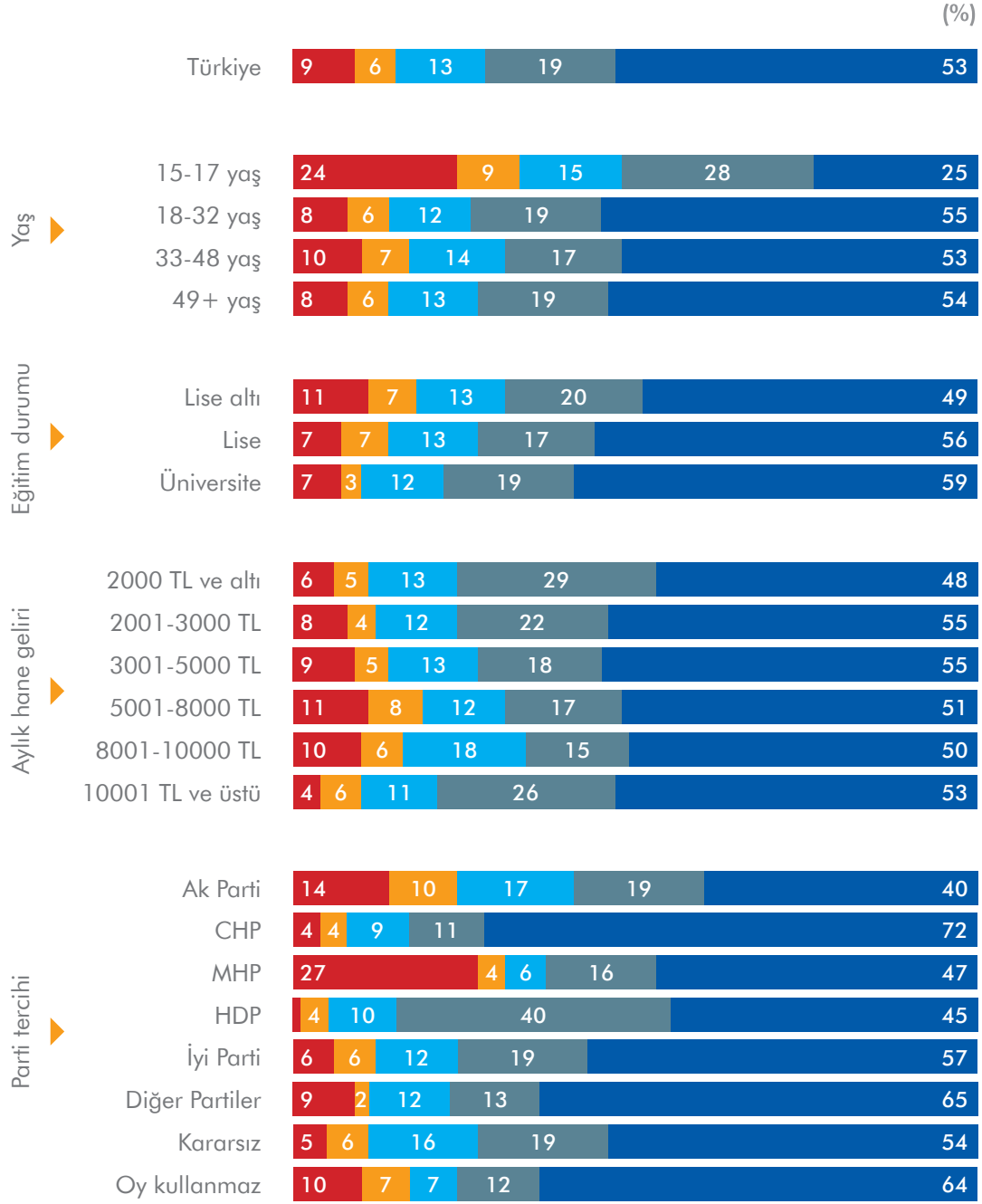

N: 2000

Seçmen Tercihî

Tapu işlemleri

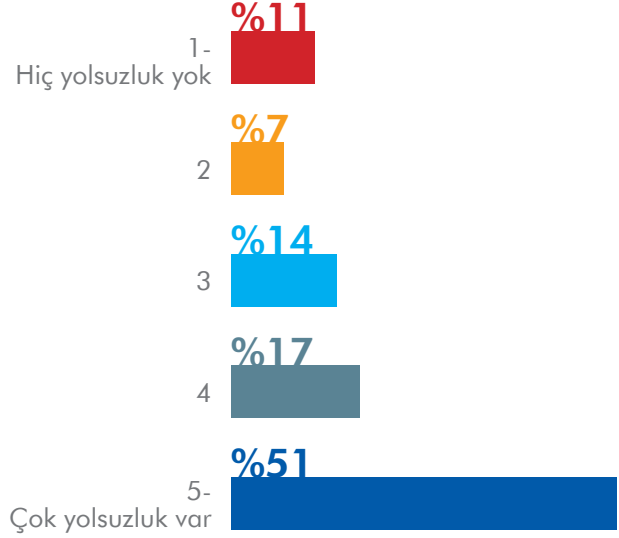

■ 1 - Hiç yolsuzluk yok ■ 2 ■ 3 ■ 4 ■ 5 - Çok yolsuzluk var

Yargı işlemleri

%68

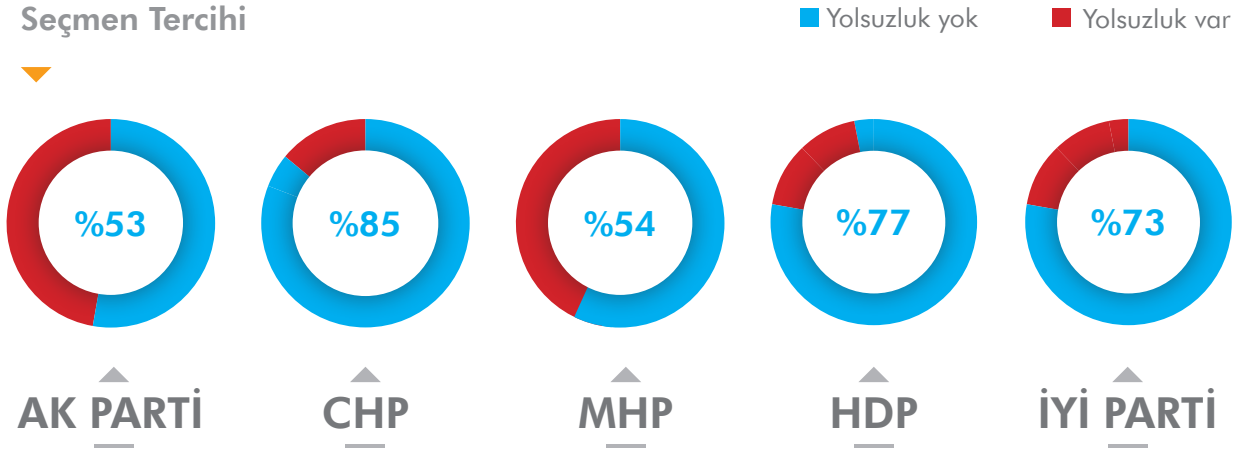
Toplumun yüzde 68 gibi büyük bir bölümü yargı işlemlerinde yolsuzluğun yaygın olduğunu düşünüyor

N: 2000

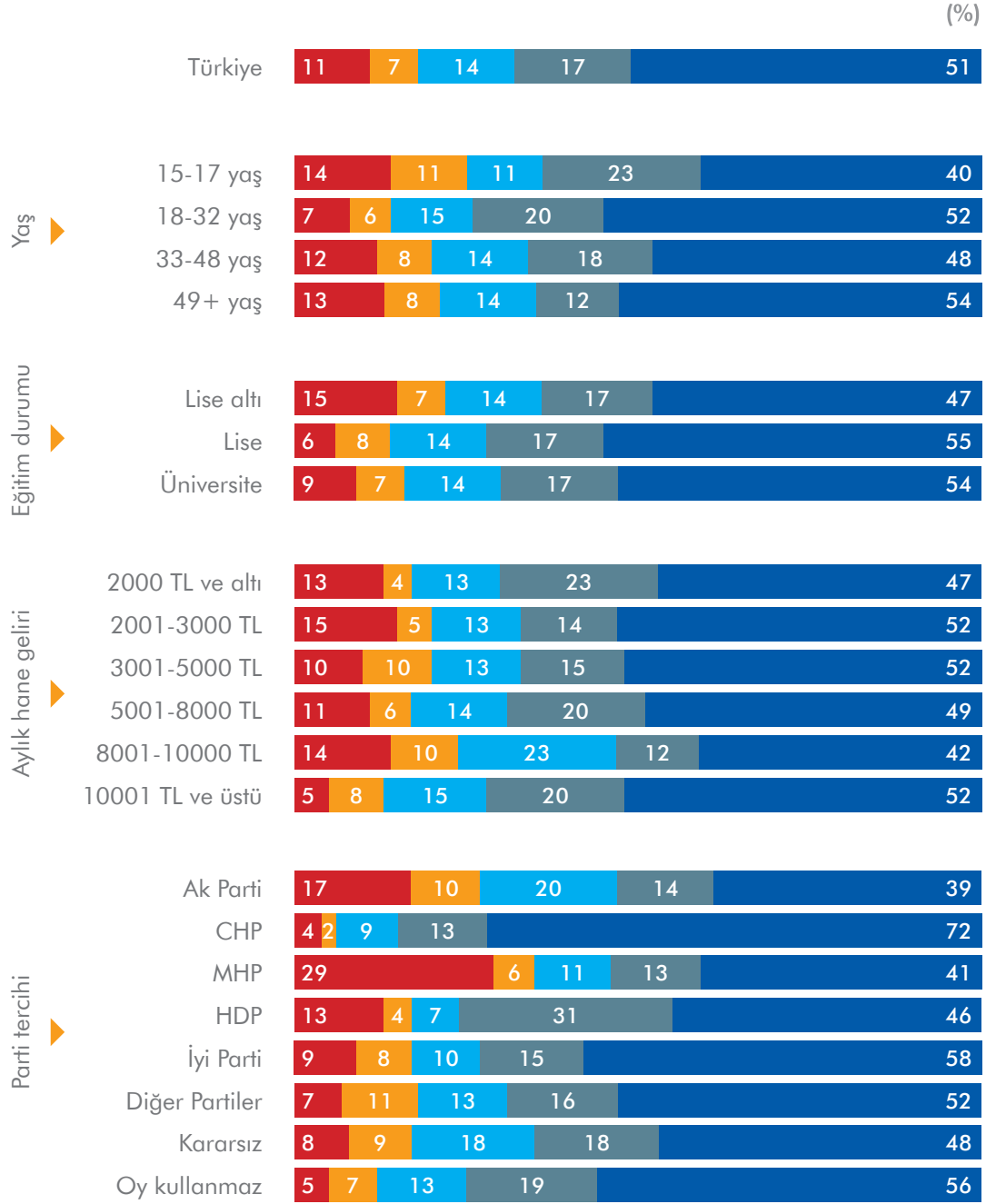
Türkiye’de yargı işlemlerinde yolsuzluk olmadığına dair algı MHP seçmeni içinde yüzde 35 iken AK Parti seçmeninde bu oran yüzde 27’dir. Cumhuriyet ittifakı üyesi olan MHP seçmeninin, iktidar partisine göre yargıya güveninin daha yüksek olması dikkat çekicidir. Öte yandan muhalefet partileri arasında yargıda yolsuzluk olmadığına dair algı yüzde 6 ile en az CHP seçmenindedir.

Seçmen Tercih

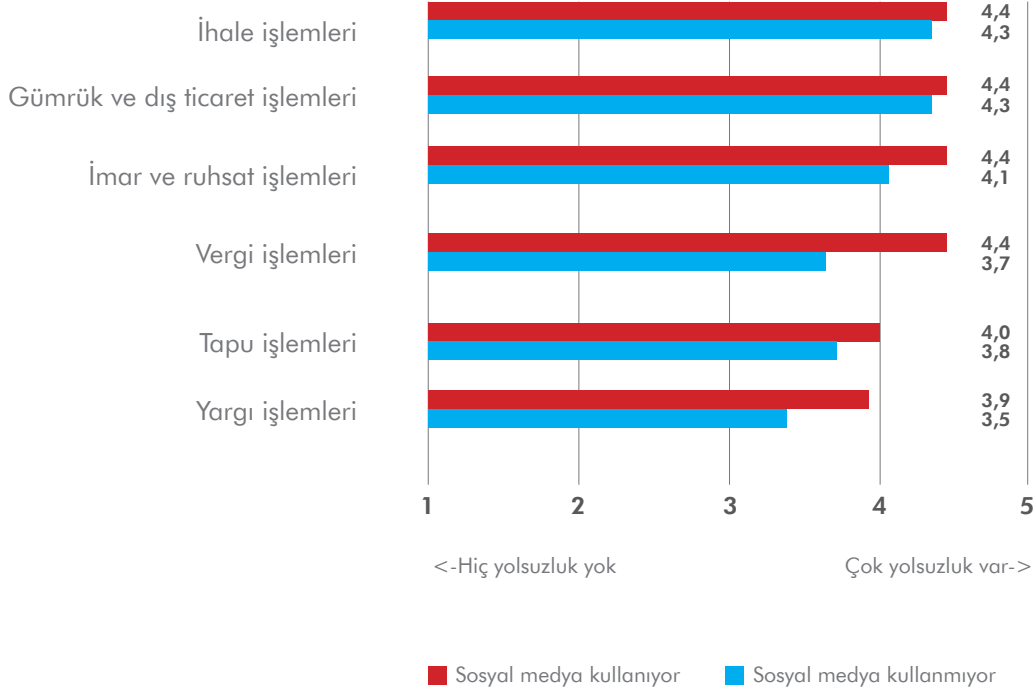

Yargı işlemleri

■ 1- Hiç yolsuzluk yok ■ 2 ■ 3 ■ 4 ■ 5 - Çok yolsuzluk var

Belirtilen kamu iş ve işlemlerinde ne derece yolsuzluk yapılmaktadır?

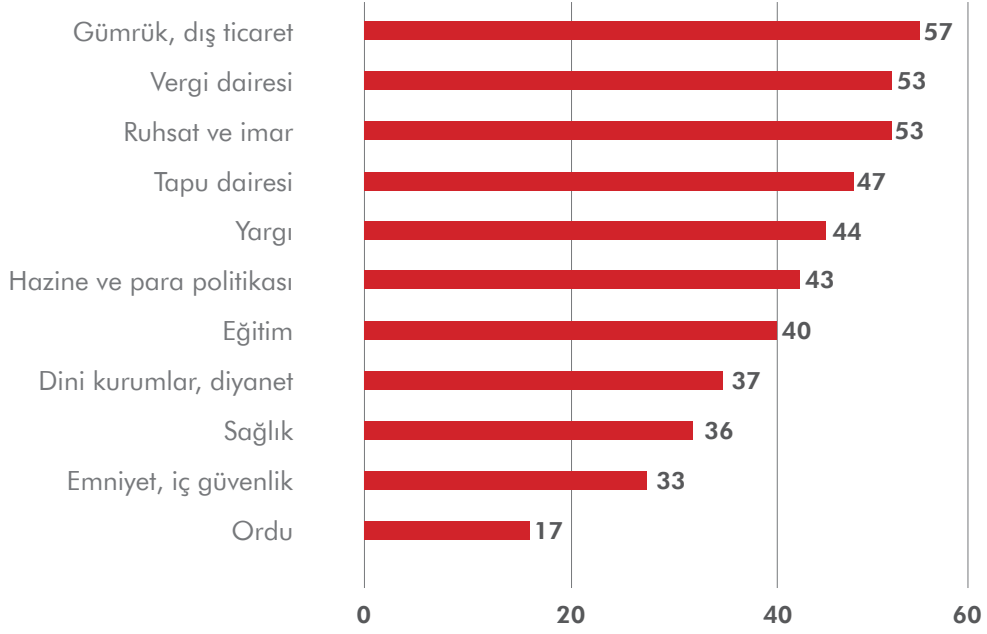

“ Sosyal medya kullanımı yolsuzluk farkındalığını artırıyor

Sosyal medya kullananlar arasında kamu iş ve işlemlerinde yolsuzluk farkındalığı sosyal medya kullanmayanlara göre daha yüksek. Vergi işlemleri ve yargı işlemleri, bu iki kümenin yolsuzluk algılarının en farklı olduğu işlemler olarak dikkat çekiyor. Sosyal medya kullananlar vergi işlemlerindeki yolsuzluk derecesini ortalama 4,2, yargı işlemlerindeki yolsuzluk derecesini ortalama 3,9 olarak değerlendiriyor. Sosyal medya kullanmayanlar arasında bu ortalamalar sırasıyla 3,7 ve 3,5.

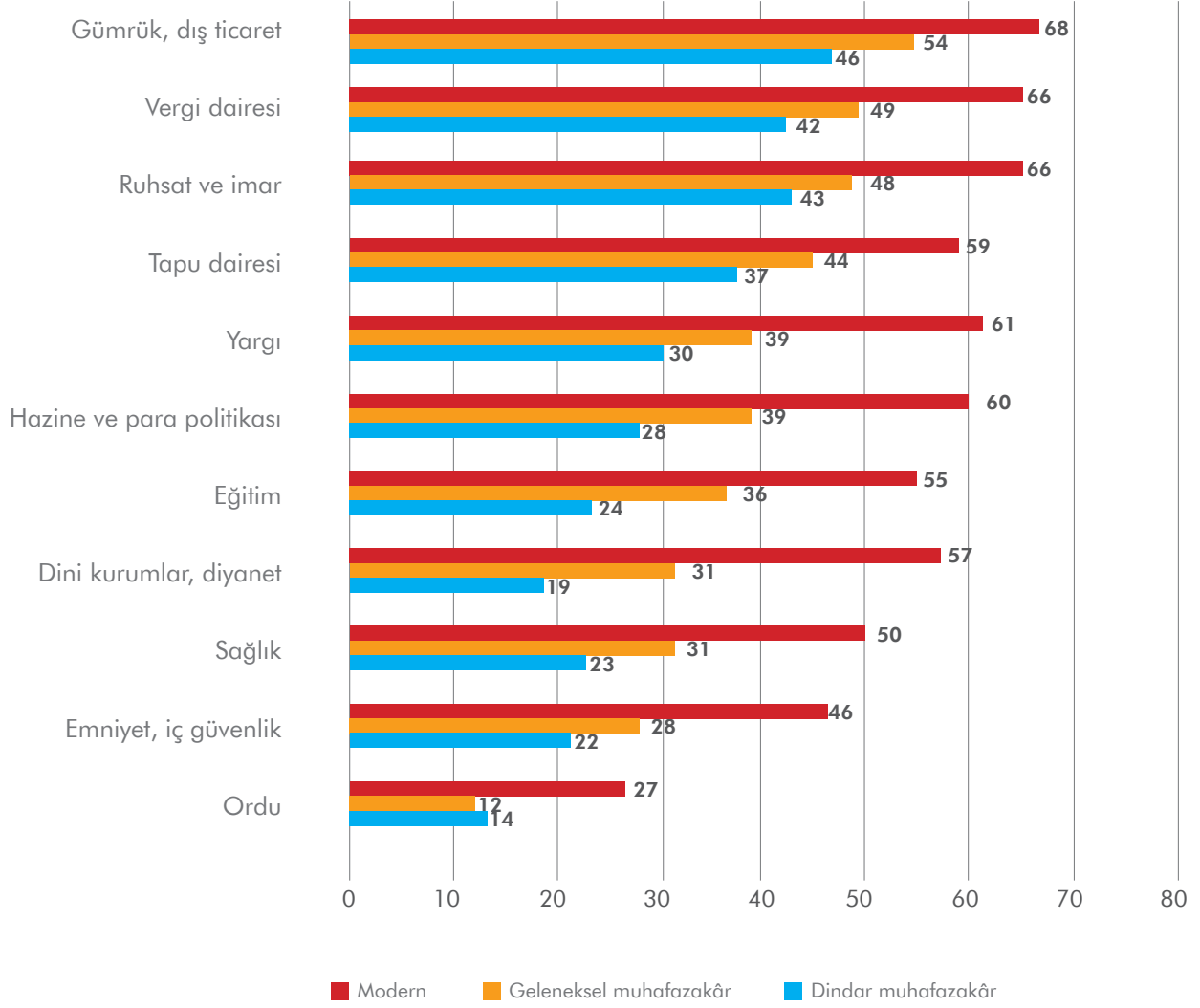
4.3 Kamuda En Çok Yolsuzluk Yapılan Alanlar

Araştırmanın bir parçası olarak “Kamuda en çok hangi alanlarda yolsuzluk yapılıyor?” diye sorduk. Cevapları incelerken cevapların, toplumun gözlem, deneyim ve algılarının bir bileşkesi olduğunu göz önünde bulundurmak gerekiyor.

Toplumun görece daha çok güvendiği alanlar ise dini kurumlar, diyanet, sağlık, emniyet ve iç güvenlik. Yine de toplumun 3’te 1’i bu kurumlar ve alanlarda yolsuzluk yapıldığını düşünüyor. %17 ile ordu, kamuda göreceli olarak en az yolsuzluk yapılan alanlardan biri olarak görülüyor.

Kamuda en çok hangi alanlarda yolsuzluk yapılıyor?

“ Hayat tarzı modernleştikçe bahsedilen alanlara dair yolsuzluk algısı artıyor

Kendini Dindar Muhafazakâr, Geleneksel Muhafazakârlar ve Modern olarak tanımlayanların tamamı en az yolsuzluk yapılan kurumu ordu olarak görüyor. Başka bir çarpıcı veri ise dindarlık seviyesinin artmasıyla dini kurumlar ve diyanette yolsuzluk yapıldığı algısının azalması. Buna göre, Dindar Muhafazakârların sadece yüzde 19'u dini kurumlar ve diyanette yolsuzluk yapıldığını düşünürken bu oran geleneksel muhafazakârlarda yüzde 31, modernlerde ise yüzde 57.

5

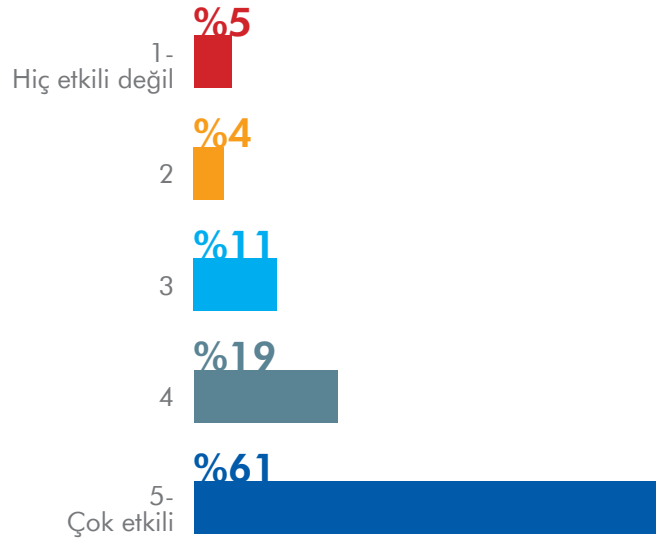
Yolsuzluğun Nedenleri

Araştırmanın bu bölümünde, farklı yedi durumun yolsuzluk üzerindeki etkisinin ne derecede olduğunu, toplumun bu konudaki fikirlerini ve belirli demografik kümelerin bu durumları yolsuzluğa neden olarak gösterme eğilimlerindeki farklılıkları ele alıyoruz.

Yolsuzluğun cezasız kalması

%80

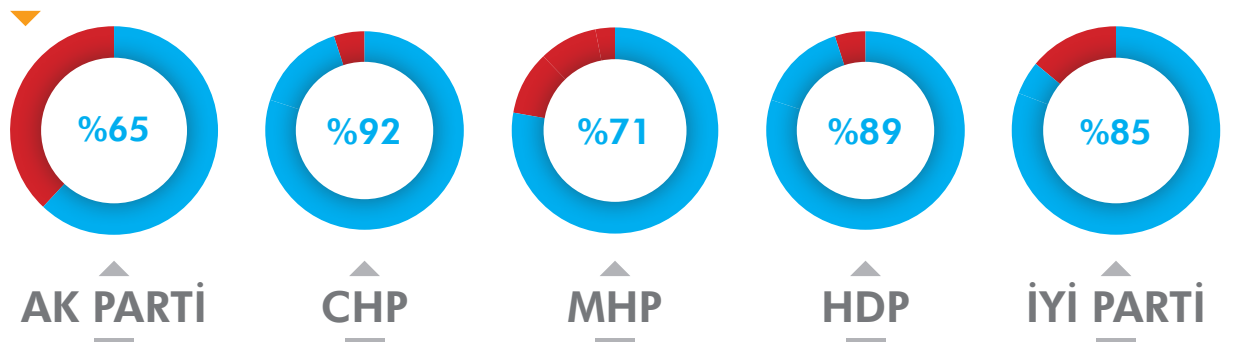
Toplumun %80'i yolsuzluğun cezasız kalmasının yolsuzluk üzerinde etkisi olduğunu düşünüyor.

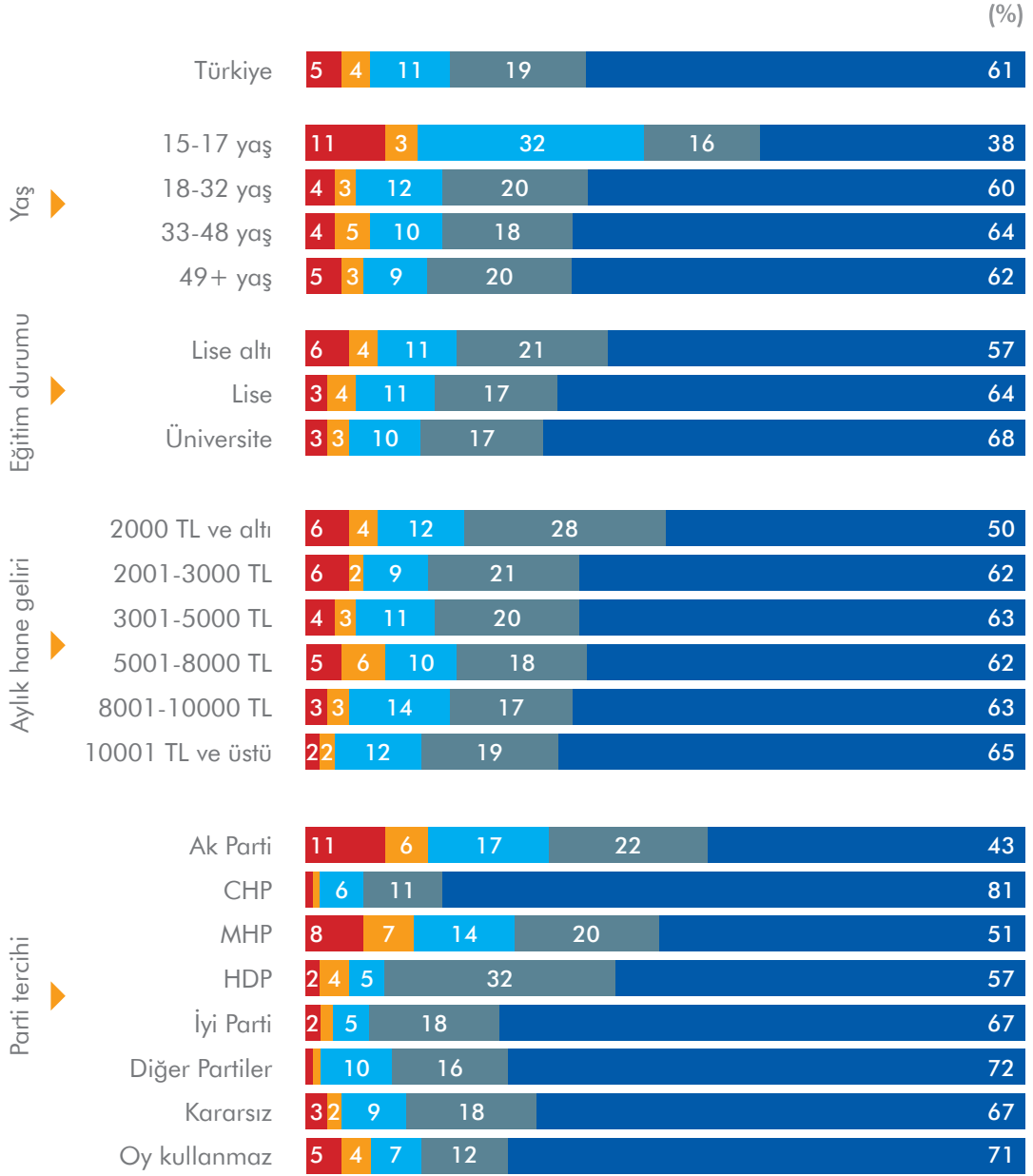
N: 2000

Yaş arttıkça bu durumun yolsuzluk üzerinde etkili olduğunu söyleyenlerin oranı artarken genel kanıdan en uzak kümenin 15-17 yaş arasında bulunanlar olduğunu görüyoruz. 15-17 yaş arasında bulunanların yüzde 54'ü yolsuzluğun cezasız kalmasının yolsuzluk üzerinden etkili olduğunu düşünürken reşit yaş grupları arasında bu düşünceye sahip olanların oranı oldukça fazla. 18-33 yaş arasındakilerin yüzde 80'i, 33-48 yaş arasındakiler ile 49 yaş ve üzerindekiilerin yüzde 82'si yolsuzluğun cezasız kalmasının yolsuzluk üzerinde etkili olduğuna inanıyor.

Seçmen Tercihi

Yolsuzluğun cezasız kalması

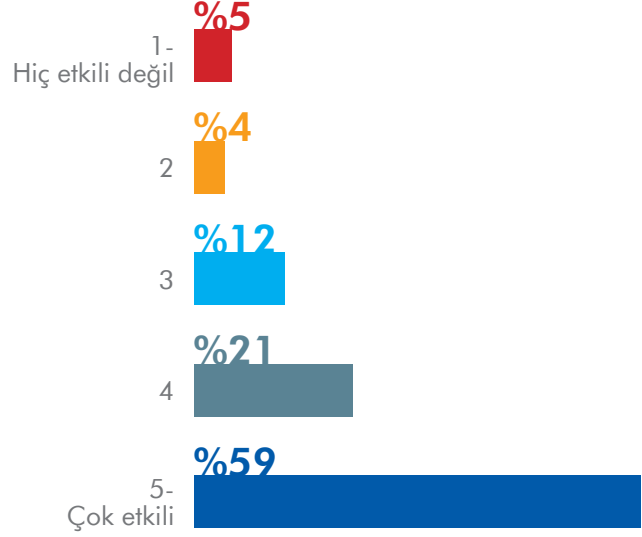

■ 1- Hiç etkili değil ■ 2 ■ 3 ■ 4 ■ 5 - Çok etkili

İhale sistemleri

%80

Toplumun yüzde 80'i ihale sistemlerinin yolsuzluk üzerinde etkili olduğunu düşünüyor.

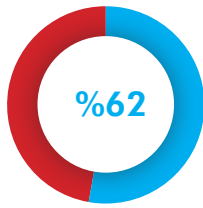
N: 2000

İhale sistemlerinin yolsuzluk üzerinde ne derece etkili olduğuna dair fikirler seçmen kümelerine göre farklılık gösteriyor. Ak Parti seçmeninin yüzde 62'si, MHP seçmeninin yüzde 68'si ihale sistemlerinin yolsuzluk üzerinde etkili veya çok etkili olduğunu düşünürken muhalefet partilerinin seçmenlerinde bu şekilde düşünenlerin oranı iktidar partilerinin seçmenlerine göre çok daha fazla. HDP seçmeninin yüzde 94'ü, CHP seçmeninin yüzde 91'i, İyi Parti seçmeninin ise yüzde 88'i bu fikre sahip. Kararsızlar da bu konuda muhalefet seçmenlerine yakın bir eğilim gösteriyor. Kararsızların yüzde 88'i ihale sistemlerini yolsuzluk üzerinde etkili veya çok etkili olarak görüyor.

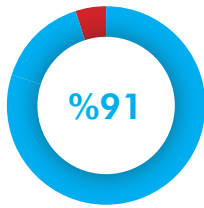
Seçmen Tercihi

■ Etkili

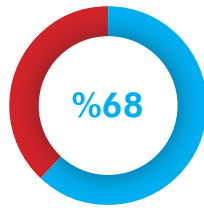
■ Etkili değil

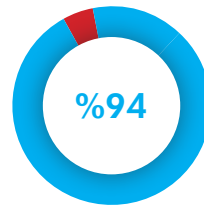
AK PARTİ

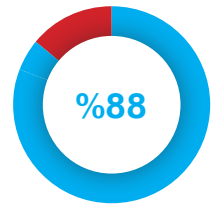
CHP

MHP

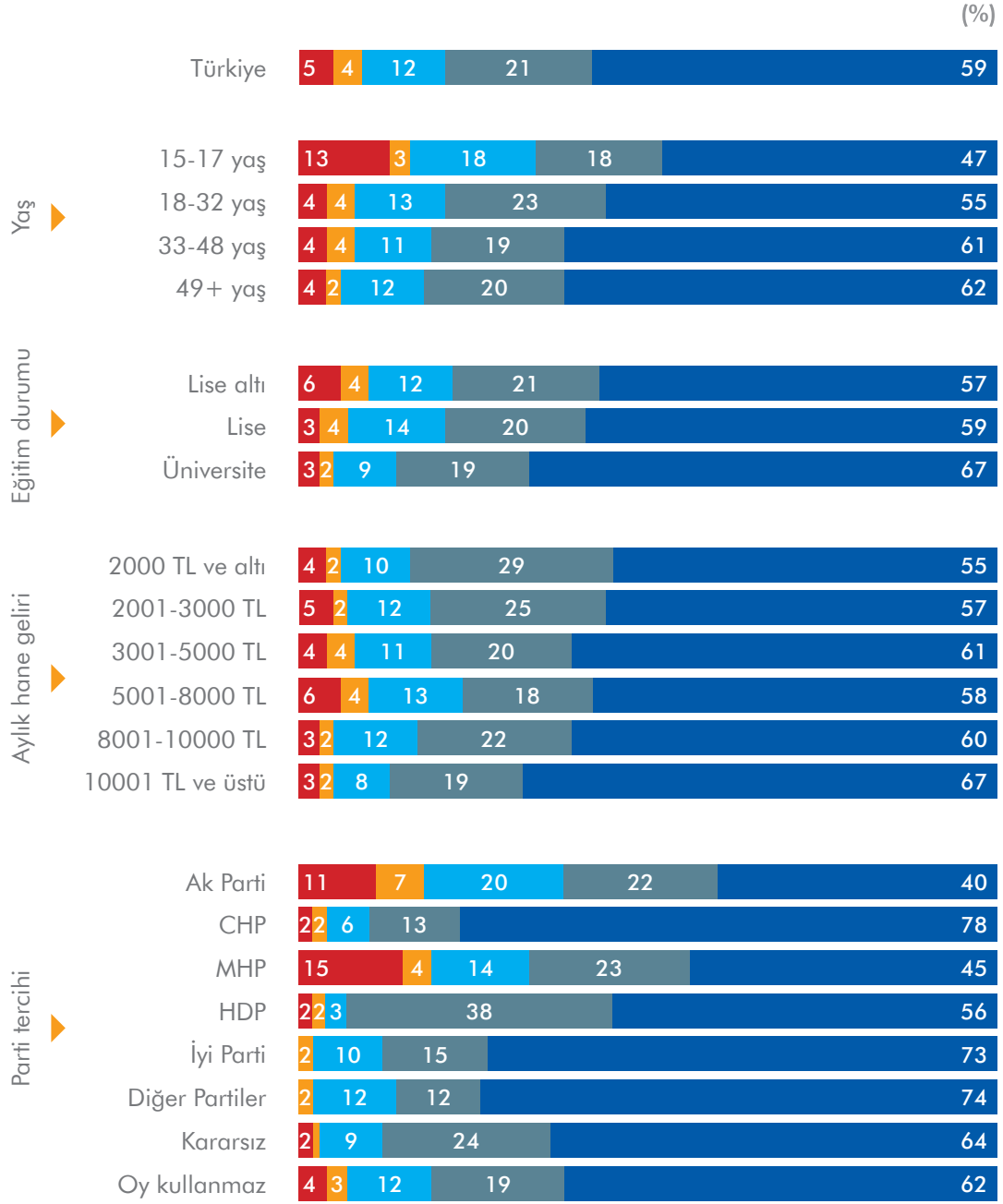

HDP

İYİ PARTİ

İhale sistemleri

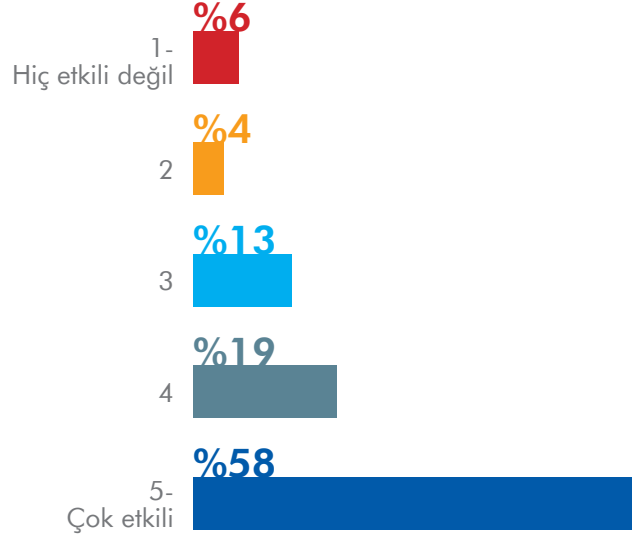
■ 1 - Hiç etkili değil ■ 2 ■ 3 ■ 4 ■ 5 - Çok etkili

Kamu kurumlarında şeffaflığın ve hesap verebilirliğin olmaması

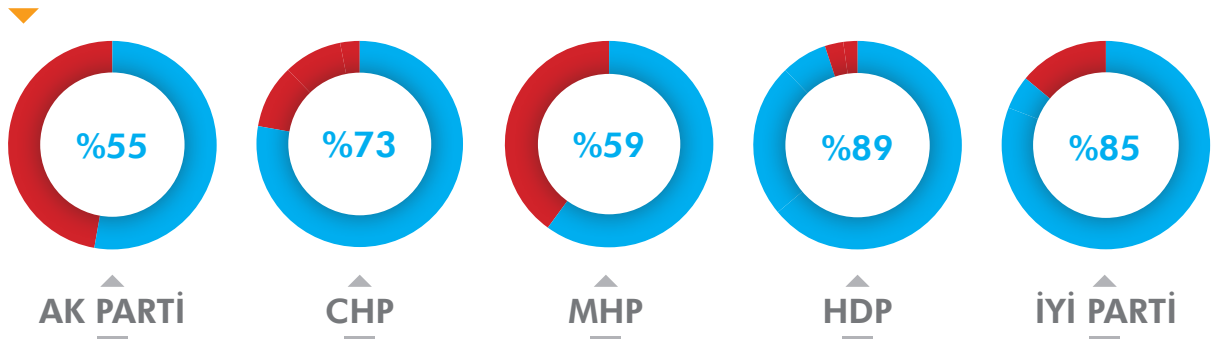
%77

Toplumun yüzde 77'si kamu kurumlarında şeffaflığın ve hesap verebilirliğin olmamasının yolsuzluk üzerinde etkili olduğunu düşünüyor.

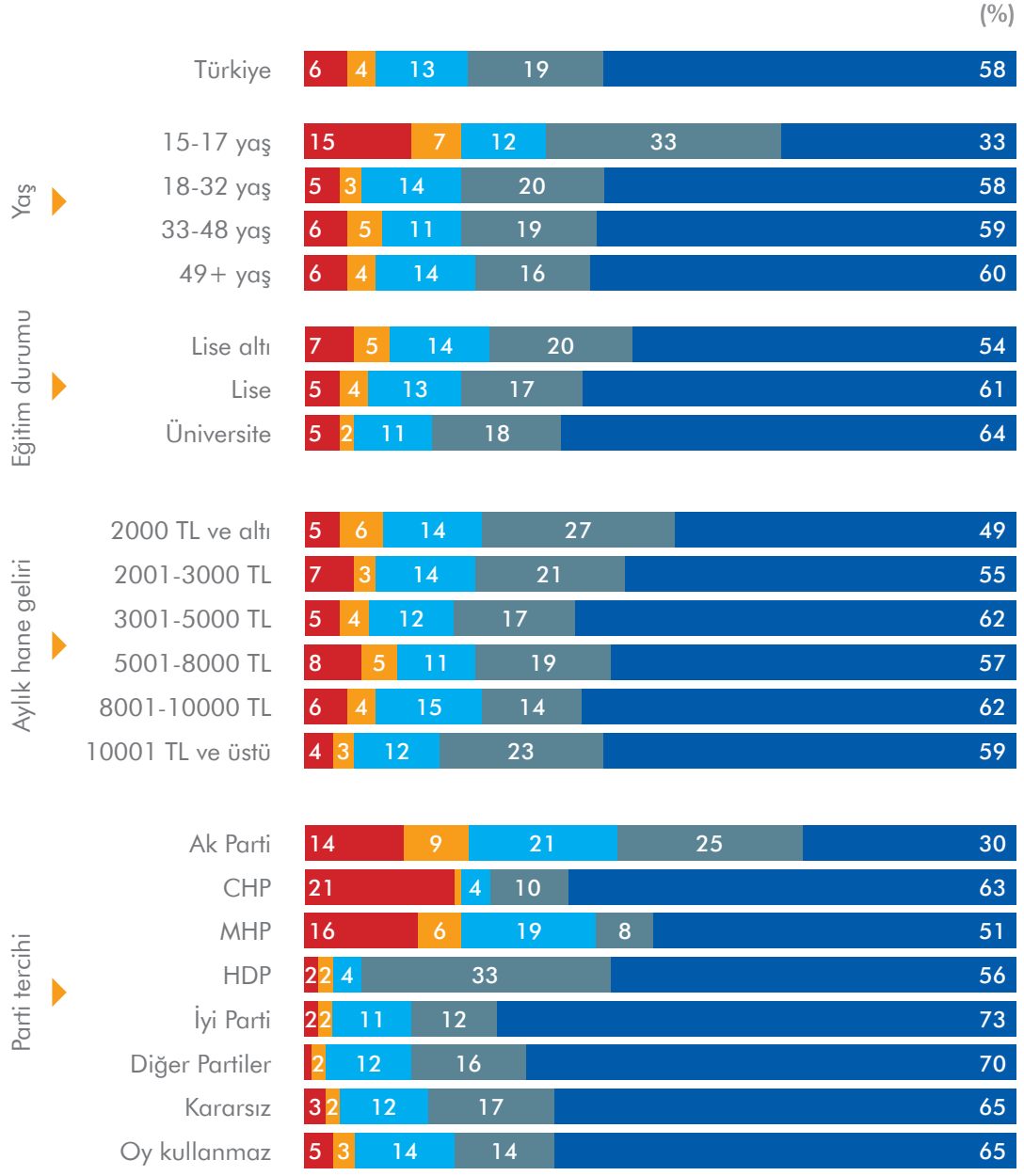

N: 2000

Seçmen Tercihi

Kamu kurumlarında şeffaflığın ve hesap verebilirliğin olmaması

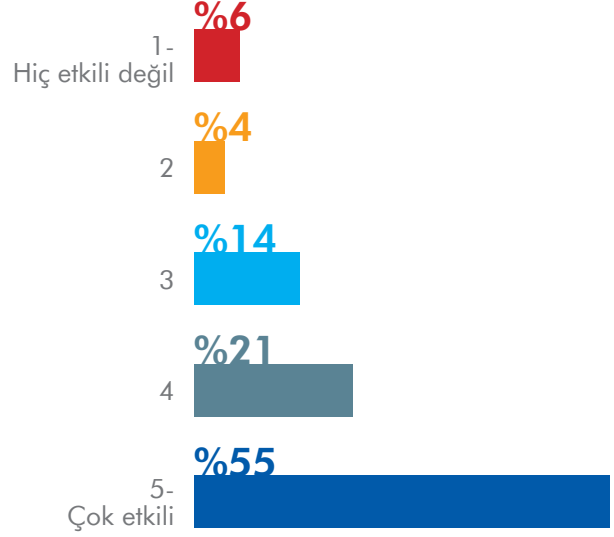

■ 1- Hiç etkili değil ■ 2 ■ 3 ■ 4 ■ 5 - Çok etkili

Siyaset - sermaye ilişkisi

%76

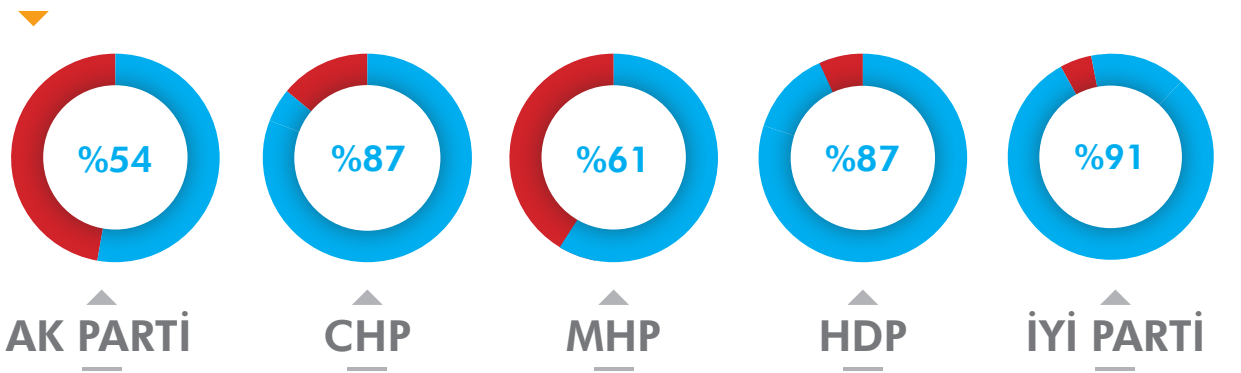
Siyaset-sermaye ilişkisinin yolsuzluk üzerinde etkili olduğunu düşünenler toplumun yüzde 76'sını oluşturuyor.

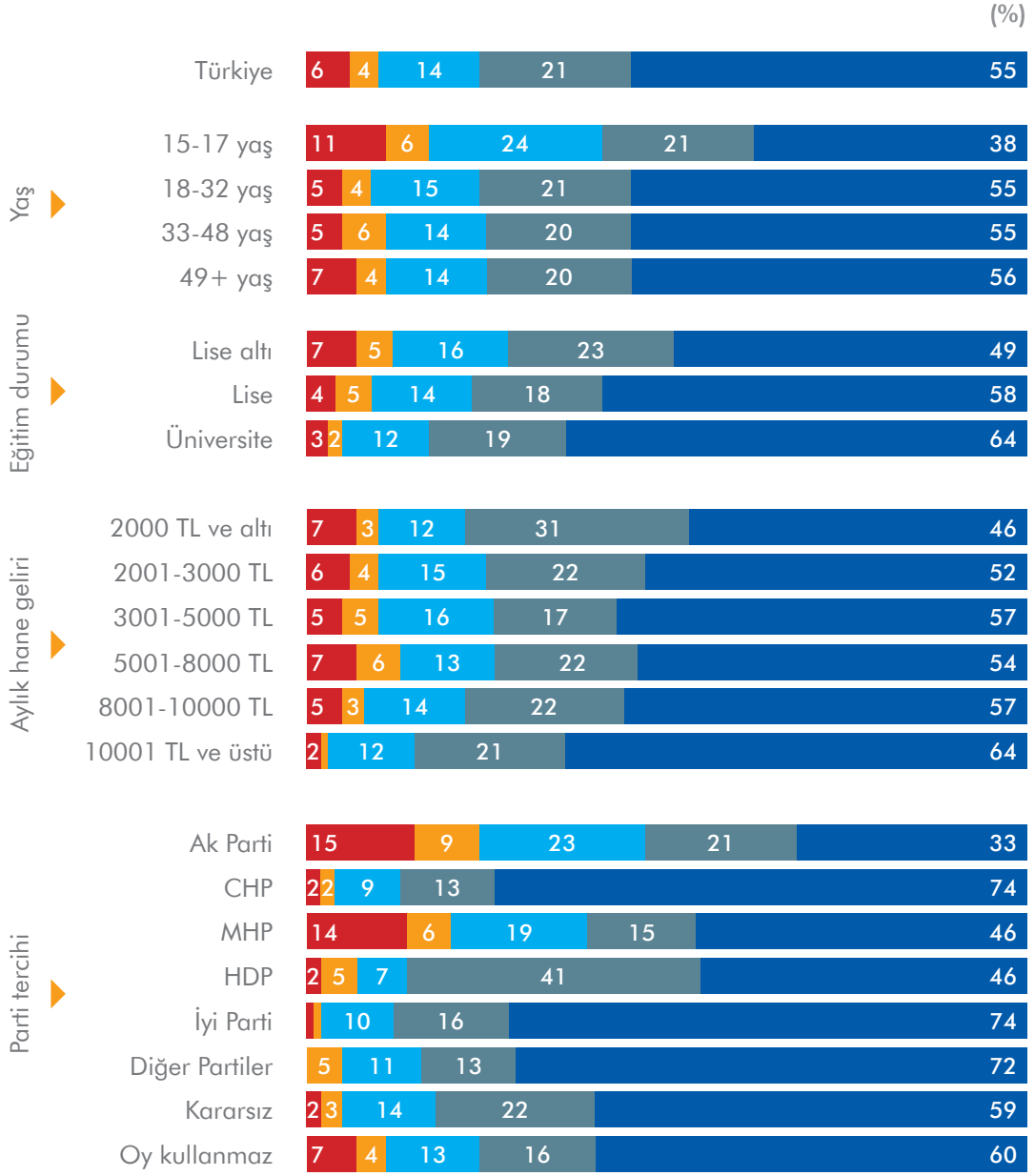
N: 2000

Aylık hane gelirlerine bu durum incelendiğinde en üst gelir grubu olan 10001 TL ve üzerinde bulunanların yüzde 85'inin siyaset-sermaye ilişkisini yolsuzluk üzerinde etkili olduğunu düşündüğünü görüyoruz. Eğitim seviyesi arttıkça siyaset-sermaye ilişkisinin yolsuzluk üzerinde etkili olduğunu düşünenlerin oranı da artıyor. Üniversite mezunlarının yüzde 83'ü siyaset-sermaye ilişkisinin yolsuzluk üzerinde etkili olduğunu ifade ediyor.

Seçmen Tercihii

Siyaset - sermaye ilişkisi

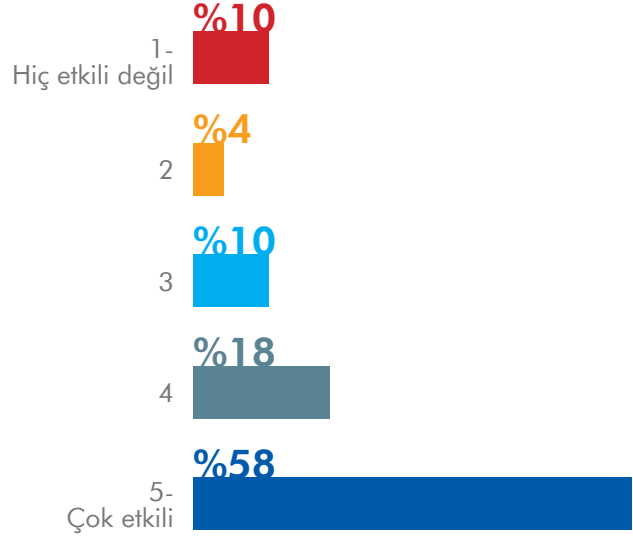

■ 1 - Hiç etkili değil ■ 2 ■ 3 ■ 4 ■ 5 - Çok etkili

Devlet görevlilerinin dokunulmazlıkları

%76

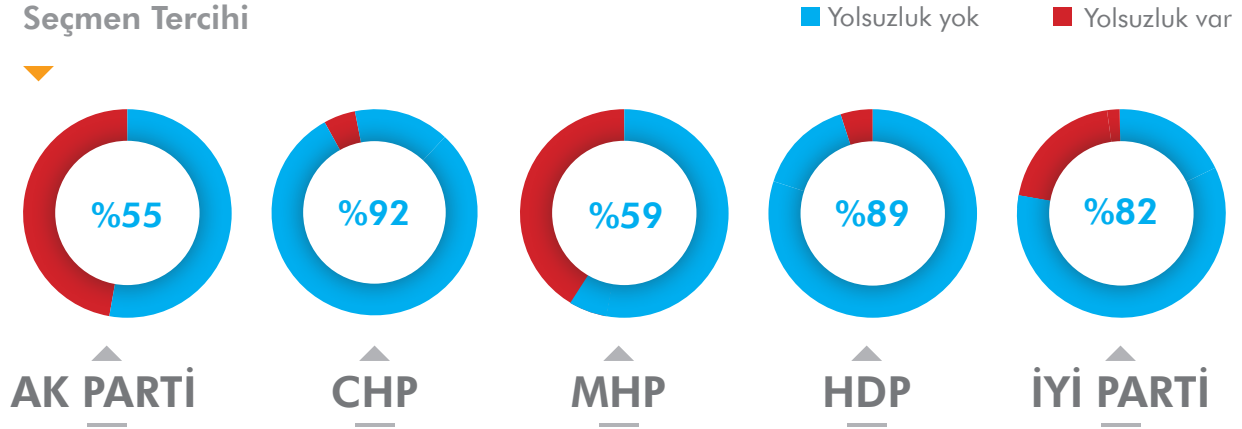
Toplumun yüzde 76'sı devlet görevlilerinin dokunulmazlıklarının yolsuzluk üzerinde etkili olduğunu düşünüyor.

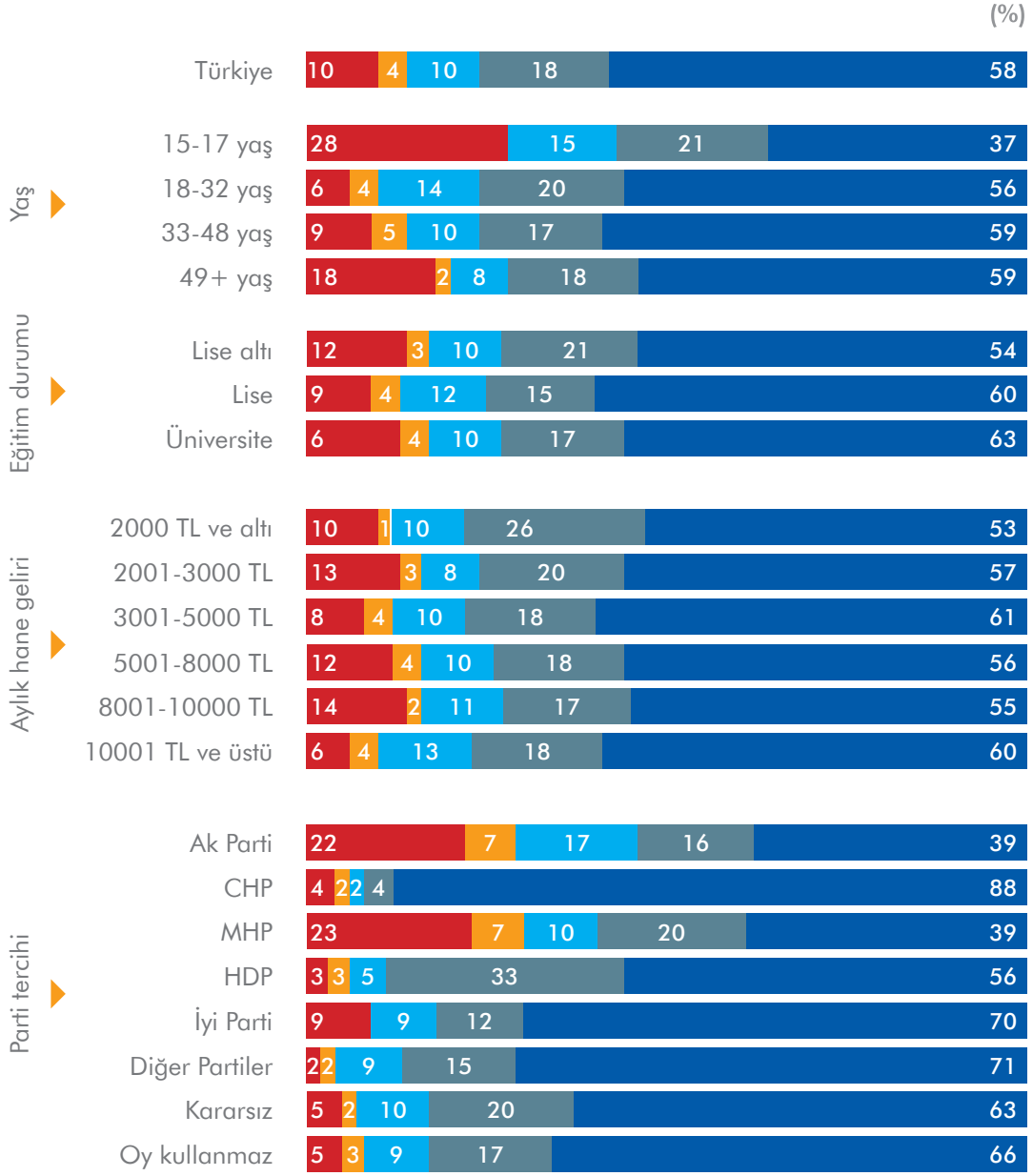
N: 2000

Bu konu hakkındaki fikirler parti tercihlerine göre incelendiğinde CHP ve HDP seçmenlerinin ortalama yüzde 90'ı, İyi Parti seçmenlerinin yüzde 82'si devlet görevlilerinin dokunulmazlıklarını yolsuzluk üzerinde önemli bir etkiye sahip olduğunu düşünüyor. İktidar partilerinin seçmenleri ise bu konuda daha farklı bir eğilim gösteriyor. Ak Parti seçmenlerinin yüzde 55'i, MHP seçmenlerinin ise yüzde 59'u devlet görevlilerinin dokunulmazlıklarını yolsuzluk üzerinde etkili olduğuna inanıyor.

Seçmen Tercihi

Devlet görevlilerinin dokunulmazlıkları

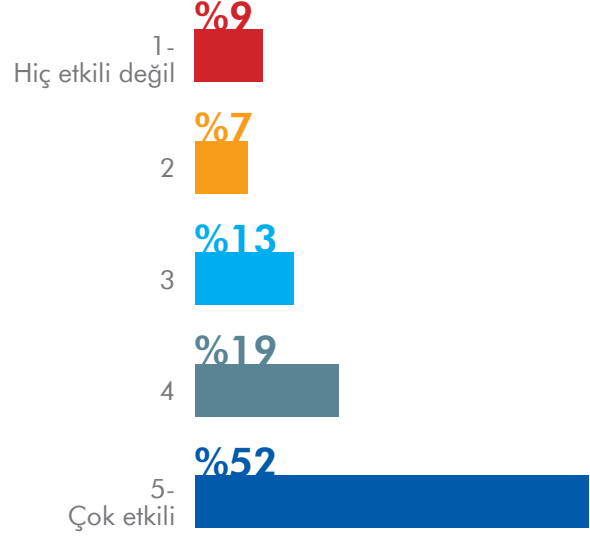

1- Hiç etkili değil 2 3 4 5 - Çok etkili

Basın özgürlüğünün yetersizliği

%71

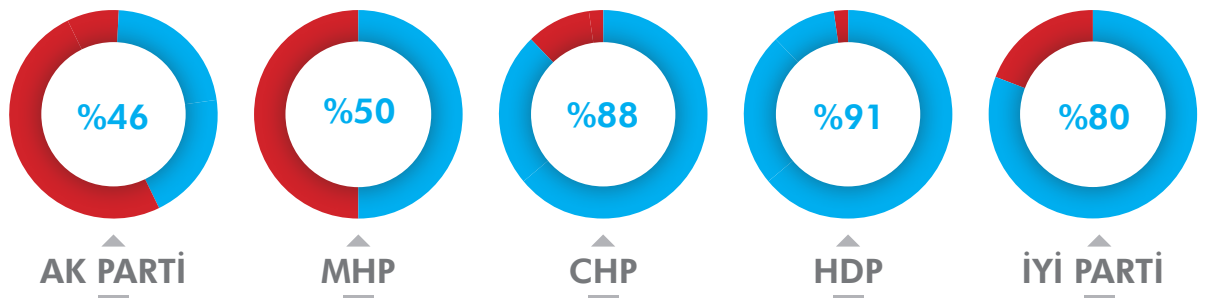
Toplumun yüzde 71'i basın özgürlüğünün yetersizliğinin yolsuzluğun üzerinde etkili olduğunu düşünüyor.

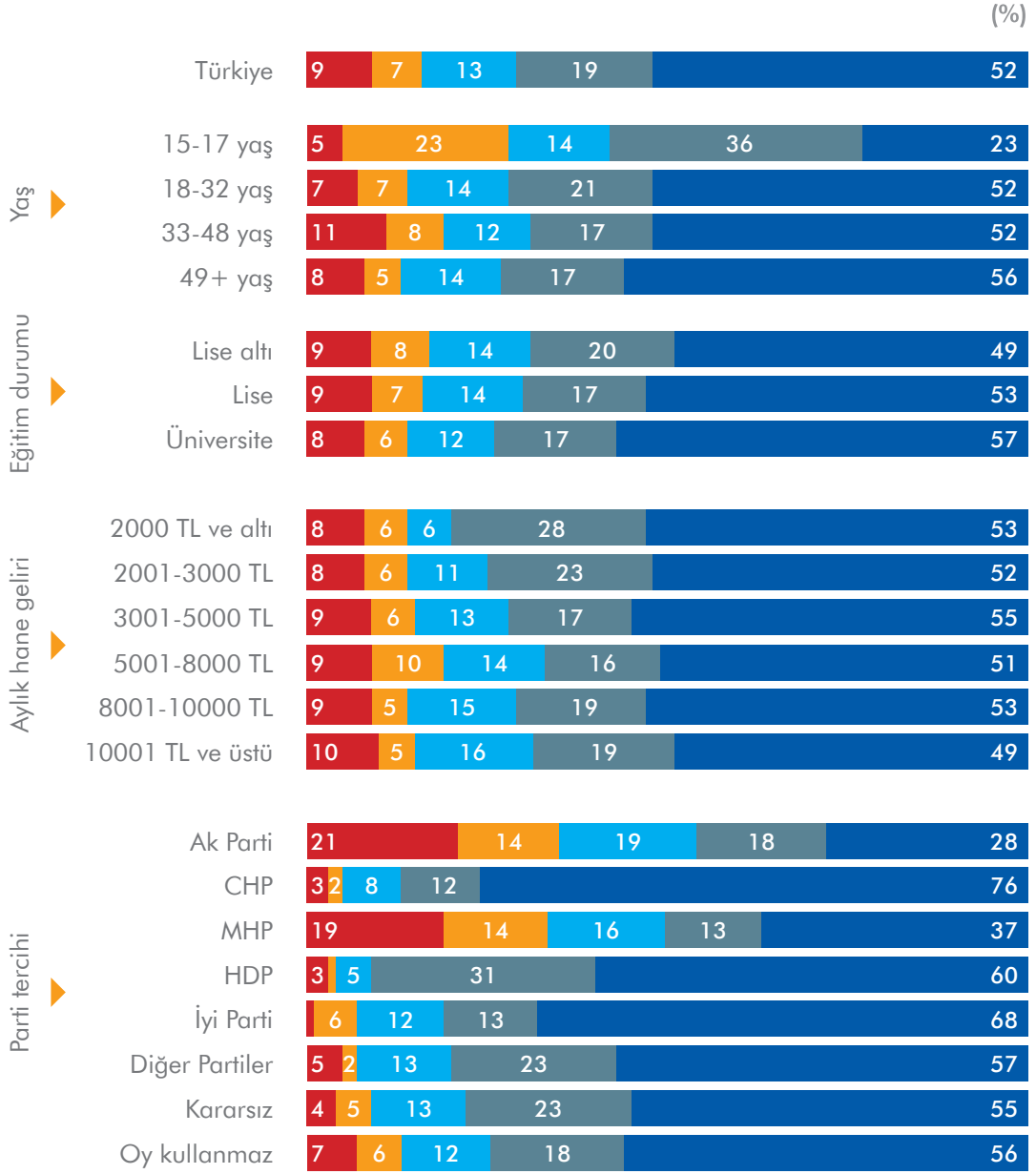
N: 2000

Ak Parti seçmenlerinin yüzde 46'sı, MHP seçmenlerinin yüzde 50'si basın özgürlüğü yetersizliğinin yolsuzluk üzerinde etkili olduğunu düşünürken muhalefet partilerinin seçmenlerinde bu şekilde düşünenlerin oranı iktidar partilerinin seçmenlerine göre çok daha fazla. CHP seçmeninin yüzde 88'i, HDP seçmeninin yüzde 91'i, İyi Parti seçmeninin ise yüzde 81'i bu fikre sahip. Kararsızlar da bu konuda muhalefet seçmenlerine yakın bir eğilim gösteriyor. Kararsızların yüzde 78'si basın özgürlüğünün yetersizliğinin yolsuzluk üzerinde etkili veya çok etkili olduğunu ifade ediyor.

Seçmen Tercihi

Basın özgürlüğünün yetersizliği

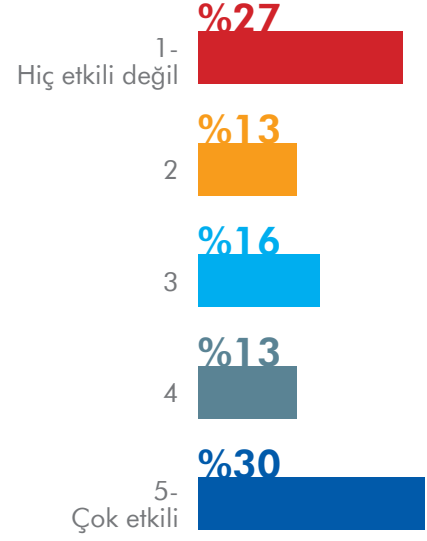
■ 1- Hiç etkili değil ■ 2 ■ 3 ■ 4 ■ 5 - Çok etkili

Kamudaki maaşların yetersiz olması

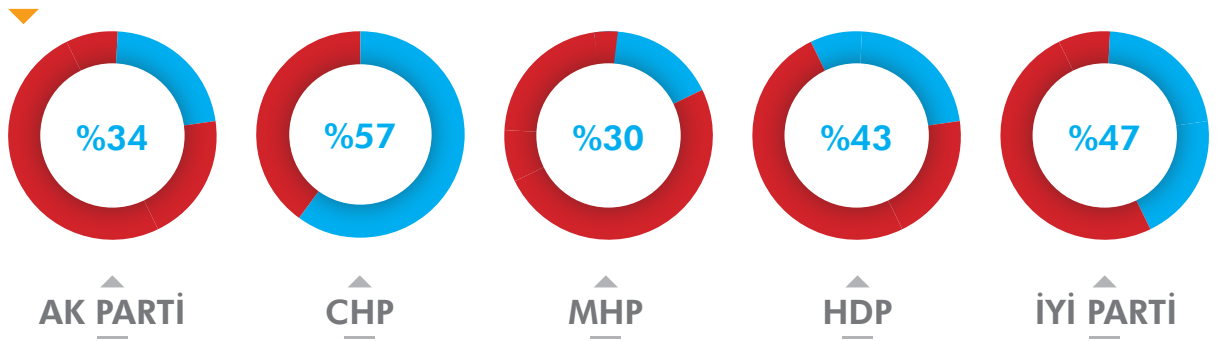
%43

Toplumun yüzde 43'ü kamudaki maaşların yetersiz olmasının yolsuzluk üzerinde etkili olduğunu düşünüyor.

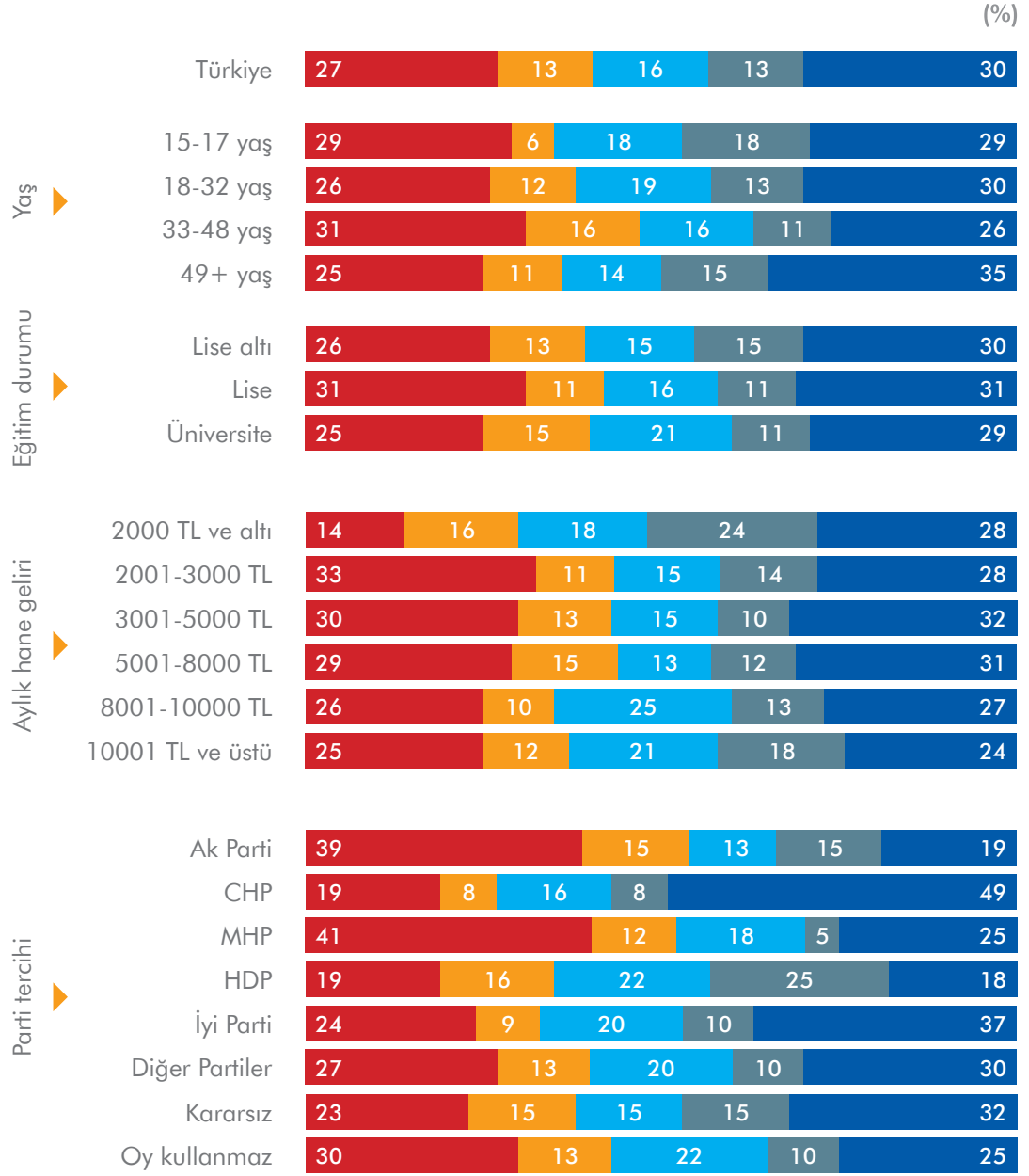

N: 2000

Seçmen Tercihi

Kamudaki maaşların yetersiz olması

1- Hiç etkili değil 2 3 4 5 - Çok etkili

6

Toplumun Yolsuzlukla İlgili Deneyimleri

Bu bölüme kadar olan kısımlarda toplumun yolsuzluğa dair genel algı ve değerlendirmelerini inceledik. Bu bölümde ise toplumun birinci elden yaşadığı deneyimleri devlet dairesinde “araya birini sokma”, “usulsüz ödeme yapma veya yapmak zorunda kalma” gibi durumlar üzerinden inceleyeceğiz.

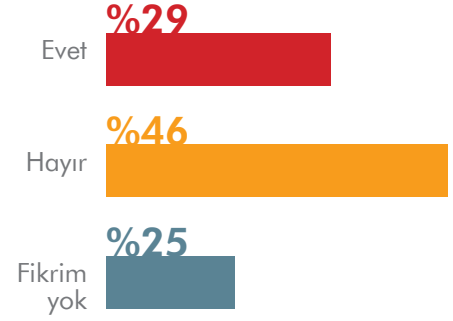
6.1 Devlet Dairesinde İşini Halletmek İçin Araya Birini Sokanlar

Bölüme başlamadan önce sorunun, “Tanıdıklarınızdan herhangi biri devlet dairelerinde işini halletmek için araya birilerini soktu mu?” şeklinde sorulduğunu ve demografilere göre yapılan incelemede bunu göz önünde bulundurmak gerektiğini hatırlatmak gerekiyor. Çünkü bulgular, bunu yapanları değil, yapan kişileri tanıyan, yani böyle bir yolsuzluk durumu hakkında bilgisi olan kişileri anlatıyor.

Tanıdıklarınızdan herhangi biri devlet dairelerinde işini halletmek için araya birilerini soktu mu?

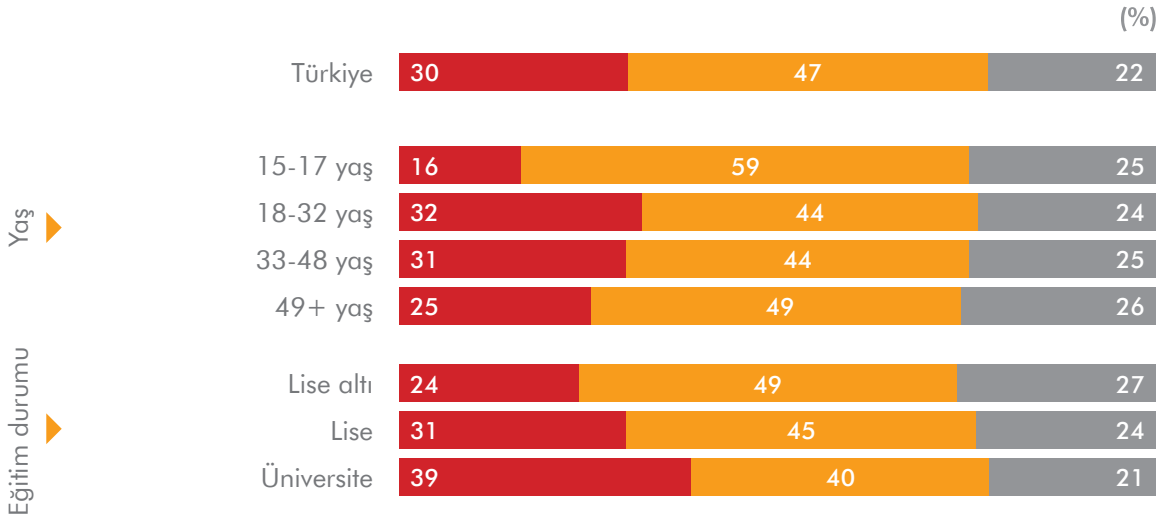
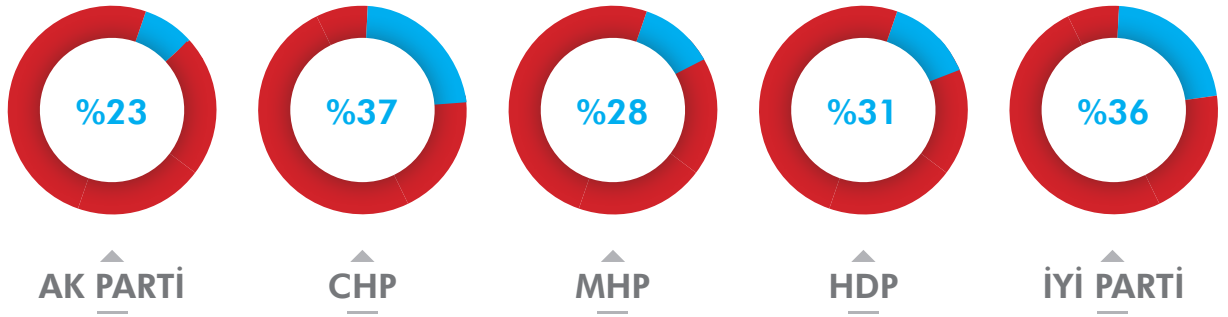
%29

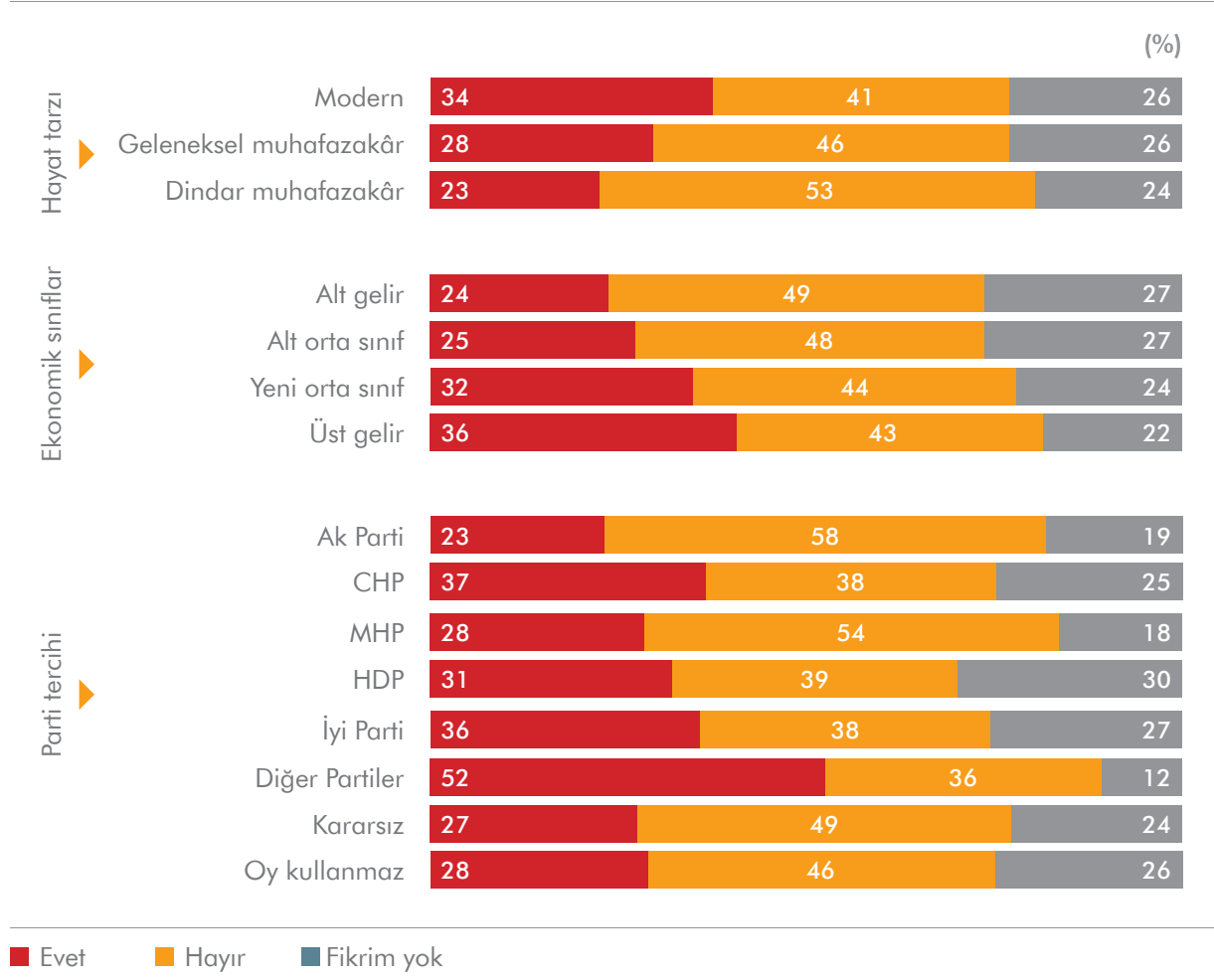
Toplumun yüzde 29'u tanıdığı birinin devlet dairelerinde işlerini halledebilmek için araya birilerini soktuğunu söylüyor.

N: 2000

Seçmen Tercihi

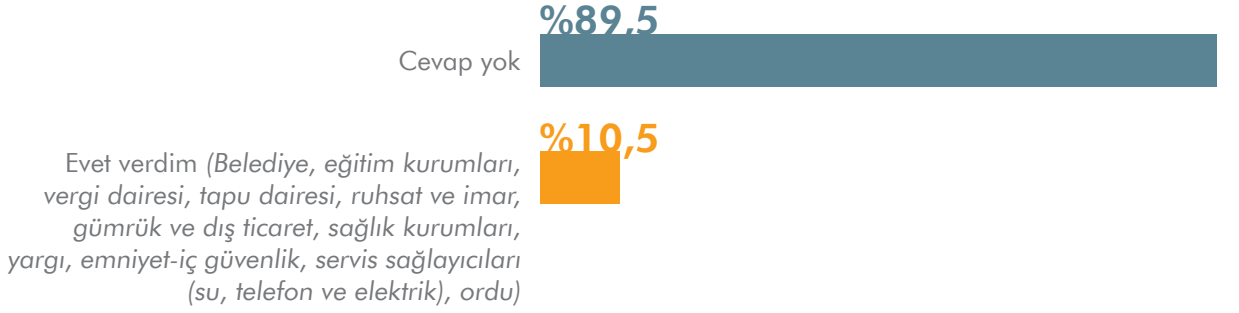

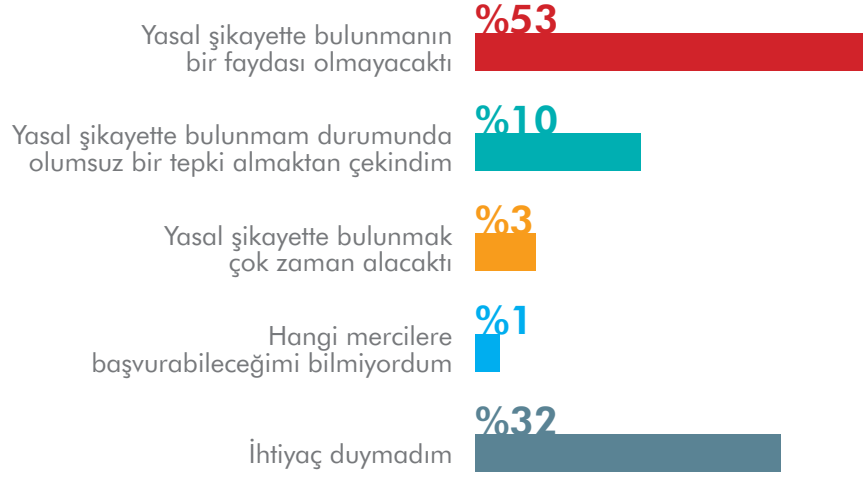
6.2 Usulsüz Ödeme Yapma ve Hediye Verme Deneyimleri

Toplumun yüzde 89,5 gibi çok büyük bir bölümü bu soruya cevap vermiyor. “Kalmadım/Kalmadı” seçeneği olmadığı için cevap vermeyenlerin çoğunluğunu daha önce kendisi veya bir tanıdığı böyle bir şey yapmayan veya yapmak zorunda kalmayan insanlar olarak ele alabiliriz. Bu durumda toplumun yaklaşık yüzde 11’inin kendisinin veya bir tanıdığıın bahsi geçen kurumlarda usulsüz ödeme yaptığını veya kurumdan herhangi birine hediye verdiğini söyleyebiliriz.

Son 12 ayda, siz ya da bir tanıdığınız, size sayacağım kurumlardan herhangi birine usulsüz ödeme yapmak veya hediye vermek durumunda kaldınız mı?

Son 1 yılda usulsüz ödeme yapmanız / hediye vermeniz istendiği durumda bu konuda herhangi bir yasal şikâyetle bulunmanızın nedeni nedir?

N: 2000

Toplumun yüzde 53'ü yasal şikâyetle bulunmanın bir faydası olmayacağını düşünürken yüzde 32'si böyle bir şikâyet için ihtiyaç duymadığını belirtti.

7

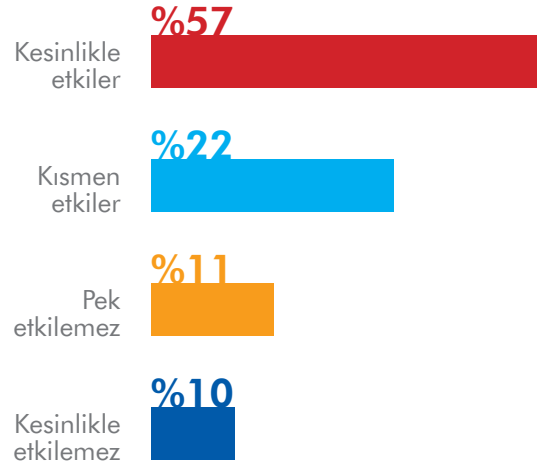
Yolsuzluğun Sandıktaki Etkisi

İki yıl içinde Türkiye’de seçim olacağını düşünülürken yolsuzluğun seçmen tercihlerine göre dağılımı daha da önem kazanıyor.

Oy verdiğiniz parti hakkındaki yolsuzluk iddiaları oy verirken tercihinizi etkiler mi?

%79

Toplumun yüzde 79’u partisi hakkındaki yolsuzluk iddialarının oy tercihi üzerinde etkili olacağını söyledi.

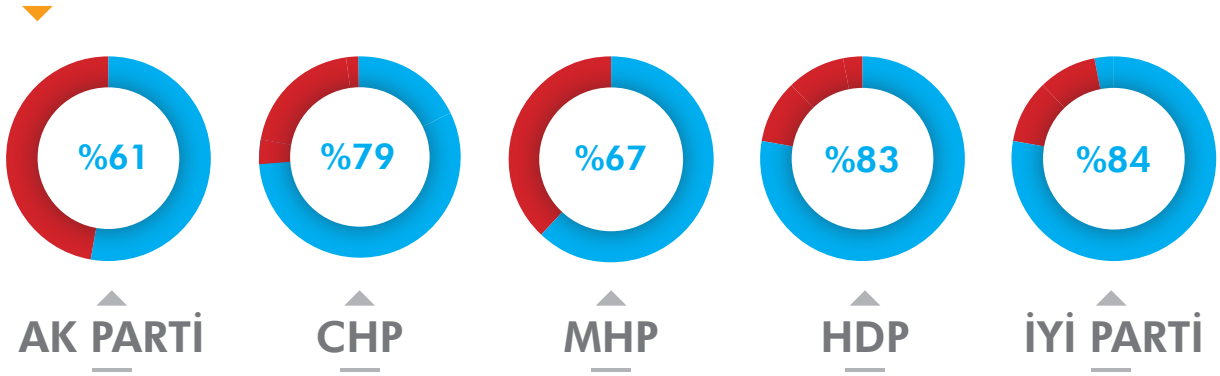
N: 2000

Ak Parti seçmeninin yüzde 61’i, MHP seçmeninin ise yüzde 67’si oy verdikleri parti hakkındaki yolsuzluk iddialarının, gelecek seçimdeki oy tercihlerini etkileyeceğini söylüyor. CHP seçmeninin yüzde 79’u, İyi Parti seçmeninin yüzde 84’ü, HDP seçmeninin ise yüzde 83’ü böyle bir durumda oy tercihlerinin etkileneceğini belirtiyor. Kararsızlar yolsuzluğa karşı en net tavır sergileyen seçmen kümesi olarak dikkat çekiyor. Kararsızların yüzde 94’ü oy verdikleri parti hakkındaki yolsuzluk iddiasının, oy tercihlerini üzerinde etkili olacağını belirtiyor.

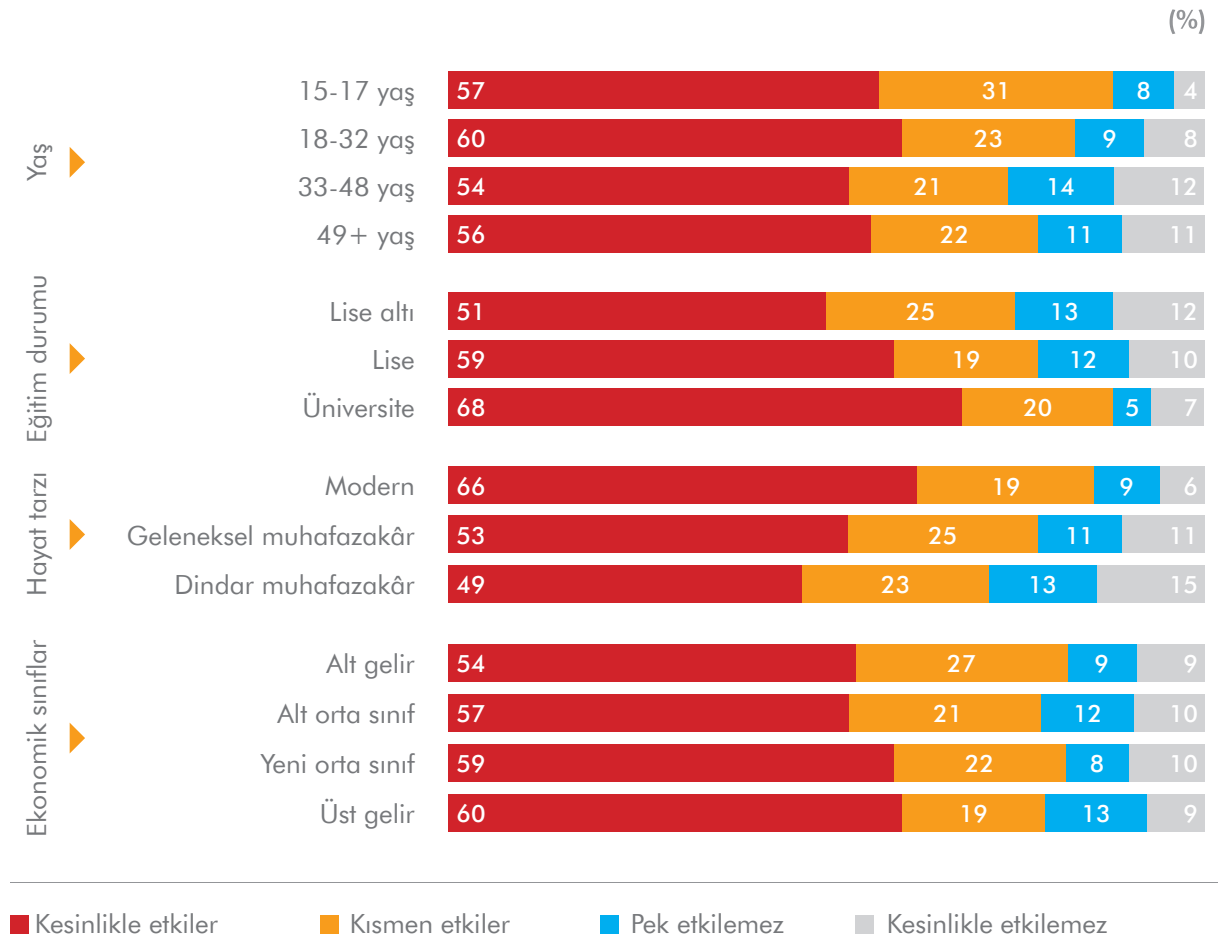

Seçmen Tercihi

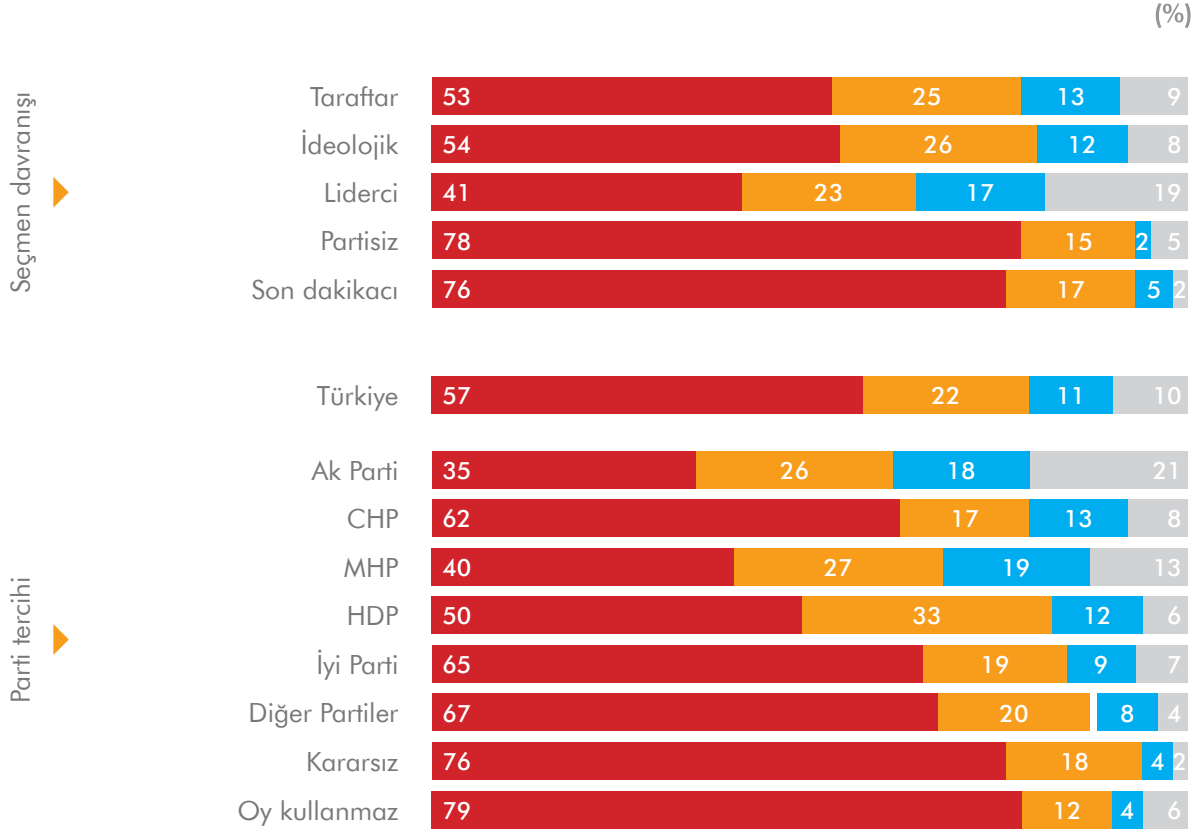
Katılan Katılmayan

Oy verdiğiniz parti hakkındaki yolsuzluk iddiaları oy verirken tercihinizi etkiler mi?

Oy verdiğiniz parti hakkındaki yolsuzluk iddiaları oy verirken tercihinizi etkiler mi?

Gençlerin ve öğrencilerin yolsuzluk karşısında tavrı oldukça net

15-17 yaş arasında bulunan ve henüz oy vermek için sandığa gitmemiş gençlerin yüzde 88'i, 18-32 yaş arasında bulunan gençlerin ise yüzde 83'ü, oy verecekleri parti hakkında çıkacak olası bir yolsuzluk iddiasının sandıkta verecekleri karar üzerinde kesinlikle veya kısmen etkili olacağını söylüyor. 33-48 yaş arasında bu fikre sahip olanların oranı yüzde 75, 49 yaş ve üzerinde ise yüzde 78.

“ Eğitim seviyesi arttıkça yolsuzluğa taviz vermeme eğilimi de artıyor

Lise altı eğitim seviyesinde bulunanların yüzde 76'sı oy verdikleri parti hakkında yolsuzluk iddiaları olması durumunda gelecek seçimlerdeki tercihlerinin kesinlikle veya kısmen etkileneceğini söylüyor. Lise mezunlarının yüzde 78'i, üniversite mezunlarının ise yüzde 88'i böyle bir durumda oy tercihlerinin kesinlikle veya kısmen etkileneceğini ifade ediyor.

“ Hayat tarzı modernleştikçe yolsuzluğa karşı duruş katılaşıyor

Modernlerin, oy verdiği parti hakkında bir yolsuzluk iddiası olması durumunda ortaya koyacağı tavrın muhafazakârlara göre daha net olduğunu görüyoruz.

“ Tüm gelir grupları için yolsuzluk iddiaları sandık üzerinde belirleyici

Bir başka önemli bulgu ise gelir grupları açısından, incelendiğinde her 4 gelir grubunda da yolsuzluk iddialarının yüzde 80 civarında sandıktaki tercihlerini etkileyeceğini ifade etmesidir.

